

PROSVETNI DELAVCI

LIST DELAVCEV V VZGOJNO-IZOBRAŽEVALNIH ZAVODIH

LJUBLJANA, 7. SEPTEMBRA 1973
LETO XXIV - ŠTEVILKA 14

ZA DOBER ZAČETEK NOVEGA VZGOJNEGA LETA

ČLOVEK IMA POSEBNE SPOSOBNOSTI PA TUDI NEKO POSEBNO NALOGO, KI JO IZPOLNUJE DRUŽNO DRUGIMI...

Smisel človekovega življenja v sodobnem svetu, in posebno v samoupravni socialistični družbi, je v tem, da se lahko uresniči kot polna ustvarjalna osebnost. Pri tem mislimo na družbene in take življenjske možnosti, v katerih lahko vsak posameznik razvija svoje sposobnosti ter uveljavlja svoje pravice, da lahko o vsaki stvari razsudi in se zave odgovornosti, ki sprejme z vsako odločitvijo. Pravice in dolžnosti posameznikov pa morajo biti v smislu človekovem življenju skladne s potrebami družbe. Delo po svobodi ali drugih pravicah, ki jo nosi s seboj pomen, mora biti povezana s potrebami vseh. V tej ugotovitvi je vsebovana tudi človekova želja po ustvarjalnosti zaradi današnjih potreb ob zastav-

ljenih družbenih smotrih. Brez človeške ustvarjalnosti ne bi bilo družbenega razvoja, niti spoznavanja, obvladovanja in nadzorovanja rasti in nemira ter nevarnosti narave, vključno s človekom samim.

Sodobni, čudoviti ali pa tudi grozljivi svet dvajsetega stoletja je dosežek ustvarjalnosti človeške moči. Od nas, ljudi je odvisno, ali bomo ves ta svet v neprestani rasti še znali meriti z merili človeških potreb humane družbe.

Vsaka osebnost spoznava sebe in svet predvsem s svojim ustvarjalnim delom v odnosih z drugimi in v komunikaciji z njimi, ki ji šele omogoča, da se ocenjuje, da preverja in primerja svoje sposobnosti v sklopu celotnega družbenega življenja. Na straneh „Prosvetnega delavca“ smo le tu in tam in le redkokdaj zasledili komunikacijo med pedagoškimi delavci drugih profilov in našimi tovarišicami vzgojiteljicami, ki opravljajo v

vzgojno-izobraževalnem sistemu prvirsko nalogo. Morda je razlog v tem, da se ta vzgojna oblika šele v ZADNJIH LETIH kaže v večjem obsegu.

Ko se bojujemo z vsemi težavami, ki onemogočajo hitrejši razvoj vzgojno-varstvenih zavodov, včasih pozabljamo na tople, prirčne in domiselne tovarišice, ki se morajo hitreje kot vsi drugi vzgojitelji prilagajati potrebam družbe v hitrem razvoju. V nekaj zadnjih letih se je število otrok v vzgojno-varstvenih zavodih kar podvojilo, potrebe pa še rastejo ob zavesti, da bi bilo treba celotnim generacijam omogočiti načrtno vzgojo že v predšolskem obdobju. To ni samo rezultat znanih spoznanj, marveč tudi potrebe mladih družin, ki se zavedajo pomembnosti vzgojnega varstva za skladen razvoj otrokove osebnosti. Z razvojem mreže vrtcev bi se radi v naši družbi odzvali nuji mladim staršem, da bodo lahko dobri ustvar-

jalci in samoupravljavci — pa tudi skrbni starši, saj se zavedajo svoje odgovornosti do današnjega mladega rodu, ki bo njihovo delo nadaljeval v zapletenem enainvajsetem stoletju. V združenem interesu staršev z drugimi delavci, ki odgovorno snujejo samoupravno družbo, se povečuje skrb za predšolskega otroka tudi iz njihove moralne odgovornosti in iz čistega humanizma, saj je skrb za tiste, ki še ne morejo uveljavljati svojih pravic, prvina osebne in družbene etike. Odtod tudi obrnjenost delavskega razreda k razvojnim možnostim otroka, kot izraz humanizma v revolucionarnem boju za tako stvarnost, v kateri bo vsak človek dosegel svojo osebno srečo kot posameznik in kot člen družbene skupnosti. Družbena skrb za otroka v predšolski dobi pomeni torej splet vseh aktivnosti in ukrepov, ki spodbujajo ter omogočajo biopsihosocialni razvoj vseh otrok, jim zagotavljajo socialno varnost in čim bolj izenačen vstop v življenje. Ta družbena skrb pomeni hkrati kakovostno povezanost njegovega najzobjega intimnega okolja s širšim, ki čedalje bolj vdira v njegov dom z mnogimi in različnimi vplivi. Otroku smo že z deklaracijo o njegovih pravicah priznali neko svojevrstnost ob neodtujljivi pravici do rojstva, nege, vzreje, zdravstvenega, socialnega in vzgojnega varstva, do ustvarjalne igre, rekreacije in drugih pridobitev človekove kulture, ki jih je v skladu s svojimi zmogljivostmi sposoben vsrkati in vgraditi v temelje svoje osebnosti. Vlaganja v razvoj predšolskega otroka pomenijo za njegove starše in družbo vlaganja v prihodnje nosilce ekonomskega in kulturno socialnega razvoja ter pomemben prispevek k večanju družbenega bogastva, ne samo kot sistema vrednosti, temveč tudi kot sistema vrednot.

Prav na področju predšolske vzgoje pa se včasih tudi vzgojiteljice v vrtcih ne zavedajo, da je potrebno z ustvarjalnostjo

(Nadaljevanje na 2. strani)

Začelo se je. Spet smo skupaj — stari prijatelji. Z novo radovednostjo, novim nasmehom in najboljšimi nameni, da kakšno zagodemo...

Osebni dohodki — dokaz enakovrednega dela

Na seji sredi minulega tedna (29. avgusta) so predstavniki temeljnih izobraževalnih skupnosti sprejeli stališče izvršnega odbora izobraževalne skupnosti SR Slovenije, da se dosledno uvede revizija vseh samoupravnih sporazumov v šolstvu. Govorilo so predlagane določene spremembe, največje in najpomembnejše pa so v osnovnem delu, kjer je ukinjena kategorija učitelja s srednjo izobrazbo. Tudi za razredni pouk se zahteva višja izobrazba. Tisti učitelji, katerih izobrazba ne ustreza tej zahtevi, bodo po samoupravnem sporazumu dobili 10% manj točk. (Razpon je od

10 do 15 %, vendar se je izvršni odbor odločil za 10 %.)

Druga velika sprememba samoupravnega sporazuma je vrednost točke, ki je doslej po posameznih občinah in zavodih variirala od 8,60 din do 9,20 din. Zdaj je dodan faktor stimulacije in znaša točka za vso Slovenijo 9,52 din.

Za uresničitev te, v mnogih primerih velike razlike, bi za vso republiko potrebovali 83 milijonov dinarjev. Od tega odpade na izobraževalno skupnost SR Slovenije 58 milijonov din; za nedopolnjevane občine pa morajo denar zbrati temeljne izobraževalne skupnosti.

Večje težave pri izpolnjevanju novega samoupravnega sporazuma bodo — po trditvah zastopnikov temeljnih izobraževalnih skupnosti — nastale zlasti v Ljubljani in Mariboru — to niso dopolnjevalne občine, poleg tega pa niso računali, da bi bile za prosveto potrebne kakšne rezerve. Zato pozivajo izobraževalna skupnost SR Slovenije kot tudi vse temeljne izobraževalne skupnosti vse vzgojno-izobraževalne zavode, da po svojih močeh prispevajo k sanaciji osebnih dohodkov. Preverijo naj:

— sredstva, ki so morda ostala po zamrznitvi;

— preusmerijo morebitne viške;

— uporabijo vse druge morebitne rezerve.

Seveda pa je nujno treba spremeniti zvezni predpis, ki določa, da mora biti vsota letošnjih sredstev za osebne dohodke enaka lanski. To ni v pristožnosti izobraževalne skupnosti, pač pa republiške skupščine.

Osebni dohodki v šolah se torej ne bodo dvignili za 12,5 %, kot je bilo predvideno, pač pa za 21 %. Tako se bodo približali osebnim dohodkom na drugih področjih.

N. M.

Zaupanje v poklic

Novo šolsko leto učiteljem najbrž ne odpira novih, doslej neznanih vprašanj s področja vzgoje in izobraževanja. Vtis, da javnost dokaj neprizadeto sprejema novice o pomanjkanju učiteljev, učbenikov, o „uvozu“ učiteljev iz sosednjih republik, o preseljevanju dobrih učiteljev (matematike, fizike, tujih jezikov) v gospodarstvo in na druga področja človeškega dela, tudi na delo v tujino (a ne zato, da bi učili otroke naših tamkajšnjih delavcev), ni brez podlage.

Zdi se, da nam vesti o odpiranju novih šol z novo, sodobno opremo itd. s pomočjo samoprispevka delovnih ljudi skoraj po vsej Sloveniji dostikrat uspravajo globljo družbeno zavest o naši neodgovornosti za šolo. Z začudenjem se sprašujemo, kaj naj bi se storili, ko že tako dajemo za vzgojo in izobraževanje več, kot smo dajali kdajkoli poprej. Nekaj v krogu — starši, otroci, učitelji in širša ljudska skupnost — najbrž ni v redu, toda kaj? O tem imamo različne razlage. Celotno take so vmes, da je temu kriv samoupravni socializem. Vendar to zadnje, kar zadeva materialne razmere, kaže, da se kot narodna skupnost v večnacionalni stvarnosti naše dežele in širše mednarodne skupnosti ne zavedamo posledic, ki jih nosi s seboj hiter, a obenem nujen razvoj tehnične civilizacije. Po eni strani terja le-ta zelo natančno poznavanje raznih tehničnih postopkov, ki dajejo boljše učinke, če temeljijo na široki splošni kulturi delavca in okolja, v katerem živi in dela, po drugi strani pa človeka oddaljuje od naravnega ritma življenja, obogatene s kulturo dosejanega razvoja naroda in človeštva sploh.

Ker človek ni stroj, se upira manipulaciji v imenu kakršnekoli ideje. Prav to pa je odprlo naši revoluciji pot v smer samoupravnega socializma, kjer je vloga šole in učiteljev v njej za zdaj še nezamenljiva. Tega se, upoštevajoč sedanje izkušnje, najbrž premalo zavedamo. V času rastočega vpliva tehnične civilizacije se vse bolj uveljavljajo materialno-tehnični kazalci družbenega napredka, vendar ob tem pozabljamo, da je bila revolucija spočeta z namenom popolne preobrazbe razredne izkoriščevalske družbe v brezrazredno komunistično družbo enakopravnih članov delovne skupnosti. V taki skupnosti sta ob poznavanju in priznavanju družbenoekonomskih zakonitosti močno vezivo etika in morala delavskega razreda. V etiki pa ni nevtralnosti, nepriljubljenosti. Kdor ne želi delovati v duhu te etike, je lahek plen raznih formalno-pravnih stranskih poti, ki so tako priljubljene v malomeščanskih okoljih.

Slovenski učitelj je oblikoval svojo napredno podobo v revolucionarnem boju kot enak med enakimi sredi osnovnih plasti delavcev in kmetov. Učil jih je in se učil od njih. Z njimi je delil dobro in slabo. Šola je in bo imela svojo napredno družbeno vlogo, če se ne bo zapirala pred življenjem. Pri tem ji ustrezne zgradbe in oprema ogromno pomagajo. Učitelji ne smemo nikoli zgubiti zaupanja v svoj poklic, v njegovo družbeno pomembnost, kajti poleg staršev je učitelj tisti, ki mora vztrajno dvigati kulturo srca, tj., zlititi v harmonično celoto znanje in kulturo vseh vrst od telesne do duhovne, in to pri vsakem otroku posebej. Ljudje zares nismo samo „kadri“ in to gotovo ne more biti vsa prihodnost mladih pokolenj, ki jih vodi pot v življenje skozi šolo, ki je sama del življenja.

FRANCE KIMOVEC-ŽIGA

Vzgojiteljice in sestre!

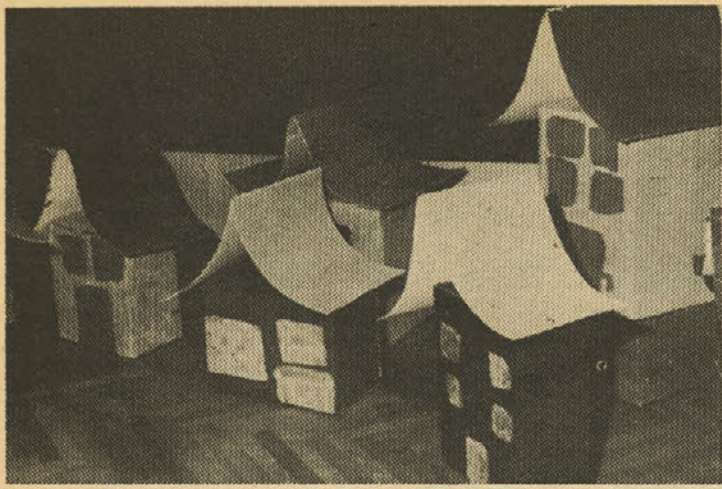
V tej številki PROSVETNEGA DELAVCA je objavljen SAMOUPRAVNI SPORAZUM ZA VZGOJNO-VARSTVENE ZAVODE. Več člankov je posvečenih tudi vašemu delu in prizadevanjem za vzgojo najmlajših. Vendar se čudimo nekaterim podatkom:

v Sloveniji je 97 vzgojno-varstvenih zavodov; v njih deluje 1.050 vzgojiteljic in 436 sester; skupno torej 1.486 prizadevnih ljudi.

Od vseh pa ima naročeno svoje glasilo PROSVETNI DELAVEC le 47 vzgojiteljic.

Pričakujemo, da se bo število naročnikov in sodelavcev iz vzgojno-varstvenih zavodov v prihodnje povečalo in da bomo v rubriki VZGOJA IN VARSTVO lahko objavili še več kakovostnih prispevkov.

UREDNIŠTVO

Otroci iz vzgojno-varstvenega zavoda Mežica so med letom pridno risali, barvali in ustvarjali iz naravnega materiala. S svojimi izdelki so pripravili pestro razstavo za starše

PROBLEMATIKA FINANCIRANJA OSNOVNEGA ŠOLSTVA IN VZGOJNO-VARSTVENIH ZAVODOV OB OBALI

Neskladje

Predstavniki osnovnih organizacij sindikata in samoupravnih organov osnovnih šol ter vzgojno-varstvenih zavodov obalnih občin smo ob sprejemanju finančnega načrta za leto 1973 nakazali vrsto problemov, ki tajejo osnovne šole in vzgojno-varstvene zavode obalnih občin, in jih ni mogoče več reševati le v ožjem krogu delovnih skupnosti.

Uvajanje družbenega dogovarjanja in samoupravnega sporazumevanja ob koncu leta 1971 je zbudilo mnogo svetlih upov in utrdilo že nevarno omajano zaupanje v pravilnejše vrednotenje vzgoje in izobraževanja. Večletno ekonomsko zapostavljanje šolstva je vzrok, da so se z leti nabrali težko rešljivi problemi, zlasti družbeno vrednotenje vzgojnega dela, materialna neurejenost šol, osp učenec, beg prosvetnih delavcev iz šol, saj so korenine idealizma začele že nevarno usihati. Samoupravni sporazum za delitev OD so kolektivi kljub nekaterim spornim določilom sporazuma ugodno sprejeli, kar je dobro vplivalo tudi na delo.

Letošnja obravnava finančnega načrta pa je spet zbudila upravičeno kritiko in nezadovoljstvo prosvetnih delavcev. Izvršni odbor TIS obalnih občin je izdelal stvaren predračun za leto 1973 in upošteval 97% uresničitve samoupravnega sporazuma. Občinske skupščine obalnih občin pa so predračun zmanjšale kar za 1.200.000,00 dinarjev, zato bodo slabi ne le osebni dohodki, temveč tudi materialno stanje osnovnih šol in vzgojno-varstvenih zavodov.

Razumemo nujnost ekonomske stabilizacije, hkrati pa moramo vedeti, da je šolstvo stabilizacijski davek plačevalo že v preteklosti. Nadaljnji razvoj šolstva nikakor ne prenese pavšalnih proračunskih omejitev. 12,5% povečanje sredstev glede

na leto 1972 je za potrebe šol in vzgojno-varstvenih zavodov obalnih občin še velika neznanca. Letošnje zvečanje sredstev za vzgojo in izobraževanje na območju obalnih občin je celo le 11,7% v primerjavi z letom 1972. To zvišanje pa gre predvsem za povečan obseg dela, višje prispevke, večje obveznosti do skladov in minimalno povečanje sredstev za materialne izdatke. Osebni dohodki delavcev v šolstvu pa bodo nevarno zamrznjeni, saj jih bo mogoče dvigniti le za 2,1%, medtem ko je predviden splošen dvig cen do decembra 1973 za 89% (DELO, 18. maja — 1. 1973).

Zamrznitev OD prosvetnih delavcev na raven 95% samoupravnega sporazuma, ki je bil sprejet v letu 1971, je bilo zelo nesposobno ravnanje. S takim odnosom do vzgojno-izobraževalnega dela še dolgo ne bo mogoče odpraviti velikega pomanjkanja učiteljev.

Povprečni osebni dohodki pedagoških delavcev našega območja so bili v prvi polovici leta 1972: za srednjo izobrazbo z 20 leti službe 2046 din, za višjo izobrazbo s 15 leti delovne dobe 2271 din, za visoko izobrazbo s 13 leti dela pa 2780 dinarjev. Ti podatki predstavljajo 97% uresničitve samoupravnega sporazuma. Prosvetni delavci obalnih občin menimo, da merila, ki dopuščajo tako nizko vrednotenje pedagoškega dela, v današnjih razmerah niso dopustna. Odpraviti je treba neskladje med načelnimi stališči v prid šolstva in resničnim položajem prosvetnih delavcev v naši družbi. Ne le poslanstvo pedagoškega dela, temveč tudi ustreznejše materialno vrednotenje bo lahko pritegnilo nadarjeno mladino v pedagoški poklic.

Sindikata prosvetnih delavcev obalnih občin

KOT ŠČUKA IN RAK

Tik pred koncem šolskega leta so ravnatelji šol ljubljanskih občin „razveselili“ svoje kolektive z odločitvijo temeljne izobraževalne skupnosti Ljubljana, da bodo morali 60 ur delati zastoj, ker je zmanjkalo denarja, da bi bili plačani po dogovoru. Približno prav takrat je prosvetno-kulturni zbor republiške skupščine zopet analiziral stanje v šolstvu in ugotovil, da učitelji zaradi nizkih osebnih dohodkov množično zapuščajo svoj poklic. Kajti, še so poklici, kjer se za pošteno delo dobi pošteno plačilo. Sekretariat za prosveto in kulturo je poslal šolam dopis, v katerem naroča, naj store vse, da se bodo za učiteljski poklic odločili najboljši učenci in da se učiteljske vrste ne bodo redčile. Ali niso TIS in druga dva dejavnika sodelovali približno tako kot ščuka in rak, ki voza nista mogla premakniti?

S tovrstnimi spremembami tudi samoupravni sporazumi iz-

gubljajo svoj pomen, saj takim uzreptom težko še rečemo sporazum, še teže pa samoupravni. Pri podpisovanju sporazuma smo bili pod vtisom objube, da je podpisnikom zagotovljeno, kar so podpisali. Kdor ne bo podpisal, bo... (Če ne boš priden, boš šel v pekel, so rekli nekoč.) No, pridni smo bili, nebosom pa se le nismo približali.

Temeljna izobraževalna skupnost Ljubljana je napravila v zadnjih letih s svojimi ukrepi velik korak k izboljšanju razmer v šolah. Predvsem mislim na materialni položaj šol in učencev. (Za učiteljske žepe to ne velja.) Nikoli prej ni bilo ustrežnega toliko željan, še posebno podeželskih šol, ki so prej živovtarile. In vendar: če učenec pravilno rešuje nalogo, rezultat pa ni pravilen, potem ga ne ocenimo s petico.

JOŽE PRAPROTIK, predsednik IO sindikalne organizacije Polhov Gradec

ZA DOBER ZAČETEK NOVEGA VZGOJNEGA LETA

(Nadaljevanje s 1. strani)

prerasti že klasične oblike vzgojnega vpliva, ker se položaj predšolskega otroka še posebno hitro spreminja glede na vplive okolja. Že danes doživljamo, da se celotna proizvodnja dobrin podvoji vsakih petnajst let; predšolski otrok je obkrožen z dvakrat več manufakturnimi predmeti, kot so jih poznali nje-

govni starši deset let pred njegovim rojstvom. Povrhu vsega pa ga čaka življenje, v katerem se bo ta proces najmanj šestkrat ponovil, kot ugotavlja sociolog Albin Toffler. Izviren življenjski ritem, v katerem utripuje vsaka kultura, narekuje tudi našemu predšolskemu otroku pospešen življenjski tempo, zato se nanj tudi različno odziva, ker pome-

nijo ure njegovega življenja več kot tedni in meseci življenja odraslih. Pri štiritletnem otroku pomenita dve uri pričakovanja nekega doživlja več kot štiriindvajset ur v življenju njegove štiriindvajsetletne matere. V današnji naglici življenja se tudi odrasli ne moremo navezovati samo na enega, temveč na vrsto predmetov in tudi ljudi. Naš

predšolski otrok v industrijskem središču ali mestu sreča eno tedno toliko ljudi, kot je srečal v fevdalni dobi kmalu vsem življenju. Hitre sčembe v svetu torej silijo pomeznika, da vedno znova opozorijo na posameznost v svoji okolju in da se v njem znajo. Zaradi vsega tega moramo zavestno otoku ob družinski družbeno vzgojo. Zaradi tega moramo ob klasičnih oblikah predšolske vzgoje iskati nove in občasne, s katerimi bomo zajeli vedno večji krogi predšolskih otrok, da jim zagotovimo v obdobju, ko nastajajo temeljni njihove osebnosti, telesno in duševno zdravje, jih naučimo živeti v skupnosti jih usmerimo v skladu z njihovimi zmogljivostmi v prostoru in času, da omogočimo že v najnujnejšem roku uspešen razvoj osebnosti in potencialnih sil, bo jutri prepozno za pomoč otrokom današnjega dne.

Iz teh potreb družbe nastajajo posebni namodi vzgoje z drugimi. Dober začetek vzgojnega leta jim zagotovo, tovarišicam, ki bodo vsemu rodu malčkov letos odprle vrata vzgojno-varstvenih zavodov!

VIDA RUDOLFOVIČ

POPRAVIMO MERILA ZA VREDNOTENJE DELA!

V tem šolskem letu bomo učitelji poučevali po novem učnem načrtu, ki je po vsebini vzgojno-izobraževalnega dela zahtevnejši kot dosedanj.

Napredek znanosti in idejno politični razvoj družbe zahtevata učenčevu širše, poglobljeno znanje, ki pa mu ga lahko posreduje le vsestransko razgledan, z novimi metodami seznanjen učitelj.

Res je tudi, da sta učenčeva vzgoja in izobraževanje zaradi prezaposlenosti staršev vedno bolj prepuščena učitelju.

Ta nova obremenitev učitelja nam je narekovala pismo, ki smo ga naslovlili na vaš naslov.

Želimo, da bi se z njim seznanila tudi širša javnost.

Po sklepu skupščine temeljne izobraževalne skupnosti Ljubljana in na temelju sklepa ideološke komisije pri Mestni konferenci Zveze komunistov Ljubljana, po katerem naj delovni kolektivi vse leto spremljajo uresničevanje meril in dajejo predloge za izboljšanje teh, pošilja komisija, sestavljena iz predstavnikov vseh družbeno-političnih organizacij (sindikata, osnovne organizacije ZK, sveta in vodstva šole) na osnovi šoli Valentina Vodnika, komisiji za izdelavo meril za

obračun 42-urnega delovnega tedna pri TIS Ljubljana, zavodu za šolstvo, organizacijska enota Ljubljana in delovnim skupnostim šol z območja občine Ljubljana-Siška, zahteve za popravke v merilih. Zahteve so sestavljene na predlog in v soglasju s člani delovne skupnosti.

Fredlagamo:
— Faktor za vrednotenje pedagoške ure naj se poveča od 1,5 na 2. S tem bi z 20-urno tedensko obveznostjo, ki jo zakon o osnovni šoli še vedno predpisuje, normalno dosegli

ŠE ENKRAT:

»ODKRITA BESEDA«

V 13. letošnji številki našega lista ste na drugi strani pod naslovom „Odkrita beseda“ objavili članek dopisnice Tee Dominkove o razmerah na poklicni šoli kovinarske stroke v Ljubljani. Z nekaterimi njenimi razmišljanji v tem članku se ne moramo strinjati, pa se zato oglašamo. V četrtem odstavku članka je rečeno: „Ali ne pričakujemo upravičeno, da bo pomagala do rešitve (z večjim posluhom kot doslej) republiška izobraževalna skupnost?“ — Iz predlogov, ki so jih glede investicij v srednje šole pripravljale od leta 1969 dalje strokovne službe naše izobraževalne skupnosti, je razvidno, da je imela republiška izobraževalna skupnost vsa leta „precej posluha“ za reševanje prostorskih razmer te šole, saj je bila prav ta šola vsako leto na prioriteten listi šol, ki bi jih bilo treba zgraditi z udeležbo republiških sredstev. Vemo, da je bil ta denar tudi na voljo, vendar ni bilo ustrezne finančne soudeležbe od drugod. Vemo tudi, da šola nekaj let ni imela pravega vodstva, ki bi se resnično zavzelo za gradnjo in da tudi delovni kolektivi šole ni bil vedno v celoti pripravljen storiti vsega, da bi se razmere na šoli popravile.

V tretjem odstavku je zapisano: „Pomanjkanje denarja ne more biti opravičilo, da smo poklicno šolstvo doslej mačehovsko obravnavali.“ — Moramo povedati, da veljajo merila republiške izobraževalne skupnosti, po katerih prejemajo srednje šole denar za svoje delo, za vse srednješolske ustanove, torej tudi za poklicne šole, enako, in da nam naši podatki kažejo, da so se v teh letih, odkar financira srednje šole republiška izobraževalna skupnost, v pri-

merjavi z drugimi srednjimi šolami najbolj dvignila sredstva za poklicno šolstvo. Za primer naj navedemo le podatke za poklicno šolo kovinarske stroke v Ljubljani: le-ta je imela v šolskem letu 1969/70 v štiriidesetih oddelkih 1112 učencev in prejela od naše izobraževalne skupnosti za svojo dejavnost 1.353.800 din, v šolskem letu 1972/73 pa je imela pri istem(!) številu oddelkov 996 učencev, za svojo redno dejavnost pa je prejela od republiške izobraževalne skupnosti 2.505.697 din, kar pomeni v primerjavi z indeksom iz leta 1969/70 povečanje na 185. „Mačehovsko obravnavanje“ poklicnih šol torej vsaj za našo izobraževalno skupnost ne more veljati.

In še: v prvem odstavku beremo: „Kljub 78% mesečnih dohodkov (na šoli zaposlenih učiteljev, op. p.) plačujejo vožnje in malice svojim učencem in najdejo čas za osebne stike z njimi.“ — Ne vemo, od kod vaši novinarki ta podatek o 78% osebnih dohodkih učiteljev na tej šoli. Iz naših podatkov, ki nam jih je dala šola, je mogoče ugotoviti, da so osebni dohodki zaposlenih na tej šoli v celoti nad samoupravnim sporazumom za lansko leto in nad povprečjem, izračunanem po merilih republiške izobraževalne skupnosti za posamezne vrste pedagoškega dela, v nekaterih primerih celo visoko nad povprečjem za redno delo.

Morda bi bilo prav, če bi novinarki našega lista v podobnih primerih v prihodnje uporabljali za primerjavo tudi podatke, ki jim jih lahko dajo naše strokovne službe.

Tajništvo izobraževalne skupnosti SR Slovenije

ŠOLA IN DRUŽBA

PEDAGOŠKO DIHANJE NAŠEGA ČASA

Šola je posebna družbena institucija, kjer preživijo otroci četrtino dneva. To ni veliko v primerjavi s celotnim dnevom, vendar je to čas organiziranega in namernega delovanja na mlade človeka. Je proces, kjer nastajajo odnosi med šolo in družbo, med učiteljem in učencem. Pojavljajo se nove okoliščine in zakoni, ki jih morajo poznati in upoštevati dober organizator usmerjevalec šolskega življenja ter družbenopolitični delavec.

Pogosto se dogaja, da v odnosih do šole zanemarjamo nove okoliščine, zato je prav, da si ogledamo nekatere pojave.

V novih odnosih (okoliščinah) se pojavljajo npr. tele zakoni:

- vzgojni smotri šole so družbeno določeni in skladni s smotri družbenega razvoja;
- vpliv družbenega življenja na vzgojni proces je posreden, med družbo in učencem je učitelj;
- učenec je subjekt vzgojnega dela itd.

Nas zanima vpliv družbenega življenja na vzgojni proces. V organizaciji vzgojnega dela upoštevamo družbene zahteve (zakonitosti družbenega življenja) in zakonitosti otrokove duševnosti. V tem posebnosti vzgojnega procesa. Nastajajo pomembne zakonitosti, so predmet pedagoške vede. Pravimo, da so vzgojni smotri skladni s smotri družbenega življenja. Ti so bili vselej družbeno determinirani, le njihova naprednost je bila odvisna od zgodovinske vloge razreda, ki jih je postavljala. Vendar je treba poudariti, da družbeno smotri, ki jih postavljamo pred šolo, še niso pedagoški regulativni temveč šele sociološke kategorije. Moramo jih pedagoško ovrednotiti po načelih pedagoške metodologije (dedukcija družbenih zahtev na pedagoško področje), določiti obseg, metodo in tehniko glede na učena in učitelja. Pomembno je, da se zavedamo te posebnosti, ker se sicer laho zgodi, da bi se vmešavali v namerni vzgojni proces, dovoljevali bi neposredne posege, ki niso pedagoški. Če vzgojni proces poenostavimo in ga spravljamo na stopnjo vsakdanjega življenja, zanemarjamo pedagoško kot znanost. Gotovo ni ključne, da ima prav šola posebne institucije, ki usklajujejo odnose med šolo in družbo. Šola je res družbeno pogojena. V njej se kažejo družbene razmere, toda te so prenesene v pedagoški jezik, za kar učitelj posebej pripravljen, kot je npr. pripravljen zdravnik za svoje delo. Vse to pomeni, da učitelj sprejema družbene vplive in jih vnaša v šolsko življenje, kar je tudi posebnost samoupravno samostojne šole.

Če sedaj poskušamo oceniti življenje v naših šolah, se v nekaterih primerih lahko začudimo. Dogaja se, da se odnosi v šoli tako zrahljajo, da ogrozijo vzgojni proces. Šola postaja prostor, kjer se vsakomur moči posameznikov, spravljamo jo na stopnjo prepriporočljivega trgu. Tedaj se ponavadi pojavi zahteva po neposrednem posegu javnosti. V času hitrih sprememb, ko pričakuje naša družba posebnost, smo zmedeni. Zgodi se, da ne obvladamo družbeno vlogo in pogosto čakamo prekrizanih rok. Toda to ni opravičljivo. Mislim, da učitelji morajo samostojno reševati probleme, ki nastajajo v šoli in ob njej. Navsezadnje govorimo o strokovni in pedagoški usposobljenosti, pa tudi o družbenopolitični usmerjenosti našega učitelja. Če bi drugače mislili in ravnali, bi izrekli, da zaupnico družbeno usmerjenemu učitelju in ga spravljali v položaj objekta v vzgojnem procesu. V tem trenutku bi lahko kdo rekel, da je to beg pred družbo, odtogevanje in odtujevanje šole in učencev od socialističnih družbenih vplivov. Ne. To je pedagoško dihanje našega časa, socialistične samoupravne družbe v vzgojnem procesu, kjer nismo le objekti, marveč ustvarjalci pedagoškega življenja. Učitelji se zavzemamo za demokratično šolo, kjer bo učenec ustvarjalno živel samoupravno življenje. Skrbimo, da živi na poseben način organizirano življenje v šoli in da se ustvarjalno vključuje v družbo. Zato mislim, da se z neposrednim vmešavanjem v učiteljevo delo začenja proces odtujevanja učiteljev in družbe. Nastajajo škodljive pregrade, ki razkrajajo šolsko življenje, njene institucije in ogrozijo družbeno usmerjenost šole tako, da nastaja prezen prostor za idejno tuje vplive. Poznamo primere, ko se je šola družbeno in pedagoško „opomogla“ le po dolgem in napornem delu. Šola je vsekakor občutljivo družbeno področje, zato moramo ob ocenjevanju njenega dela preudarno ravnati.

MILAN MARUŠIČ

ZA VZGOJNO-VARSTVENE ZAVODE

Verifikacijska komisija je na svoji 83. seji dne 27. junija 1973 potrdila spremenjeno besedilo samoupravnega sporazuma o merilih za delitev dohodka in osebnih dohodkov, h katerim je dal soglasje republiški odbor Sindikata delavcev družbenih dejavnosti Slovenije dne 16. januarja 1973. Objavljamo prečiščeno besedilo tega sporazuma:

Na podlagi 1., 2., 6. in 7. člena zakona o samoupravnem sporazumevanju in družbenem dogovarjanju o merilih za

Samoupravni sporazum

merilih za delitev dohodka in osebnih dohodkov

1. člen
Vzgojnovarstveni zavodi, ki so podpisniki sporazuma, so sklenili ta sporazum zato, da bi uskladili svoje delovanje in razporedili svoje delovne in razpisne predšolske vzgoje z družbeno materialnimi možnostmi in zagotovili enotnejše vrednote dela na tem področju.

2. člen
Podpisniki sporazuma se obvezujejo, da bodo upoštevali pri delitvi dohodka in osebnih dohodkov določbe tega sporazuma in z njim uskladili svoje druge akte.

Kadar so določbe splošnega podpisnika sporazuma v nasprotju z določbami tega sporazuma, veljajo določbe tega sporazuma.

3. člen
Podpisniki sporazuma bodo v vsaki fazi delitve dohodka upoštevali, da delijo rezultate svojih delovnih in družbenih del.

Sredstva za delitev dohodka osebnega dohodka, dogovorjena s samoupravnim sporazumom, ocenjujejo kot upravna sredstva samo tedaj, če bodo v določenem obdobju izpolnjeni dogovorjeni delovni programi in naloge. Če dogovorjeni programi in naloge ne bodo izpolnjeni ali če bodo preseženi, zagotavljajo podpisniki sporazuma, da bodo delili dohodek in prispevek od stopnje, do katere je program dosežen in od količine razpoložljivih sredstev.

Zagotavljajo tudi, da bo za vsako delo odmerjeno enako sredstvo na temelju opravljenega dela in da bo osebni dohodek vsakega delavca v skladu z njegovim prispevkom pri uresnitvi nalog delovne enote in organizacije kot celote.

Podpisniki sporazuma bodo upoštevali na možnosti zagotavljanja in nenehno izboljševanje delovnih razmer in napredek delovnih pogojev.

4. člen
Doseženi dohodek za opravo vsakega dela razdeli delovna skupnost podpisnikov vsako leto z izračunanim računom, delitev dohodka pa usmerja med letom in letom in načrtom. Pri tem se pred določi sredstva za amortizacijo zgradb in opreme, sredstva za materialne izdatke in za delovna sredstva za rezerve, razliko pa med osebne dohodke s prispevki, poslovni sklad in sklad skupne porabe.

Vsa izplačila osebnih dohodkov in osebnih prejemkov iz skupne porabe, izplačila med letom, se obravnavajo kot akontacija, ki se dokončno obračuna po zaključnem računu.

5. člen
Delovna skupnost obračuna amortizacijo tako, da upošteva najmanj predpisane minimalne stopnje. Če so s pogodbo o financiranju določene višje stopnje, se obračunava amortizacija najmanj po teh pogodbene stopnjah.

6. člen
Delovna skupnost nameni za materialne izdatke najmanj tolikšen del doseženega dohodka, zagotovi kakovost in obseg delovanja, določenega s programom, ki je skladen s predpisi sklenjenimi pogodbami. Pri tem si mora prizadevati za nenehno izboljševanje dejavnosti.

usmerjanje dohodkov in osebnih dohodkov (Ur. l. SRS, št. 4/1971 in 47/1972) so pristojni samoupravni organi delovnih skupnosti vzgojnovarstvenih zavodov SRS (v nadaljnjem besedilu: podpisniki sporazuma), potem ko so dobili soglasje pristojnega organa sindikata, sprejeli

C. Vodja enote:
do 2 oddelka do 15 točk
od 3 do 6 oddelkov do 20 točk
od 7 do 9 oddelkov do 30 točk
nad 10 oddelkov do 40 točk

Oddelki poslujejo nad 9 ur dnevno in so šteti enojno.
Delovna organizacija z internim aktom določi dodatke glede na obseg dejavnosti (število oddelkov, dislociranih enot ali posebnih oddelkov pri VVZ).

12. člen
Za delavce, ki delajo v varstvu in vzgoji otrok, pa nimajo predpisane strokovne izobrazbe, se izjemoma obračunavajo kalkulativni osebni dohodki: za varuhinje, ki že nad 15 let uspešno opravljajo svoje delo v varstvu otrok, enako kot za delavce z nižjo strokovno izobrazbo; za negovalke in druge delavce brez popolne srednje strokovne izobrazbe, če že nad 15 let uspešno vodijo oddelek,

Zap. št.	DELOVNO MESTO	MERILNO	
		A C	
1.	Snažilka	x	
2.	Perica	x	x
3.	Varuhinja		x
4.	Kuharica	x	x
5.	Hišnik - kurjač - ekonom	x	x
6.	Blagajnik - tajnik		x

14. člen
Pri skupinah delovnih mest, za katere je indeksna vrednost po tem sporazumu večja od indeksne vrednosti po 6. členu SDD za družbene dejavnosti, se razlika nanaša na delovne razmere, ki zahtevajo zlasti večje znanje in sposobnosti, večjo odgovornost, polivalentnost, posebne delovne razmere in druge pogoje delovanja.

15. člen
Podpisniki zagotavljajo, da bodo po svojih internih določilih odmerjanju osebnega dohodka zmanjšali delavcem, ki nimajo zahtevane izobrazbe, osebni dohodek, izračunan po 9. členu tega sporazuma, za 10 %.

Delavcu, ki ima 20 let delovne dobe vštene za pokojnino, se odbitek iz prvega odstavka tega člena lahko zmanjša za polovico.

Za izobrazbo se šteje izobrazba, priznana z javno listino. Izjemoma pa je mogoče razvrščati delavce po stopnjah strokovne usposobljenosti za delovno mesto na podlagi splošnega akta podpisnic samoupravnega sporazuma do 3. skupine značilnih skupin delovnih mest 9. člena tega sporazuma (Ur. list SRS, 47/1972).

Splošni akti podpisnic morajo pri tem upoštevati tale merila:

- nekvalificiranemu delavcu se lahko prizna strokovna usposobljenost polkvalificiranega delavca, če je najmanj 2 leti uspešno opravljal delo iz stroke, za katero se mu prizna polkvalifikacija;
- delavcu se lahko prizna le za eno stopnjo višja strokovna usposobljenost, kot jo ima, če je uspešno opravljal dela, značilna za delovno mesto, za katero je v sistemizaciji določena višja stopnja strokovne usposobljenosti v času, ki je enak najmanj dvojni dobi šolanja za to stopnjo strokovne usposobljenosti;
- pri priznavanju višje stopnje strokovne usposobljenosti upošteva pristojni organ upravljanja zunajšolski sistem izobrazbe in zmanjšuje dobo, predvideno pod prvo in drugo alineo tega odstavka v skladu z oceno, koliko strokovnih znanj je dala določena oblika zunajšolske strokovne izobrazbe v primerjavi z rednim šolanjem;
- podpisnice sporazuma zagotavljajo, da bodo uporabljale določila tega člena neposredno.

Zneski kalkulativnih osebnih dohodkov pri določanju dovoljene mase izplačil osebnega dohodka se določajo tudi na podlagi tako priznane strokovne usposobljenosti.

16. člen
Podpisniki zagotavljajo, da bo znašalo plačilo v podaljšanem delovnem času v sorazmerju z osebnim dohodkom za delo v rednem delovnem času 150 %.

17. člen
Podpisniki zagotavljajo, da bodo upoštevali pri določanju osebnega dohodka delavceve delovne izkušnje tako, da bodo v mejah razpoložljive vsote za osebne dohodke uvedli za enaka delovna mesta razlike do 25 %, po merilih, določenih s pravilnikom o delitvi osebnih dohodkov.

18. člen
Delavcu - pripravniku se zmanjša osebni dohodek iz 9. člena tega sporazuma za 10 %.

19. člen
Podpisniki sporazuma izločijo iz sredstev za osebne dohodke po 9. čl. tega sporazuma najmanj 2 % za nadpovprečne delovne uspehe posameznih delavcev.

Sredstva iz prejšnjega odstavka razdeli delovna skupnost samo tistim delavcem, za katere oceni na podlagi razvida o delu in ocene dela, da obseg in kakovost njihovih delovnih uspehov zelo presegata normalno izpolnjevanje delovnih nalog.

Način ocenjevanja delovnih uspehov in merila določi delovna skupnost v samoupravnem aktu.

20. člen
Podpisniki tega sporazuma bodo izplačali delavcu ob upokojitvi ali delavčevi družini ob njegovi smrti najmanj še enkratni in največ dvakratni znesek poprečnega osebnega dohodka v zavodu.

21. člen
Podpisniki sporazuma bodo zagotovili, da bo nadomestilo osebnega dohodka, za čas nezmožnosti za delo do 30 dni, znašalo v primeru nesreče pri delu 100 % osnove, v drugih primerih pa najmanj 80 % osebnega dohodka iz preteklega leta.

22. člen
Podpisniki sporazuma sklenejo, da bodo nagrajevali vzgojitelje - praktikante tako, da bodo znašale njihove nagrade 80 % kalkulativnih osebnih dohodkov pripravnikov, ki opravljajo isto delo. Ta sredstva se določijo v sporazumu s financiranjem posebej in niso všteta v skupno vsoto kalkulativnih osebnih dohodkov.

23. člen
Podpisniki sporazuma se strinjajo, da bodo znašala njihova

enako kot za vzgojitelje s srednjo strokovno izobrazbo.

13. člen
Glede na posebne zdravstveno-higienske razmere in pedagoške zahteve dela v VVZ se v posameznih značilnih delovnih mestih upošteva specifičnost dela, zato se prizna in ovrednoti posebne delovne razmere za tale delovna mesta:

A. za neugodno toplotno okolje v zaprtem prostoru. Umazanija in smrad v pralnici dojenčkov. Stalno delo v vlagi, pari in temperaturnih spremembah. Neugodne vremenske razmere do 10 točk.

C. Deljen delovni čas, ki ga zahteva smotrna organizacija dela do 15 točk.

16. člen
Podpisniki zagotavljajo, da bo znašalo plačilo v podaljšanem delovnem času v sorazmerju z osebnim dohodkom za delo v rednem delovnem času 150 %.

17. člen
Podpisniki zagotavljajo, da bodo upoštevali pri določanju osebnega dohodka delavceve delovne izkušnje tako, da bodo v mejah razpoložljive vsote za osebne dohodke uvedli za enaka delovna mesta razlike do 25 %, po merilih, določenih s pravilnikom o delitvi osebnih dohodkov.

18. člen
Delavcu - pripravniku se zmanjša osebni dohodek iz 9. člena tega sporazuma za 10 %.

19. člen
Podpisniki sporazuma izločijo iz sredstev za osebne dohodke po 9. čl. tega sporazuma najmanj 2 % za nadpovprečne delovne uspehe posameznih delavcev.

Sredstva iz prejšnjega odstavka razdeli delovna skupnost samo tistim delavcem, za katere oceni na podlagi razvida o delu in ocene dela, da obseg in kakovost njihovih delovnih uspehov zelo presegata normalno izpolnjevanje delovnih nalog.

Način ocenjevanja delovnih uspehov in merila določi delovna skupnost v samoupravnem aktu.

20. člen
Podpisniki tega sporazuma bodo izplačali delavcu ob upokojitvi ali delavčevi družini ob njegovi smrti najmanj še enkratni in največ dvakratni znesek poprečnega osebnega dohodka v zavodu.

21. člen
Podpisniki sporazuma bodo zagotovili, da bo nadomestilo osebnega dohodka, za čas nezmožnosti za delo do 30 dni, znašalo v primeru nesreče pri delu 100 % osnove, v drugih primerih pa najmanj 80 % osebnega dohodka iz preteklega leta.

22. člen
Podpisniki sporazuma sklenejo, da bodo nagrajevali vzgojitelje - praktikante tako, da bodo znašale njihove nagrade 80 % kalkulativnih osebnih dohodkov pripravnikov, ki opravljajo isto delo. Ta sredstva se določijo v sporazumu s financiranjem posebej in niso všteta v skupno vsoto kalkulativnih osebnih dohodkov.

23. člen
Podpisniki sporazuma se strinjajo, da bodo znašala njihova

sredstva za skupno porabo delavcev vsako leto:

- za stanovanjsko gradnjo 6 % po določbah samoupravnega sporazuma za stanovanjsko izgradnjo;
- za strokovno izobraževanje delavcev najmanj 1 % od izplačanih neto osebnih dohodkov;
- za druge skupne kulturne in socialne potrebe delavcev 0,3 % od izplačanih neto osebnih dohodkov;
- za regres za letni dopust skupno z morebitnim regresiranjem oskrbnega dne v počitniških domovih neto 300 do 600 din letno na zaposlenega;
- za regresiranje prehrane 60 din mesečno na zaposlenega; ta znesek pa se ne sme izplačevati v gotovini posamezniku.

Zneski iz prejšnjega odstavka se valorizirajo skladno z določbami 6. člena SDD za družbene dejavnosti.

24. člen
Podpisniki sporazuma se strinjajo, da se s samoupravnimi akti določijo zneski vseh osebnih izdatkov, ki bremenijo materialne stroške. Pri tem je za izdatke, navedene v nadaljevanju, dopustna tale najvišja mera:

- dnevnic za potovanja - službena zunaj kraja zaposlitve, če traja potovanje od 8 do 12 ur - 60 din;
- dnevnic za službeno potovanje zunaj kraja zaposlitve, če traja potovanje nad 12 do 24 ur in delavec ni prenočeval zunaj kraja stalnega bivališča - 80 din;
- dnevnic za službena potovanja zunaj kraja zaposlitve, če traja potovanje nad 12 do 24 ur in je delavec prenočeval zunaj kraja stalnega bivališča 80 din + cena prenočišča na podlagi računa;
- v primerih, ko za prenočevanje ni mogoče predložiti računa, se kot strošek lahko prizna največ znesek do polovice dnevnice, torej največ 40 din;
- povračilo za uporabo svojega vozila v službene namene za prevožen kilometer, s čimer se izloča obračun pavšala 0,90 din;
- nadomestilo za ločeno življenje delavcu, ki stanuje zaradi službe v drugem kraju kot družina, v kraju službovanja pa še ni mogel dobiti družinskega stanovanja, mesečno neto 500 din;
- delno mesečno povračilo stroškov za prevoz na delo in z dela delavcem, ki se vozijo na delo v kraj službovanja - stroške za mesečno vozovnico, za kolikor presegajo 20 din.

25. člen
Podpisniki se sporazumejo, da ne bodo izplačevali osebnih prejemkov na račun materialnih stroškov ali skladov skupne porabe, ki niso v sporazumu izrecno predvideni.

26. člen
Kršitev samoupravnega sporazuma je vsako podpisnikovo ravnanje, ki je v nasprotju z določbami tega sporazuma, predvsem pa:

- razporeditev sredstev za osebno in skupno porabo po zaključnem računu prek ravni, določene s samoupravnim sporazumom;
- nepravilnosti v zvezi z izračunom obsega sredstev KOD; všteti vse vrste dodatkov, ki povečujejo obseg teh sredstev;
- nepravilnosti v izračunu in izplačilih najvišjega osebnega dohodka in dodatkov nanj;
- nepravilnosti v zvezi z izkazovanjem dogovorjenega obsega sredstev za zadovoljevanje skupnih potreb delavcev in določb samoupravnih sporazumov pri uporabi sredstev za zadovoljevanje skupnih potreb;
- kršitve pri ugotavljanju obsega sredstev za osebne dohodke, ki so odvisni od poslovnega rezultata;
- kršitve pri izplačevanju osebnih prejemkov, ki pomenijo povračilo dejanskih stroškov (35. člen zakona o davkih občanov, Ur. l. SRS, 7/72).

27. člen
Podpisniki sporazuma se strinjajo, da bodo znašala njihova

28. člen
Podpisniki sporazuma se strinjajo, da bodo znašala njihova

29. člen
Podpisniki sporazuma se strinjajo, da bodo znašala njihova

30. člen
Podpisniki sporazuma se strinjajo, da bodo znašala njihova

31. člen
Podpisniki sporazuma se strinjajo, da bodo znašala njihova

32. člen
Podpisniki sporazuma se strinjajo, da bodo znašala njihova

ČIM BOLJE SE BOMO POZNALI

Vedno več otrok v malih šolah

Male šole so začele delovati v šolskem letu 1965/66, ko je bilo v vseh teh „šolah“ na Slovenskem komaj 1,6 odstotka predpisne generacije otrok. Že v naslednjem šolskem letu je bilo v male šole vpisanih okoli 70 odstotkov predšolskih otrok.

V grosupeljski občini je bila organizirana prva mala šola v šolskem letu 1967/68 pri osnovni šoli v Dobropolju; v njej je bilo 26 otrok ali le nekaj več kot 5 odstotkov predpisne generacije v občini. Že naslednje šolsko leto se je to število povečalo na 32 odstotkov. Male šole so bile organizirane pri osnovnih šolah v Žalni, Kopanju, Stični, Šentvidu in Dobropolju. Lani je obiskovalo male šole že 478 predšolskih otrok ali 99-odstotkov predpisne generacije v občini.

Že v prihodnjem šolskem

letu, najkasneje pa do leta 1966, naj bi bilo v malih šolah grosupeljske občine nekaj več kot 490 otrok ali vsi otroci. Seveda pa bo potrebno še veliko dela pri vsebinskem in enotno organizacijskem delu male šole, ki naj bi potekala v prihodnje vse leto.

Testiranje zrelosti otrok pred vstopom v redno šolo redno opravljajo na Grosupeljskem že nekaj let, in sicer takoj po končani mali šoli.

Pri temeljni izobraževalni skupnosti v Grosupljem si bodo tudi v prihodnje prizadevali, da bodo zagotovili za nemoteno delo vseh malih šol na svojem območju, potreben denar in tako razbremenili vse starše pripeljka. Do sedaj so bili namreč opravičeni vseh plačil in stroškov za svoje otroke v malih šolah le premoženjsko in socialno revnejši.

NA ROB Resnično in varljivo

„V drugem polletju letošnjega leta naj se osebni dohodki v družbenih dejavnostih, torej tudi v šolstvu, uresničujejo na ravni veljavnih samoupravnih sporazumov – stoozdono, pri tem pa naj se še upošteva 19-odstotni faktor stimulacije, kakršen je bil dosežen lani v gospodarstvu!“ Gre torej za uresničitev stališč skupščine SR Slovenije, o katerih je med drugim razpravljala tudi republiška izobraževalna skupnost. Menili so, da je za uresničitev teh stališč potrebnih še dodatnih 83.534.000 din, od teh bi morala zbrati republiška izobraževalna skupnost kar 58.334.000 din, dotirane temeljne izobraževalne skupnosti pa bodo dobile 49.800.000 din.

Po nekaterih podatkih republiškega zavoda za načrtovanje, ki ocenjuje, da je za področje vzgoje in izobraževanja potrebnih le nekaj manj kot 63.000.000 din, nas lahko dokaj zavedejo. Republiški zavod za načrtovanje je svoj izračun zasnoval na razliki med 95-odstotno in sedanjo dovoljeno stoozdono uresničitvijo samoupravnih sporazumov. Prav pri tem pa so se uštel, kajti 95-odstotna uresničitev je bila dovoljena, ne pa tudi dosežena. Razlika – nekaj več kot dve stari milijardi din – pa je tolikšna, da je nanjo vredno opozoriti. Ne pozabimo: financiranje vzgoje in izobraževanja bo moralo še letos s svojimi izračuni pred organizacije družbene dela. Dolžnost republiške izobraževalne skupnosti pa bo po načelih samoupravnega sporazumevanja zagotoviti skoraj 28.000.000 milijonov din. To predvideva namreč družbeni dogovor, zato bi vsakršni drugi „resnični“, vendar varljivi podatki „delu republiške izobraževalne skupnosti bolj škodili kot koristili.

Zdaj so sporazumi, ki dajejo prosvetnim delavcem vsaj upanje, da bo njihovo delo le nekoliko boljše ovrednoteno, končno podpisani, vendar v mnogih primerih, žal, že prepozno. To velja še posebno za šole, oddaljene od mestnih središč, kjer so marsikje v začetku novega šolskega leta ostali katedri prazni. Ta praznina, ki jo bo treba nekako zapolniti, čeprav tudi na škodo pouka, naj bo resen in poslednji opomin. Opomin ljudi, ki so jim bila bremena prosvetnega dela za premajhen osebni dohodek pretežka in so odšli drugam.

JUSTI KAVŠEK

TONE URBAS

Tajnik temeljne izobraževalne skupnosti v Grosupljem EDO GALE
Foto: T. Urbas

TEMELJNA IZOBRAŽEVALNA SKUPNOST GROSUPLJE Učiteljem pri študiju še več pomoči

„S srednjeročnim načrtom razvoja vzgoje in izobraževanja od leta 1971 do 1975,“ piše med drugim v izhodiščih srednjeročnega načrta razvoja vzgoje in izobraževanja v občini Grosuplje, „je treba sprejeti smotno organizacijo mreže osnovnega šolstva, nakazati razvoj malih šol in posebnega šolstva, izboljšati organizacijo in metode vzgojno-izobraževalnega procesa in učne uspehe ter zmanjšati osip. Zato, da bodo ti cilji doseženi, bo treba zagotoviti temeljne možnosti za uspešno šolanje in na sedaj neustrezno zasedenih delovnih mestih zaposliti ustrezno izobražene učitelje.“

Zdaj je na območju temeljne izobraževalne skupnosti Grosuplje poleg štirih centralnih šol še 16 podružničnih. Posebne osnovne šole še nimajo, vendar o njej že razmišljajo. Trenutno imajo le oddelke posebne osnovne šole pri osnovnih šolah v Grosupljem in Šentvidu pri Stični, čeprav bi jih zelo potrebovali tudi drugod, posebno v Stični, ki je po številu učencev druga šola v občini.

„O rešitvi teh težav, ki nas spremljajo že nekaj let, razmišljamo ves čas. Tudi sedaj nas niste našli nepripravljenih,“ je v šali pripomnil tajnik grosupeljske temeljne izobraževalne skupnosti EDO GALE. „Razmišljamo o novi posebni osnovni šoli,“ je nadaljeval svojo misel in dodal: „z internatom seveda, v katerem bi bilo dovolj prostora za vse učence iz oddaljenih krajev naše občine. Ne nehno pa nas pestita dve težavi: pomanjkanje denarja in učiteljev.“

– V Sloveniji je še vedno okoli 2,5 odstotka duševno prizadetih otrok. Pred tremi leti je bilo v slovenskih posebnih osnovnih šolah nekaj več kot 6200 učencev, do leta 1975 pa naj bi vanje sprejeli skoraj 8000 otrok. Kako načrtujete to na območju vaše temeljne izobraževalne skupnosti?

„Kot že rečeno, so oddelki posebne osnovne šole pridruženi rednim osnovnim šolam, strokovno pa povezani z vzgojnim zavodom „Janeza Levca“ v Ljubljani. V šolskem letu 1968/69 je osnovna šola v Grosupljem prvič odprla oddelke posebne osnovne šole, že takoj v naslednjem šolskem letu pa še osnovni šoli v Šentvidu pri Stični. Tako smo imeli v šolskem letu 1971/72 v oddelkih posebne osnovne šole že okoli 50 učencev (poleg 22 otrok, ki so bili vključeni v posebne zavode zunaj občine). V minulem šolskem letu je bilo v posebne oddelke osnovnih šol v Grosupljem in Šentvidu vpisanih 64 učencev od prvega do šestega razreda. To število pa bi se prav gotovo še povečalo, če bi imeli tudi v osnovnih šolah v Dobre-

polju in Stični podobne oddelke posebne šole. Že v prihodnjem šolskem letu naj bi imeli v Grosupljem v štirih oddelkih posebne osnovne šole 42 učencev, v Šentvidu v petih oddelkih kar 45 učencev, v Stični in Dobropolju pa bi bilo za oddelke posebne osnovne šole „godnih“ že več kot 40 učencev. Vsekakor preveč za našo trenutno kadrovsko zasedbo, ki šteje dva ortopedagoga, dva absolventa pedagoške akademije in učitelje; vendar tudi v prihodnje ne kaže, da bo bolje. Z osebnimi dohodki vemo, kako je, drugih dobrin pa učitelju skoraj ne moremo dati, čeprav je še tak strokovnjak.“

– Ponekod so ta problem uspešno rešili s štipendiranjem? „Sedaj štipendiramo na srednjih, višjih in visokih šolah 17 štipendistov. Letos smo imeli na voljo kar osem štipendij, vendar se je na razpis prijaviло le pet kandidatov. Vsi so dobili štipendije. Že sedaj pa se sprašujemo, koliko teh štipendistov se bo vrnilo na naše območje? Nekateri nam preprosto vrnejo štipendijo, drugi pa še te ne. Zaposlilo se v razvitejših občinah, kjer jim lahko dajo poleg boljših osebnih dohodkov še stanovanje. Upam si trditi, da nerazvite občine prav v teh primerih, ki so vedno bolj pogosti, podpirajo razvite.“

– Tudi s sedanjo kadrovsko sestavo v šolah niste povsem zadovoljni. Ste kaj storili za to, da bi si zaposleni prosvetni delavci vašega območja čimprej pridobili potrebno izobrazbo? „Naj kar takoj povem, da imamo na območju naše temeljne izobraževalne skupnosti še vedno 35 prosvetnih delavcev z neustrezno izobrazbo. Po udariti moram, da vse do letos tem ljudem, ki jih loči od diplome na pedagoški akademiji le še nekaj izpitov, nismo dali skoraj ničesar. Letos pa smo izdelali program pomoči za vsakega posebej. Sedemčlanska kadrovska komisija je izdelala nekakšen pravilnik, ki ga je sprejela in potrdila tudi kadrovska komisija pri republiški izobraževalni skupnosti.“

– Ste morda izračunali, koliko bi vašo temeljno izobraževalno skupnost te „diplome“ stale? „Zmanjšanje učnih obveznosti, dopusti, nadomestilo nekaterih stroškov, stimulacija za uspešno opravljen izpit ali diplomo itd., vse to nas bi stalo le 12 starih milijonov! Denar v te namene že imamo. Vsak je tudi seznanjen z našim pravilnikom o pomoči pri študiju. Računamo, da jih bo vsako leto po pet uspešno končalo študij. Menimo namreč, da je to trenutno najzanesljivejša pot, po kateri bomo dobili v naši občini šolane kadre!“

TONE URBAS

MORDA ŠE NISTE VEDELI . . .

- da še vedno precej šolskih zgradb na območju temeljne izobraževalne skupnosti Grosuplje ne ustreza sedanji stopnji gospodarskega dela;
- da je bila tretjina šolskih stavb zgrajena že več kot pred leti;
- da je večina teh zgradb že preurejenih, pa kljub temu ne ustreza sedanjim potrebam;
- da so skoraj vse šole brez telovadnice, pa tudi prostora dopolnilni pouk in podaljšano bivanje je premalo;
- da so na Grosupeljskem po letu 1966 zgradili nove šole v Šentvidu pri Stični, Zagradcu in Grosupljem;
- da so bile po vojni zgrajene nove šole v Šmarju, Hlovičah, Muljavi, Korinju, Temenici, Hrastovem dolu;
- da so preuredili šolske stavbe v Žalni, Polici, Podtabornju, Škocjanu, Spodnji Slivnici, Stični, Višnji gori, Krki, Dobropolju, Šmarju, Ambrusu, Korinju in Temenici;
- da je v letošnjem šolskem letu v štirih centralnih šolah in podružničnih šolah že 3467 učencev ali skoraj sto več kot v šolskem letu;
- da meri vseh sto učilnic manj kot 5650 kvadratnih metrov;
- da pride na enega učenca le okoli 1,70 kvadratnega metra prostora;
- da sodita med najstarejši osnovni šoli v občini osnovna šola v Škocjanu in Kopanju;
- da sta bili ti šoli zgrajeni okoli leta 1860, prenovljeni skoraj sto let pozneje;
- da daje osnovna šola v Stični prostor le učencem nižjih redov;
- da vsi višji razredi osnovne šole v Stični „gostujejo“ v samostanu;
- da so posebno prostori v samostanu popolnoma dotrajani;
- da so v mnogih šolah stropi podprti z oporniki;
- da so letos samo za najnujnejša popravila šol odšteli več 40 starih milijonov din;
- da predvideva srednjeročni načrt razvoja šolstva v območju gradnjo novih šol v Ivančni gorici in Dobropolju;
- da bodo novo šolo v Dobropolju začeli graditi že prihodnje leto čeprav bi jo morali po načrtu že letos. Novo šolo v Ivančni gorici bodo začeli graditi šole, ko bodo končali šolo v Dobropolju.

RAZŠIRIAJTE
SVOJ LIST!

NOVO MESTO: Težave že na začetku

Pred dnevi so v Novem mestu odprli nov vzgojno-varstveni zavod, ki bo vsaj nekoliko rešil dokaj težaven položaj otroškega varstva v Novem mestu. V 27 oddelkih bo prostora za okoli 116 otrok. Vzgojno-varstveni zavod pa ima že sedaj težave: ni vzgojiteljic. Teh pa ne morejo dobiti predvsem zato, ker ni stanovanj.

DORNAVA PRI PTUJU: Zagotovila za novo šolo

S potrjenim investicijskim in finančnim načrtom za financiranje gradnje nove osnovne šole v Dornavi je dobil dornavski šolski okoliš vsa pooblastila in zagotovila (tehnična in finančna) za izgradnjo nove osnovne šole, ki naj bi po sedanjih izračunih stala 11.623.392 din. Zgrajena naj bi bila v dveh etapah. Okoli 1300 kvadratnih metrov površin bo v šoli namenjenih zgolj pouku, 1000 kvadratnih metrov pa za druge dejavnosti.

Za novo šolo v Dornavi je republiška izobraževalna skupnost zagotovila 9.298.000 din posojila, 2.325.390 din pa sta skupaj z občani zagotovili občinska skupščina v Ptuj in temeljna izobraževalna skupnost.

V novi dornavski šoli bo poleg šestih matičnih učilnic še sedem učilnic za kabinetni pouk in šest kabinetov, kabinet za splošne predmete, kabinet, namenjen fotoamaterjem, telovadnica itd. Seveda bodo v novi šoli še: kuhinja, jedilnica, shramba in garderoba.

PODLUBNIK: Za tisočletnico Škofje Loke

Ob praznovanju tisočletnice Škofje Loke so slovesno odprli novo šolo v Podlubniku. V novi šolski zgradbi sta dobili prostora osnovna šola Petra Kavčiča in posebna osnovna šola. Posebna osnovna šola ima v tem šolskem letu že osem oddelkov, medtem ko je osnovnošolcev od 5. do 8. razreda kar za 21 oddelkov. Novi šoli bodo na voljo tudi telovadnica, kabineti in delavnice. V stari šolski stavbi bo prostora za učence od prvega do tretjega razreda, in sicer samostojni izmenj. Popoldne pa bodo šolski prostori rabili šolarjem podaljšano bivanje.

VELIKI GABER: Nič več po hišah

Trebanjski občinski praznovanje so najlepše praznovali v velikega Gabra pri Trebnjem. Kjer so po množičnem zborovanju, na katerem je govoril predsednik skupščine občine Trebnje Ciril Pevec, odprli novo osnovno šolo. Prvi učencev šole je stala okoli šest milijonov dinarjev. Pouk v dveh izmenah in devet učilnic v šoli bodo pripomogli, da bo pouk v vasi, kot je bilo doslej.

LENART: Sodobna telovadnica

Nova sodobna telovadnica v Lenartu bo po sedanjih izračunih stala okoli 370.000 din, od tega so več kot 60 odstotkov denarja zbrali občani. Okoli 80 odstotkov Lenarčanov je prispevalo poprečno po 200 dinov na otroka, drugo pa občinska zveza za telesno kulturo, občinska skupščina in temeljna izobraževalna skupnost. Obnovljena telovadnica bo naredila v mesec. Uporabljala jo bo tudi lenarška šola, zato bosta šola in temeljna izobraževalna skupnost prispevali denar za nakup potrebnega telovadnega orodja.

USPEŠNO DELO

Sodim, da bodo spre-
membe, ki jih prinašajo vsebin-
sko izboljšani učni načrti za
gimnazije, imele trajno veljavo,
ne glede na prihodnje organiza-
cijske spremembe v srednjem
šolstvu. Novi učni načrti bodo
zagotovili času ustrežnejši
način dela v šolah," je dejal dr.
Vlado Schmidt, predsednik ple-
narne komisije za vsebinske iz-
boljšave gimnazijskega pouka,
na zadnji seji strokovnega sveta
zavoda za šolstvo SRS.

V živahni razpravi o poprav-
kih učnih načrtov za gimna-
zije smo slišali, da je bilo te-
meljno vodilo vseh komisij raz-
porejati dijaka opisne učne
snovi, torej poudarek na bi-
stveni učni snovi. Težišče
zahtevnosti v novih načrtih se
prijelje od zapomnitve do razvoja
kritičnega mišljenja. Učni na-
črti naj bi uveljavili tudi me-
todični vidik: pot do rezultatov
znanosti (ustvarjalni odnos di-
jaka), in ne nazadnje medpred-
metno povezavo učne snovi.
Čisto je, da si bodo sestavljali
in nadalje prizadevali usklaje-
vati snov med sorodnimi pred-
meti. Doslej so komisije uspeš-
no opravile veliko in zahtevno
delo.

Načrti za posamezne pred-
mete so delno sprejeti in po-
tiskani. V mesecu septembru -
na prihodnji seji - bodo do-
polnjeni še z zahtevanimi po-
pravki.

Dogovorili so se, da bodo
novi učni načrt za gimnazije
uravljali v tem šolskem letu na
treh gimnazijah, in sicer: na
gimnaziji pedagoške smeri v
Ljubljani, na gimnazijah v Celju
in Ravnah, kot pripravo na pri-
hodnje šolsko leto, ko bodo
načrti veljali za vse slovenske
gimnazije.

Razpravljavci so nadalje pri-
znali status oddelka ekonomske

šole - turistične smeri v Celju.
Gre namreč za določeno vzgojo
in usmeritev na področju tur-
rizma pri ekonomskem šolskem
centru v Celju in ne za poseben
profil. Ta poizkus traja že tri
leta.

Vse šole so opozorili, naj
upoštevajo predpise in se pred
vsakim poizkusom dogovorijo s
pristojnimi institucijami. Člani
strokovnega sveta so potrdili
predmetnik in učne načrte eko-
nomskega šolskega centra v Cel-
lju z nekaterimi popravki in do-
polnitvami. Sprejeli so še pred-
metnik za osnovne šole z ita-
lijanskim učnim jezikom in
temeljne zasnove osnov pred-
metnika in učnih načrtov za
poklic izdelovalec vijakov, pri
katerem so opozorili na pravi-
lno izobraževanje za tako
ozek profil (ustrezen odnos
teorije in prakse). Sprejeli so
tudi predlog osnov predmetnika
in učnega načrta za poklice:
pasar, zlatar, varilec in fino-
mehanik.

Člani strokovnega sveta so se
poslovlili od svoje predsednice
Ele Ulrih-Atene, ki je odšla na
novo službeno mesto. Letos je
že lahko pozdravimo kot novo
sekretarko za prosveto in kul-
turo SRS.

Od predsednice se je poslovil
s toplimi besedami direktor za-
voda za šolstvo SRS Boris Li-
pužič, ki je med drugim dejal:
„V imenu vseh se zahvalju-
jem za štiri leta izredno po-
žrtvovalnega, uspešnega dela.
Po tvoji zaslugi in s tvojim na-
činom dela se je strokovni svet
zavoda uveljavil kot pomemben
dejavnik pri uresničevanju svoje
vloge pri vzgoji in izobraže-
vanju. V zadnjih starih letih smo
opravili več dela kot prej v pet-
najstih! Iskrena hvala za tvoje
tovariško sodelovanje!“

TEA DOMINKO

Se že veseliš šole?

V mariborske osnovne šole se je letos spet vpisalo blizu tritisoč
šolskih novincev. Starši so jim že kupili torbice in druge potreb-
ščine, otroci pa so malo razburjeni; ob misli na šolo jim steče skozi
možgančke na stotine vprašanj. Odrasli tem vprašanjem največkrat
dodajamo svoja: V šolo boš šel? Se je že veseliš? Se kaj bojiš? Boš
odličen?

Nekoliko lahko napovemo uspeh v šoli tudi iz rezultatov preiz-
kusov zrelosti za šolo, ki jih dobijo komisije za ugotavljanje zrelosti
šolskih novincev. Starši so namreč vse otroke pripeljali na zdravi-
niški in psihološki pregled potem, ko so socialnemu delavcu (ali
elementarki tam, kjer še ni socialnih delavcev) povedali, kako se je
otrok razvijal v predšolski dobi in v kakšnih življenjskih razmerah
bo živel in se učil. V Mariboru imamo take preglede že od leta
1964.

Vsa leta je večina otrok dosegla potrebno zrelost za šolo v sed-
mem letu starosti. Manj otrok pa ni doseglo potrebne zrelosti,
pričakovati je bilo slabši uspeh, potrebo po dodatni pomoči, po-
navljanju razreda ali prešolanju na posebno osnovno šolo. Vedno -
vsa leta dosej - pa je bil osip v šoli precej višji, kot bi ga mogli
napovedati ali predvideti iz rezultatov zrelosti za šolo.

Za primerjavo vzemimo številke iz leta 1966 in leta 1972.

LETO 1966:
Za skoraj dve leti zaostaja v razvoju 4 % otrok, za nekatere je
potrebno posebno šolanje, za nekatere ponavljanje enega ali dveh
razredov. Za eno leto zaostaja v razvoju 15 % otrok, nekateri bodo
uspevali ob pomoči učiteljev in staršev, nekateri bodo morali po-
navljati kako leto ali dve. Osip v teh letih je znašal 25 do 45 %.

LETO 1972:
Rezultati pri ugotavljanju zrelosti se niso bistveno spremenili, še
vedno je 4 % otrok, ki zaostajajo v razvoju blizu dve leti, 11,5 % pa
je otrok, ki zaostajajo v razvoju za eno leto. Osip v zadnjih dveh
letih pa je v naših šolah le še 5 do 10 %.

Naši otroci se torej niso bistveno spremenili, večina jih je še
vedno normalno razvitih in sposobnih uspešno končati osnovno
šolo. Tudi starši se najbrž niso bistveno spremenili, večina je vedno
želela svojim otrokom najboljšo, jim pomagala po svojih močeh ali
jih ovirala s svojimi problemi, čeprav nehoti.

Očividno pa so se bistveno spremenili možnosti šolanja v zad-
njih letih. Izboljšujejo se materialne razmere šolanja, v petih letih
smo dobili 102 novi šoli, v skoraj vseh šolah delujejo MALE ŠOLE,
število otrok v vrtcih se je povečalo od 3 do 5 % na 13 %. Najbrž
tudi zahteva ali nova formula, „da noben otrok ne sme ponavljati
razreda“ ne pomeni zmanjševanja meril ali popuščanja pri ocenje-
vanju, temveč zahteva prizadevanje učiteljev, da bi vsak otrok
osvojil vsaj minimalni del predpisanega znanja. Individualni pristop
k vsakemu otroku si očividno prisvaja domovinsko pravico na naših
šolah. Ustrezen pogled v notranjost šole bi najbrž našel stvarne
odgovore na iskanje razlogov za zmanjšanje osipa.

Za starše prihodnjih in sedanjih šolarjev je razveseljivo, da vedno
večji odstotek otrok uspešno konča osem razredov osnovne šole.
Njihovo povečano zaupanje v šolo in izobraževanje bo posredno
večalo tudi zaupanje otrok v šolo, spodbujalo njihove želje po
znanju in jim hkrati z uspehi večalo zadovoljstvo ob delu, spodbu-
jalo prizadevanost in veselje pri učenju in sprejemanju vzgojnih pri-
zadevanj.

Starši čutijo vsebinske spremembe v naših šolah v glavnem kot
„posledice“ - v obliki uspeha svojih otrok. Te posledice pa so
spodbudne, zanje in za njihove otroke. Ni namreč skrivnost, da
uspehi dela in učenja bistveno vplivajo na počutje šolarjev in nji-
hovo zrelejšo socializacijo ter vključevanje v družbeno proizvodnjo
materialnih dobrin, socialističnih vrednot in humanih odnosov v
prihodnosti.

TILKA KREN

LIST ZA MLADE

- MATEMATIKE
- FIZIKE
- ASTRONOME

Letošnja 3. številka revije Vzgoja in izobraževanje

Tretja številka revije „Vzgoja in izobraževanje“ prinaša spet lepo
bero razprav, praktičnih napotkov, sestavkov o izobraževanju
doma in po svetu, gradivo za študij, informacije in podobno.

Uvodni sestavek je posvečen skupščinskemu dokumentu o idejni
usmerjenosti vzgoje in izobraževanja.

Z rekonstrukcijo šolanja ekonomskega in administrativnega teh-
nika ter administratorja nas seznanja Branimir Lorenčič. Avtor v
strnjeni obliki posreduje predlog spremembe šolanja omenjenih
kadrov.

Janez Tome je napisal prispevek Ocenjevanje telesne kulture -
da ali ne? Avtor razpravlja o neenotnem ocenjevanju telesne vzgoje
v svetu in pri nas. V razpravi meni, da je primernejša opisna ocena
telesne vzgoje, in poudarja, da bo treba za tak način ocenjevanja še
marsikaj narediti.

O vzgojnem programu v domovih piše Franjo Klojčnik. Avtor
razčlenjuje program, ki ga je sprejel strokovni svet zavoda za šol-
stvo SRS in bo veliko pripomogel k uspešnejšemu delu v domovih
in vsestranskemu razvoju mladih osebnosti.

Prispevek o permisivnosti - metodah dela z disocialnimi osebn-
ostmi je napisal Vinko Skalar, o programiranem pouku iz ma-
tematike v 7. razredu osnovne šole pa Nada Zornikova.

Pod naslovom Pedagoško vodstvo v osnovnih šolah obravnava
Miro Lužnik kvantitativno analizo pedagoškega vodstva v teh šolah.
Razčlenjuje vodstveno osebo glede na organiziranost šol, število
oddelkov, strukturo vodstvenega osebja, po starosti in izobrazbi,
službenih letih, učni obveznosti, družbeni angažiranosti in po-
dobno. Raziskava zelo zgovorno izpričuje razne probleme, ki se v
tej zvezi pojavljajo, avtor pa predlaga tudi konkretne rešitve.

Sestavek o izobraževanju andragoških kadrov je napisal Jože Va-
lentincič. Med drugim obravnava probleme (kdo so andragoški de-
lavci, izobrazbeno strukturo, profile andragoških poklicev, iz-
obraževanje andragoških kadrov) in predlaga konkretne rešitve pro-
blemov.

Jože Gluk nas seznanja s končnimi izpiti na strokovnih šolah.
Jure Gartner je tokrat napisal prispevek Ob rob II. mednarodne
razstave učil in šolske opreme. Avtor posreduje celotno sliko o
delu in uspešnosti te pomembne razstave ter predlaga nekatere
novosti za predvideno tretjo razstavo.

O uvedbi šolske televizije govori Mako Sajko. Bralce seznanja s
programom za pedagoške delavce osnovne šole, govori o pred-
videnih oddajah in svetuje, kako izkoristiti pri tem delu izkušnje
drugih podobnih institucij doma in po svetu.

Tudi tokrat je dokaj zanimiva rubrika Izobraževanje po svetu.
Tako nas dr. Lenardo Trisciuzzi seznanja s programsko strukturo
obvezne šole v Italiji. V tej rubriki se bodo bralci seznanili tudi s
sistemom izobraževanja v Albaniji.

Pedagoški delavci bodo prav gotovo veseli gradiva za študij; dr.
Franc Zadravec nas seznanja z literarno zgodovino in marksizmom
danes, dr. Radule Sekulić pa govori o oblikovanju marksističnega
pogleda na svet pri učencu ob učnem procesu.

Revija prinaša tudi tokrat bogate informacije, recenzije ter no-
vosti iz knjižnice zavoda za šolstvo SRS.

DRAGO NOVAK

PRESEK

Pred nami je prva številka lista za mlade matematike, fizike in
astronome, ki ga izdaja Društvo matematikov, fizikov in astro-
nomov SR Slovenije.

Estetsko opremljena, vsebinsko bogata in zanimiva publikacija v
stiribarvnem tisku zajema naloge iz matematike, fizike in astro-
nomije, stripe, zanimive pogovore, nagradna tekmovanja, krožke,
domiselne trike in informacije o novih matematičnih, fizikalnih in
astronomskih besedilih ter knjigah. To je mali biser, ki nam na 64
straneh postreže s prijetno možgansko telovadbo, užitkom, ne-
vpljivo zabavo in šalo.

PRESEK je list, namenjen mladim, primeren za mlade bralce od
sedmega razreda osnovne šole do četrtega razreda gimnazije, še
posebno dobrodošel zato, ker trenutno nimamo prave tovrstne
literature za to starost.

Slovenski list za mlade matematike, fizike in astronome je plod
dveletnega dela in prizadevanja uredniškega odbora, ki je hkrati
njegov idejni oče. „Njegov namen je zbuditi zanimanje za prijetno
matematični, fiziki in astronomiji, dati intelektualni užitek in po-
magati pri nenehni rasti mladih matematikov, fizikov in astro-
nomov.“ nam je v razgovoru povedal član uredniškega odbora
Franci Oblak z gimnazije pedagoške smeri iz Ljubljane. Izdajatelj
čelijo, da bi bilo v vsebini lista čimveč domačih, originalnih zamisli
in čim manj prevodov in predelav.

Letošnja prva številka (v tem šolskem letu bodo izšle štiri) za-
jema precej lanskih nalog iz tekmovanj in mnenj. Prihodnja številka
bo aktualnejša.

Že ob lanski poizkusni izdaji 2000 izvodov je „Prapresek“ (tako
je imenoval ob prvem natisu) zbudil veliko pozornosti in zani-
manja, sledila so povpraševanja o njegovem stalnem izhajanju. Naj-
omemimo, da je pokazala tovarna ROG veliko razumevanje, saj je
omogočila brezplačno izdajo poizkusne številke.

Letošnja prva številka Preseka, ki jo bodo prejele osnovne in
srednje šole v Sloveniji že v začetku septembra, je izšla v 10.000
izvodih. Tiskalo jo je ČGP Delo precej ceneje, kot bi jo bila druga
časopisno-grafična podjetja.

„Želimo, da bi v listu izhajale tudi priloge-modeli iz plastike,
kartona in podobno, za dijake, člani, ki bi pojasnjevali mate-
matično vsebino in popularne igre med matematiki. S tem bi raz-
vijali kombinatorično mišljenje, kar se dobro obrestuje pri re-
ševanju konkretnih problemov.“ je povedal v pogovoru član ured-
niškega odbora Vladimir Batagelj z inštituta Jožef Stefan.

Priloge bi lahko financirale tovarne, kar bi bila zanje dobra re-
klama. Opremljene bi bile z njihovim zaščitnim znakom. K sode-
lovanju bi pritegnili tudi arhitekta.

Vsebinsko bodo obogatili z določenimi raziskovalnimi nalogami,
ki jih bodo učenci lahko reševali doma in o svojih opažanjih po-
ročali v Preseku.

To so bile misli, ki sta nam jih v pogovoru posredovala pri-
zadevna člana uredniškega odbora lista Presek.

Ime lista je nastalo ob reformi, ob uvajanju nove matematike v
prvi razred osnovne šole. Predstavlja brez dvoma lep prispevek
DMFA k reformi pouka in dobrodošlo pomoč zavodu za šolstvo
SRS pri njegovih tovrstnih prizadevanjih.

Mlademu listu na pot želimo veliko sodelavcev in naročnikov,
kar mu gotovo ne bo težko doseči, saj je že ob izidu osvojil bralce.
Vsem šolam ga toplo priporočamo!

Naročnina za posameznika za šolsko leto je 20 din, za učitelje in
dijake, ki list naročajo prek poverjenika 18 din, za tujino pa 34
din.

Dopise in naročnino pošljite na naslov: Komisija za tisk DMFA
SRS - PRESEK, Jadranska 19, p. p. 227, 61001 Ljubljana.

TEA DOMINKO

SLIKOVNA STAVNICA IN DELOVNI ZVEZEK »ŽE BEREM IN PIŠEM«

Slikovna stavnica (s priroč-
nikom za elementarke) in de-
lovni zvezek za začetno branje
in pisanje (tudi s priročnikom
za učitelje) avtorjev Milana Dol-
gana in Danice Golli sta učni
pomagalci, ki prispevata k ures-
ničitvi programa bolj intenzivne-
ga in individualiziranega
opismenjevanja v prvem razredu
osnovne šole. Založila ju je
Državna založba Slovenije.

Publikacijo Program indivi-
dualiziranega opismenjevanja
je izdal pedagoški inštitut pri
univerzi v Ljubljani, Groblje 3,
Domžale, ki tudi sprejema naro-
čila za program.

Program, ki je priročnik za
elementarke o celotnem delu
pri začetnem branju in pisanju
v prvih treh mesecih pouka, in
navedeni učni sredstvi za učence
(ob vsakem je priročnik za
elementarke) sestavljajo sode-
ben metodični „paket“, ki naj
pomaga praktikom pri vsako-
dnevnom delu v razredu in ven-
dar ne povzroča šablonizacije
pouka.

Stavnice in delovni zvezki so
uporabni (sicer nekoliko pozne-
je), četudi se učiteljica ne odlo-
či za delo po Programu.

Stavnice s priročnikom že
prodajajo v vseh knjigarnah, de-
lovni zvezek s priročnikom pa
izide okrog 10. septembra. Ne-
kaj dneva zamuda je nastala za-
radi težav pri tiskanju zvezka.
To pa ne bo vplivalo na njegovo
uporabnost.

Na prve liste prepisejo učenci
besede, ki jih pišejo tudi v zvez-
ke velikega formata k svojim
risbam v prvih desetih dneh
pouka začetnega branja in pisa-
nja, če delamo po programu in-
dividualiziranega opismenje-
vanja. Te besede naj učenci pre-

pišejo, ko bodo dobili zvezke.
Tako bodo zlahka nadomestili
zamujeno. Gre le za nekaj bes-
ed, ki jih učenci z več pred-
znanja pišejo bolj zavestno,
učenci z malo predznanja črk
in branja pa bolj rišejo kot piše-
jo, ko posnemajo učiteljico. Pri
tem spoznavajo funkcijo branja
in pisanja.

Nadaljnje delo bo lahko po-
tekalo načrtno.

Zamuda ob izidu delovnega
zvezka daje priložnost, da naro-
čimo zvezke za vse učence sku-
paj. V individualnem razgovoru
s starši ugotovimo, kdo bi zelo
težko kupil delovni zvezek in
poiščemo možnost družbene
pomoči.

DANICA GOLLI

REVIJA TIM TUDI ZA UČENCE NIŽJIH RAZREDOV

Dvanajsto leto spremlja učitelje
tehnične vzgoje in učence
pestra revija TIM - s polnim
naslovom Revija za tehnično in
znanstveno dejavnost mladine.

Že na začetku izhajanja je bil
njen namen pomagati učiteljem
tehnične vzgoje izbirati in obli-
kovati gradivo pri pouku in
krožkih. Ker je imela tehnična
vzgoja v začetku bolj „mode-
larski“ značaj, je tudi revija prič-
ela na teh osnovah. Naročniki
so našli v njej mnogo načrtov za
izdelavo nekaterih modelov. V
skladu z razvojem in razširjenim
smotrom tehnične vzgojanja in
izobraževanja se je v zadnjih
letih zelo obogatila tudi vsebina
revije. Najbolj obsežno je še
vedno poglavje za mlade mo-
delarje. Temu sledijo zani-
mivosti za radioamaterje, foto-
grafije, astronome in vesoljce, za
fizike, geologe in biologe. Torej

obilica gradiva, s katerim lahko
popestrijo tudi učitelji naravo-
slovnih predmetov svoje krožke
in pouk.

Posebej bi omenila Izumitelj-
ski kotiček, ker mislim, da naj-
bolj ustreza smotrom in me-
todam sodobnega tehničnega
vzgojanja in izobraževanja. Na
zelo izviren način zastavljena
naloge sili učence k iskanju no-
vih rešitev. V opisni in skicni
obliki jo posredujejo uredništvu
in v naslednji številki najdejo
oceno svojega „izuma“. V treh
letnikih je bilo zastavljenih več
kot dvajset nalog. Vsekakor bo-
gato gradivo, ki rabi lahko učiteljem
tehnične vzgoje pri pouku. Vsak otrok bi moral
imeti možnost na tak ali po-
doben način globlje spoznavati
svet tehnike in v njem aktivno
sodelovati. Le tako bi lahko prič-
akovali, da bo v zrelejših letih

ne le njen potrošnik temveč
njen soustvarjalec. To je sicer
naloge, ki presega okvire revije.
Zal bo tudi pouk po uveljaviti
novega predmetnika ostal ne-
močen.

Izdelki in naloge v poglavju
Prvi koraki so namenjeni učen-
cem prvih štirih razredov. Ven-
dar bodo obdelane teme lahko
tudi pomoč razrednim učite-
ljem pri iskanju povezave med
temami spoznavanja narave in
tehničnimi vsebinami. Naloge v
sestavku si sledijo po težavnosti
in ustrezajo zahtevnosti v po-
sameznih razredih.

TIM je predvsem revija za
otroke, hkrati pa osvežitev in
dopolnilo učiteljevemu priza-
devanju pri razvijanju teh-
ničnega mišljenja, ustvarjalnosti
in pozitivnega odnosa do teh-
nike.

Z. T.

PIŠE:
SILVO TERŠEK

RAZMIŠLJANJA O ŠOLI ZA UČITELJE

Dobro, staro, v stoletju preizkušeno poslopje gimnazije s pedagoško smerjo se po zunanji podobi tudi dandanes prav nič ne razlikuje od nekdanjega učiteljskega doma. Menda je le hrup na Resljevi cesti nekoliko glasnejši in pod okni je parkiranih več avtomobilov, kot jih je bilo nekaj. Letos bo minilo deset let od reorganizacije učiteljskega doma. Učitelj bo imel višjo izobrazbo, ker se je pokazalo, da srednja ne zadošča. Dandanes se že govori o tem, da bi moral imeti učitelj visoko izobrazbo in da bi bil študij na pedagoški akademiji štiri leta.

Učiteljski študij je imel preškrto splošno izobrazbo. Gimnazija s pedagoško smerjo naj bi bila samo štiriletna pripravilnica. Morala bi poskrbeti za splošno izobrazbo dijakov, hkrati pa bi dijake usmerjala v študij razrednega pouka. V letih po reorganizaciji učiteljskega doma se je ugotovilo, da se odloča najmanj dijakov prav za razredni pouk.

Bilo je nekaj dni pred startom v šolsko leto. Prazno stopnišče, hodniki in na njih številni likovni izdelki dijakov. Ravnateljica VERA VOŠNJAKOVA je odklenila masivna vrata in se pri tem opravičevala zaradi zamude, ki jo je zakrivil ljubljanski mestni promet.

Iščem odgovor na pogosto vprašanje: razlika med to in drugimi gimnazijami? V odgovoru tičijo poglobljena glasbena in telesna vzgoja, likovni in tehnični pouk in v zadnjih letih ura in pol pedagogike v četrtem letniku. Polovica omenjenih ur je hospitiranje v osnovnih šolah.

„Naš maturant seveda ni nič bolj usposobljen kot katerikoli maturant gimnazije. Zanimivo pa je, da ob pomanjkanju učiteljev zaposlujejo posamezne šole naše maturante, čeprav nimajo niti metodične niti pedagoške izobrazbe. To so vendar nekvificirani ljudje — učitelji!“

Na gimnazijo pedagoške smeri se vpisujejo večinoma mladi iz delavskih in kmečkih družin (41 odstotkov delavskih in 30 odstotkov kmečkih otrok!). Vsi, ki prihajajo, želijo postati učitelji. Z vsakoletnimi anketami so na gimnaziji ugotovili, da začno posamezniki že v tretjem letniku razmišljati, v četrtem pa se že odločajo za druge poklice. Leta 1968/69 se je odločilo za razredni pouk 30,3 odstotka dijakov. Za študij predmetnega pouka se je odločilo 28,1 odstotka dijakov. To pomeni, da je odšlo 19 odstotkov dijakov v druge poklice. Naslednje leto jih je odšlo drugam 21, leta 1970/71 že 27 in letos kar 35 odstotkov. Med temi pa je največ najboljših dijakov.

„S to reorganizacijo in s tem, da je družba izpustila iz rok kadrovske politike, sta nastali dve negativni selekciji: pomanjkanje učiteljev — za razredni pouk se

odločajo slabši dijaki. Zakaj tako uhajanje? Morda je vzrok tudi v tem, da nima učiteljski poklic možnosti za napredovanje; lahko postaneš ravnatelj ali namestnik in morda kasneje celo pedagoški svetovalec, kar pa so že redka delovna mesta.

velik osip, predvsem v območju, kjer učenci nimajo organiziranih sodobnih šol. Socialno razlikovanje učencev na naši šoli zelo občutimo. Imeli smo celo primere, ko smo sprejeli dijake z odličnim uspehom, ki pa v osnovni šoli niso imeli tujega je-

da bi v zbornicah ne bilo vroče. Učitelj namreč ni stroj, ki ga je mogoče z gumbom izključiti.

„Letošnje stanje po osnovnih šolah, v zvezi z delitvijo osebnega dohodka in z vrednotenjem učiteljskega poklica, negativno vpliva na kadrovanje za šolo in seveda tudi za pedagoško akademijo. Družba bi se morala zavdati: če se pred učitelja postavljajo takšne idejne in strokovne naloge, ga je treba ustrezno ovrednotiti. Ni dovolj, če se o tem samo govori! Brez dvoma tudi učitelj te probleme omenja v razredu in ne govori z navdušenjem o svojem poklicu. So primeri, ko pravijo učitelji: odlični si, nikar ne pojdi za učitelja!“

Na žalost se naš poklic dandanes vrednoti tudi skozi to, koliko družba prispeva. Učitelj razrednega pouka ima pred upokojitvijo 204 stare tisočake osebnega dohodka. V časopisu pa smo brali, da je v Sloveniji povprečni osebni dohodek 212 starih tisočakov. Je to pravo vrednotenje učiteljevega dela? Govorili bi lahko tudi o velikih stanovanjskih problemih učiteljev, morda tudi o učiteljevi perspektivi. Nikoli ne ve, ali bo poučeval v vasi pet, deset ali trideset let. Učitelju bi bilo potrebno (morda celo administrativno!) zagotoviti, da bi po določenem času prišel v mesto ali večji kraj.

Dijaki gimnazije s pedagoško smerjo imajo seveda po maturi prost vstop na vse višje in visoke šole. To bi bilo normalno in pravilno... če bi imeli dovolj učiteljev. Kadar pa družba spozna, da tega kadra primanjkuje...?

Takrat je potrebno za nekaj let tudi s „prisilo“ nekaj narediti,“ meni Vera Vošnjakova. „Dijak, ki pride v prvi letnik,

naj bi končal vsaj razredni pouk.“

Ob vsem tem je brez dvoma pomembno sodelovanje gimnazije pedagoške smeri s pedagoško akademijo. Toda, je o tem sodelovanju sploh mogoče govoriti?

„Sodelovanja ni! Poizkusimo, uspeha pa ni bilo. Obhodni reorganizaciji bi se ustanovi nujno morali povečati. Kakšno naj bi bilo sodelovanje? Predlogov je veliko. Predlaganih je nekaj oblik, ugotovljeno, da pedagoška nazivja ne daje dovolj učiteljem in da je tudi kakovost njihovih znanj glede na prosvetno-pedagoško poslanstvo neustrezna. Nekateri predlagajo, naj bi znotraj gimnazije naredili usmeritve za razredni in predmetni pouk. Drugi predlagajo, da bi pedagoški akademiji vpleli šestletni študij. Seveda pa bi bilo potrebno štipendirati dijake za razredni pouk in deficitarne predmete na višji stopnji. Štipendiranje naj bi bilo za vse druge „cenzuse“.

Iz sto let stare šole smo naredili moderno gimnazijo. velik uspeh na tem področju moramo zahvaliti vsem desetletnim občinam, ki so sodelovale pri nanciranju tega projekta. Seveda je dnužbeno dogovarjanje htevalo ogromno časa in truda.

Uvedli smo popoln kabinet pouka. Imamo moderno opremo za fiziko, kemijo, imamo fizikalni laboratorij. Letos je naša šola določena za eksperimentno biologijo, ki obravnava stvarne probleme.

Osebni dohodki na našem vodstvu so v skladu s samoupravnim sporazumom. O denarju v naši zbornici zelo malo govori, čeprav vrednotenje našega dela ni ustrezno in bi moralo biti boljše.“

Foto: S. Teršek

Letos vpisujemo 180 dijakov iz sto različnih osnovnih šol. K nam prihajajo učenci z zelo neuravnanim znanjem. To zahteva poseben sistem dela, ki ga vpeljujemo že štiri leta. Naš učni program poizkuša najprej izravnati znanje v posameznih predmetih. Kljub temu imamo

zika. In nastale so velike težave. Od vseh letos vpisanih dijakov imamo petnajst dečkov: štirje prav dobri, drugi z dobrim učnim uspehom.“

Pedagoška pomlad se je končala v vročem poletju. Toda tudi za hladnejše dni se ni bati,

spособen obravnavati problema drugače. Ne da bi vedel, kako naj si pomaga, duši svoje ambicije v negativnih čustvih, občutku krivde in kompleksu manjvrednosti.

Čustveno se odziva na negativno oceno predvsem otrok, odrasli, ki se uče, pa se mnogo bolje obvladajo; lažje prenašajo doživljanja na izpitih, pa naj se le-ti končajo z uspehom ali neuspehom. Tak bi bil najbolj splošen sklep o „odraslih učencih“. Vemo, da se mnogi odrasli oprimejo ponovnega učenja zelo plašno, z malo samozavesti in nerazvitim navadamami za osvajanje snovi ter preverjanje svojega znanja.

Pogosto si odrasli pridobivajo šole najbolj elementarno znanje, dokončujejo osnovno šolo v dopisni obliki izobraževanja ali na večernih tečajih. In ti niso nič manj neboljani pri učenju in izpitih kot otroci v rednih šolah. Veselijo se vsakega uspeha, ker mnoge spremlja občutek, da „niso več za učenje“. Kako naj bi jih potem ne prizadel neuspešno opravljeni izpit?

Šele tisti, ki so že prebrali nekaj o „skrivnostih“ izpitov in njihovih pomanjkljivostih, kar si ponavadi „zaupajo“ le ožji strokovnjaki med seboj, psihologi in pedagogi, ki pišejo o zanesljivosti izpitnih ocen, ugotavljajo, da je zanesljivost takšnega preverjanja znanja zelo majhna, ker je podvržena vplivu drugih številnih psiholoških, časovnih, bioloških, socialnih in drugih momentov.

Neki pedagog pravi: „Odpravimo vso to navlako, izpite in ocene, če so tako nezanesljivi!“ Odpravimo jih! Toda, ali nismo prav mi, učenci, tisti, ki hočemo neke uveljaviti svoje znanje, imeti prilžnost, ko iščemo potrditev za svoj osebni trud? Izpit je velika prilžnost, da „se izkažemo“, pri učenju pa nam daje smoter za naše delo. Izpiti in ocene — naši dosežki so nam najmočnejša motivacija za nadaljnje izobraževanje. Le kdo bi vztrajal pri delu, če ne bi nikoli imel prilžnosti videti to, kar je napravil? Torej si ocen in izpitov tudi sami želimo!

IZPITNA SITUACIJA JE VEDNO SUBJEKTIVNO PSIHOLOŠKO DOŽIVETJE

V redni šoli nas študentje vse leto opazujejo in skušajo oceniti: „Kako bo na koncu? Kakšen bo na izpitu?“ Pri dopisnem izobraževanju ali kakih drugih oblikah izobraževanja na razdaljo, ni te možnosti. Neredko se zgodi, da si učenec in učitelj šele na izpitu pogledata v oči. Nato nastopi najprej prva faza negotovosti, intenzivnega opazovanja in sklepanja: „Kakšen je? Kako bo šlo?“ V tem prvem obdobju psihične napetosti in prilagajanja je znanje potisnjeno v ozadje. Šele ko dopisnik „preboli“ te prve trenutke vtisov in negotovosti, išče ponovno svojo usmeritev v snovi, ki jo je predelal, in znanju, ki ga obvlada ter ga mora pokazati.

Pogosto opazimo, da so celo pri učencih, ki so navajeni svojega predavatelja, prvi odgovori na izpitu raztreseni, zmedeni in neustrezni. Šele pozneje stečeta odgovarjanje in tok misli bolj gladko in kandidat začne kazati resnično znanje.

V nekaterih primerih pa kandidat vse do konca izpita ne preusmeri pozornosti na samo izpitno snov, iz katere naj bi odgovarjal, ker se še ni psihološko in socialno prilagodil izpraševalcu — učitelju. Rezultat je seveda boren in na izpitu pade.

Ali pa se bo pozneje zavedal, zakaj je padel? Ali bo znal svojo situacijo dovolj objektivno in racionalno opazovati, da bo našel pravi odgovor za svoj neuspeh? Če tega ne bo storil, se utegne

zgoditi, da se bo tudi naslednjič pri izpitu slabo izkazal. Morda se mu za naslednjo preizkušnjo sploh ne bo treba znova učiti, ponavljati predelane snovi; bolje je, da se psihološko pripravi na izpit. In spet nekdo drugi, ki je na izpitu „sijal“ v svoji zgornji in samozavesti... Brez težav se je prilagodil in podredil psihičkim momentom izpita in izpraševalčevi osebnosti, ni pa pokazal znanja, ker ga ni imel. Ta se bo moral še temeljito učiti. Jasno je, da se bo tak učenec zaman psihološko pripravil za drugi poskus, ker mu manjka znanje.

Če izpita ne opravimo uspešno, se zamislimo, ne reagiramo takoj emocionalno, temveč razumno razčlenimo zadevo in naplavimo načrt, kako se bomo pripravili za naslednji rok.

Proč s potrtostjo, občutkom krivde, negotovosti in manjvrednosti — to nam gotovo tudi pri drugem preizkusu ne bo pomagalo. Situacijo moramo obvladati strokovno — kar zadeva znanje — psihološko, da ne bomo imeli nepotrebnih emocij in pomislekov ter napačnih sklepov.

Če na izpitu pademo, to še ne pomeni, da premo vemo, da smo se premalo učili. Pomeni še vrsto drugih stvari. Opazujemo se, analiziramo, odkrivamo vzroke neuspeha in sami sebe. Predvsem pa odstranimo svoja negativna čustva; ta nam nikoli ne bodo pomoč, saj bomo morali vsaj na drugem preizkusu znanja zrela nastopiti.

OSNOVNA ŠOLA KRIŽEVCI PRI LJUTOMERU

razpisuje naslednja delovna mesta:

1. učitelja za telesno vzgojo (ženska), PRU ali P,
2. socialnega delavca, višja izobrazba,
3. učitelja (varstvo vozačev), U ali PRU
4. učitelja za razredni pouk, U ali PRU
5. dveh učiteljev za razredni pouk, U ali PRU

Razpisani delovni mesti pod zaporednima številkami 1 in 2 sta za nedoločen čas, pod zaporednima številkami 3 in 4 za šolsko leto 73/74 in pod zaporedno številko 5 za čas od 1. septembra do 30. novembra 1973.

OSNOVNA ŠOLA BLANCA

razpisuje prosta mesta:

- učitelja razrednega pouka, U ali PRU, za razredni pouk
- učitelja matematike in fizike, P ali PRU
- učitelja glasbenega pouka, P ali PRU;
- učitelja za nemški ali angleški jezik, za 11 ure tedensko, P ali PRU;
- učitelja za telesno vzgojo, P ali PRU

Vsa delovna mesta so razpisana za nedoločen čas in se nanje lahko prijavi tudi absolventi.

Učitelji prejemaajo dodatek za težavne delovne razmere. Prošnje sprejemamo 15 dni po objavi v časopisu!

Sodobna pota vzgoje in izobraževanja

PIŠE: dr. ANA KRANJC

ANALIZA NEUSPEHA NA IZPITU

(Padel sem na izpitu, ker pa vem zakaj, drugič ne bom)

Če nekdo na izpitu pade, je to zanj vedno težko doživetje. Posebno hudo je, če o vzrokih neuspeha premalo ve, če ne zna analizirati izpitne situacije in samega sebe ter si vse zadeve obrazložiti. „Padec“ pri izpitu torej ni le opozorilo, da bo moral gradivo o predmetu znova predelati in še kaj dodati, temveč mnogo več: prizadet je tudi na emocionalno-osebnostnem področju. Za mnoge učence je negativna ocena (padec pri izpitu) prava psihološka travma, poškodba, ki globlje prizadene človekovo osebnost, predvsem njegov emocionalni svet in s tem tudi zmanjša intelektualno dejavnost. Ponesrečeni izpit zmanjša učenčevo samozavest za nadaljnje delo, zaupanje v svojo sposobnost, poveča negotovost v prihodnjih nastopih in stikih z učitelji, zmanjša zanimanje za učenje in včasih sploh zabriše osnovne motive, zaradi katerih se je kandidat odločil, da si bo pridobil novo znanje.

Čim večkrat se neuspeh ponovi, tem globlje so psihološke brazde v osebnosti. Prav tako tudi velja, da je še bolj psihično prizadet vsak, ki ne zna razčleniti svojega neuspeha, poiskati vzrokov, zakaj je padel in ne ve, kakšne so pomanjkljivosti izpitov nasploh.

Opozoriti vas želim predvsem na nekaj momentov, ki bodo pomagali racionalno razčleniti takšen neuspeh in bodo tako prispevali k uspehu.

S KAKŠNO ZANESLJIVOSTJO USPEH PRI IZPITIH KAŽE KANDIDATOVO ZNANJE?

Veliko je odvisno od naključja, toda tudi pri najbolj vestnih in zanesljivih predavateljih (izpraševalcih) se zgodi, da izpitna ocena sploh ni odsev resničnega učenčevega znanja.

Pomislimo samo na to, koliko težav in problemov mora premagati učenec, da zna res povedati odgovore tako, kot so pripravljeni v njem! Profesor pa ocenjuje odgovore, ne pa resničnega znanja. Od skladnosti med enim in drugim je odvisna zanesljivost ocene. Uspešno odgovarjanje je odvisna od znanja, oblike odgovorov, pa od sposobnosti, načina izražanja in oblikovanja stavkov, emocionalnega stanja učencev itd.

Čim bolj razmišljamo o tem, zakaj smo pri izpitu padli, tem bolj spoznavamo vsemogoče druge dejavnike, ki so vplivali na naš uspeh ali neuspeh. Zakaj bi se potem tako obsojali in se bremenili z raznimi predsodki? Zakaj bi zgubljali samozavest, če smo sposobni, da izpitno situacijo pametno obvladamo in trezno presojava. Na kaj moramo predvsem paziti drugič, da bomo uspeli? Emocionalno se odziva na neuspeh samo tisti učenc, ki ni

RADIO IN ŠOLA

IZHODIŠČA IN CILJI IZOBRAŽEVALNEGA PROGRAMA

Začenjamo sedemindvajseto leto radijske šole. Tako rekoč sedemindvajseti začetek ene in iste reči bi utegnil biti razlog, da temu ne posvečamo nobene posebne pozornosti, da se spremeni zgolj v rutino in v — dolga časa. Pa vendar je bil tudi ta novi začetek nekoliko napet in vznemirljiv. Imeli smo majhno bitko s časom (in z založbo), da bi šole in drugi „uporabniki“ izobraznega programa še pred začetkom pouka dobili programsko knjižico „Radijska šola“ in morda še kakšno majhno bitko bolj „internega značaja“, čeprav je bil program za novo šolsko leto pripravljen že zdavnaj prej, še preden se je izteklet tisti za prejšnje leto. A kakorkoli: program je stekel in vse bo skoraj natanko tako kot že toliko let. Skoraj tako.

Cisto tako pa vendarle ne, kajti slabo bi bilo, če bi eno samo leto obstali na istem. Zato je morda relativno mimi čas novega začetka najprimernejši za vprašanje o tem, ali se nam je posrečilo kaj malega spremeniti, izboljšati. In še za vprašanje po temeljih našega početja, koliko se jih zavedamo, kaj hočemo doseči in kaj v resnici napravimo.

„Dolgoročno“ je zadeva nedvomno videti spodbudna. Začeli smo s polurno oddajo na teden, nadaljevali z dvema in potem s tremi. Tako so sedanje tri stopnje radijske šole, namenjene osnovni šoli, še vedno temelj našega izobraznega programa. „Spisek“ vseh oddaj pa je v letošnjem letu vendarle precej daljši. Oglejmo si ga:

1. Radijska šola za nižjo stopnjo
2. Radijska šola za srednjo stopnjo
3. Radijska šola za višjo stopnjo
4. Vzgojna oddaja „Nenavadni pogovori“

5. „Odrasli tako — kako pa mi?“

6. Zgradba marksističnega mišljenja — ciklus oddaj za srednje šole.

7. Med šolo, družino in domom — problemska in informativna oddaja s področja vzgoje in izobraževanja.

Spisek je vsekakor predolg in vsebinski obseg programa prevelik, da bi ga lahko tu nadrobno razčlenjevali glede na izhodišča in vzgojno-izobrazne smote. Tudi ni naš namen, da bi ponavljali splošne definicije, veljavne že ves čas, odkar obstaja radijska šola, kot na primer, da je radijska šola pomožno učno sredstvo, in podobno, pa če so še tako resnične. Ob našem „spisku“ bi predvsem radi opozorili na njegovo strukturo, iz katere nedvomno izhaja, da imamo izobraževanje in vzgojo za dve plati istega in neločljivega procesa, da imamo ta proces za kontinuirano in nedeljivo funkcijo družine, šole, delovne organizacije in družbe v celoti, in slednjič, da ta celovitost predpostavlja skupno idejno izhodišče pri pojmovanju tako učnovzgojnega procesa kot vseh drugih dogajanj v družbi.

To opozorilo na notranjo strukturo našega „spiska“, to je izobraznega programa, se nam je zdelo potrebno predvsem zaradi uvodnih vprašanj, zaradi tistih vprašanj, brez katerih vedno obstaja nevarnost, da se naše delo spremeni v brezdušno rutino, v „poklicno“ odlaganje besedil na hitro tekoči „tekoči trak“ radijske produkcije. To bi bila lahko tudi dobra in strokovno brezhibna besedila, a s celotnim programom ob takem delu vendarle ne bi mogli biti zadovoljni.

In še z druge plati: to opozorilo smo namenili tudi poslušalcem našega programa. Namreč opozorilo, da je program struk-

turirana celota, da je iz njega nedvomno mogoče vzeti posamezno oddajo in jo koristno uporabiti, da pa s tem nikakor ni dosežen naš namen. Vsa naša prizadevanja in prizadevanja vseh naših številnih sodelavcev

ZGRADBA MARKSISTIČNEGA MIŠLJENJA

Vsako sredo ob 9.40 — I. program
Vsak četrtek ob 14.00 — II. program

Namen tega ciklusa — v njem se bo zvrstilo 36 oddaj po 20 minut, v vsakem polletju po 18 — ni samo zadostiti žeji po marksizmu in s sredstvi, ki jih daje radijski medij, obogatiti šolo z dodatnimi informacijami. Oddaje tega ciklusa naj bi dosegle še en, zahtevnejši cilj: skušale bodo uvajati marksistični način mišljenja. Ob informaciji bodo torej skušale kultivirati dialektično mišljenje, torej tisto mišljenje, ki se ne zadovoljuje z doseženim stahim rezultatom, temveč ga jemlje v dinamiki njegovega nastajanja in v nemiru njegovega nadaljnjega razvoja. Čeravno ciklus ne bo kakšna „radijska različica“ solskega programa filozofije, pa se bodo njegovi smotri ujemali s pedagoškimi smotri reformirane učnega načrta tega predmeta — skušali bodo usposabljati za čim bolj samostojno dialektično mišljenje. Zato bo idealen tip izvedbe (torej tisti, ki se mu avtorji žele približati) oddaja, ki na koncu ne bo predstavila izdelanega „nauka te oddaje“, temveč bo dala za ta „nauk“ le vse premise in bo sklep zaradi nujnosti nastal v poslušalčevi glavi ob domišljanju podanih premis. Oddaja, ki se ji bo takšna faktura povsem posrečila, bo idealno ustrezala konceptu ciklusa.

Ciklus se imenuje „Zgradba marksističnega mišljenja“ zato, ker naj bo njegov poglobljeni poudarek na notranji strukturi tega mišljenja in njenih vzgoj-

so usmerjena v to, da bi se s celotnim programom pridružili prizadevanjem šolskega sistema in vse družbe, prizadevanjem po uresničitvi družbeno sprejetih vzgojno-izobraznih smotrov.

vinsko-filozofskih utemeljtvah. Posegi v zgodovino filozofije bodo namenjeni seznanjanju z dialektičnim načinom obravnave, ne pa s samimi t. i. „dejstvi“ iz zgodovine, torej, denimo, s filozofskim problemom aporij, ne pa z Eleati, ki so aporije prvi filozofsko videli in poimenovali. Oddaja, ki bo govorila o aporiji v razumevanju gibanja, bo torej sledila razvoju problema do Hegla in Engelsa in njegovi današnji aktualnosti. Oddaje bodo torej — vsaka na svoj način — razkrivale metodo mišljenja, in s tem pridobivale zanimanje poslušalcev za marksistično miselno metodo.

V ciklusu se bodo prepletale teme s treh sektorjev: nastajanje dialektičnega mišljenja pred Marxom, marksizem in pa spoprijem marksizma s sodobno nemarksistično filozofijo (in deloma socialnimi doktrinami). Namen prvega sektorja po kazati korenine dialektičnega mišljenja, ki se ga je mogoče po najlažji poti naučiti prav ob analizi zgodovine filozofije (Engels). Drugi sektor bo zaobsegal marksizem sam in njegov način spoprijemanja s konkretnimi problemi, pa tudi marksistično kritiko revizionizma od Bemsteina do Stalina; ta del bo štel nekaj več oddaj kot prejšnji in tretji del. Oddaje prvega dela bo pripravil pretežno doc. dr. Frane Jerman, oddaje drugega dela pretežno doc. dr. Božidar Debenjak, oddaje tretjega dela pa

prof. dr. Boris Majer.

Seveda bodo oddaje zasnovane tako, da bodo razumljive za srednješolca, ki so mu namenjene. Izogibale pa se bodo temu, da bi podcenjevale njegove sposobnosti za samostojno razmišljanje, saj bodo snovale ravno na tej. Po metodi oddaj bodo prijemi različni: od govorne oddaje z dialogom (ali brez njega) do živega pogovora o temi.

Učiteljem, mentorjem in dijakom, ki bodo spremljali te oddaje, priporočamo tole literaturo:

Marx—Engels: Izbrana dela v 5 zvezkih, CZ, Ljubljana 1967—1973^x

Engels: Anti-Duehring, CZ, Ljubljana 1958,

Lenin: O marksizmu in dialektiki (članki in izbor iz filo-

ODRASLI TAKO — KAKO PA MI?

VEM, DA NISEM POSEBNO NADARJEN

Mnogi učenci podcenjujejo svoje sposobnosti, prepričani so, da je njihov slab učni uspeh posledica nenadarnosti, nizko vrednotijo sami sebe, tarejo jih manjvrednostni občutki. Vse to spremlja splošna pasivnost v šoli, fatalistično sprejemanje vloge slabega dijaka, ki ni sposoben na nobenem področju doseči pomembnejšega uspeha, umik iz tekmovalnih situacij in navidezna otopelost za neugodne posledice, ki so povezane s šolskim neuspehom. Nemalokrat se izkaže, da uspevajo ti učenci v šoli precej slabše, kot so v resnici sposobni. Pogosto pa se odkrije, da so ti otroci na nekaterih področjih dobro ali celo izjemno nadarjeni in bi v šoli ali pri zunajšolskih dejavnostih lahko bili prav uspešni.

Predstava o samem sebi ali podoba o lastnem jazu ima pomembno mesto pri oblikovanju osebnosti. Ta podoba se prične oblikovati že v prvih mesecih

zofskih zvezkov) CZ, Ljubljana 1974

Lenin: Država in revolucija (več izdaj)

Gramsci: Izbrani spisi, CZ, Ljubljana 1973^x

Korsch: Materialistično pojmovanje zgodovine, MK, Ljubljana 1972

Majer: Med znanostjo in metafiziko, CZ, Ljubljana 1968

isti: strukturalizem, Komunist, Ljubljana 1971

isti: Heidegger — mislec biti (predgovor k Heideggrovim Izbranim razpravam) CZ, Ljubljana 1967

Jerman: Med logiko in filozofijo, CZ, Ljubljana 1971

isti: Predgovor k Vorlaenderjevi Zgodovini filozofije, SM

Debenjak: Friedrich Engel — Zgodovina in odtujitev, Obzorja, Maribor, 1970

isti: V alternativni Marksistične študije, CZ, Ljubljana, 1973^x

Rus: Dialektika človeka, misli in sveta, DZS, Ljubljana 1967

^x Pred izidom

življenja pod vplivom okolja, v katerem otrok dorasča.

Tudi šolsko okolje ponavadi ne vpliva na takega otroka, da bi spremenil podobo o lastnem jazu in vrednotenju svojih sposobnosti. Ne prizadeva si dovolj, da bi ga aktiviralo in motiviralo za delo ter ne išče dovolj dejavno področja, na katerem bi bil otrok lahko zaradi svojih dispozicij uspešen. Otrok se utrjuje v svojem prepričanju „jaz že ne zmorem“ in postaja vse bolj pasiven.

Časoma se utrdi podcenjujoča podoba o lastnem jazu. Človek prične živeti po podobi, ki jo ima o samem sebi, celoten življenjski stil je usmerjen v potrditev nizkega mnenja, ki ga ima o samem sebi. Vse to pa spremlja subjektivno trpljenje, objektivno pa izgubo dragocenih ustvarjalnih moči.

O tem bodo razpravljali dijaki kamniške gimnazije v soboto, 15. septembra, ob 14.00 uri na II. programu radija Ljubljane.

OBRAMBNO-VZGOJNA DEJAVNOST NA NAŠIH ŠOLAH

Obrambno-vzgojna dejavnost na naših šolah je **zbir** vseh obveznih in neobveznih oblik splošne obrambne vzgoje in aktivnosti, ki se nenehno prepletajo v vseh fazah učno-vzgojnega procesa.

Naša šola, ki posredno in neposredno vzgaja prihodnje pripadnike jugoslovanske ljudske armade, partizanskih enot in drugih dejavnikov splošnega ljudskega odpora, dobiva v našem konceptu o splošnem ljudskem odporu vedno vidnejše mesto in vlogo. Priprav gospodarstva, družbenih služb in družbeno-političnih organizacij na splošni ljudski odpor ne smemo več ločevati od priprav šolstva na to akcijo, kajti prav šolstvo je oblika odpora proti napadalcu in potujčevanju. Naroda, ki ohrani svoj jezik, kulturo in narodno zavest, ne more nobena sila uničiti ali podjarmiti — to je nenapisani zakon vseh osvobodilnih gibanj in odpora. Za sistematično izvajanje priprav na splošni ljudski odpor pa je prav razvijanje obrambno-vzgojnih dejavnosti izredno pomembno, saj uresničuje prav tiste zamisli, ki predpostavljajo osnovne naloge šolstva za delovanje v vojnih razmerah. Razvijanje obrambno-vzgojne dejavnosti na šolah ne pomeni samo striktnega izvajanja vseh zakonskih določil in predpisov, temveč predstavlja uresničenje pomembnih nalog našega splošnega ljudskega odpora, za katere je še posebna poklicana naša

socialistična šola.

V naših šolah se najprej izvaja obvezni del obrambne vzgoje, tj. tista oblika obrambno-vzgojne dejavnosti, ki je predpisana z učnim načrtom ali določena z zakonom o narodni obrambi ter zakonom o splošnem ljudskem odporu SR Slovenije. To pomeni, da mora šola izvajati glede na svojo stopnjo obvezen program obrambne vzgoje (pouk prve pomoči in zaščite v osnovnih šolah, obrambe in zaščite v srednjih šolah ter osnove narodne obrambe na višjih in visokih šolah), in da mora imeti odbor za splošni ljudski odpor, ki ga imenuje svet šole. Odbor za splošni ljudski odpor morajo imeti vse šole, ki imajo tudi samoupravne organe — mora usmerjati vse obvezne oblike pouka obrambne vzgoje pa tudi vse druge neobvezne oblike razvijanja psihičnih in fizičnih priprav na splošni ljudski odpor. Med te štejejo predvsem tiste zunajšolske dejavnosti, ki so pomembne za splošni ljudski odpor, kot npr. strelstvo, taborništvo, planinstvo, radioamaterstvo, modelarstvo, raketarstvo ter zgodovinski, marksistični krožki in klubi OZN. V obrambno-vzgojno dejavnost na naših šolah spada tudi razvijanje in gojenje tradicij NOB, vpletanje obrambne tematike v druge predmete, krepitev fizičnih sposobnosti mladih ter akcije za pridobivanje kandidatov za vpis v vojaško gimnazijo in vojaške šole. Pri izvajanju vseh oblik

obrambne vzgoje v šoli je treba upoštevati ista merila in didaktična načela glede nazornosti in postopnosti kot pri vseh drugih predmetih. Naloga sodobne šole je torej, da omogoči možnosti za izvajanje pouka obrambne vzgoje. Take, ki na sodoben način omogočajo spremljanje učnovzgojnih enot s področja, ki je doslej veljalo za zelo preprosto in manj zahtevno, pa je sedaj postalo obsežno, odgovorno in potrebno. Posredovanje učnih enot s področja obrambne tematike zahteva naprej izredno natančno poznavanje široke problematike podajanja vojaških veščin do vseh ustreznih aplikacij v vsakdanjem življenju našega človeka! Enakopravnost med posameznimi predmeti v šoli bomo dosegli le z vsestranskim proučevanjem njegove vsebine in pravih vrednotenjem njihove pedagoške in družbene vrednosti. Zatorej je povsem razumljivo, da je treba z vsebino predmeta obramba in zaščita seznaniti ves učiteljski kolektiv.

Odbor za splošni ljudski odpor ima pri izvajanju obveznih oblik obrambne vzgoje nekaj zelo odgovornih nalog med drugimi tudi to, da si prizadeva zagotoviti dovolj denarja za nakup vseh učil, ki so potrebna za izvajanje sodobnega pouka vojaških veščin, civilne zaščite in prve pomoči.

Posredovanje obrambno-vzgojnih elementov in učnih enot ni samo naloga predmeta obramba in zaščita, temveč

vseh predmetov v naši šoli. Z vnašanjem ustrezne in sorodne obrambne tematike v druge predmete lahko dosežemo resnično vsestransko seznanjenost s problematiko splošnega ljudskega odpora in povezano vlogo gospodarskih in negospodarskih dejavnikov pri obrambi domovine. Danes je na voljo že dovolj gradiva in tiska za tovrstno do-

je, da imamo prav na naših šolah izredne možnosti za uresničevanje te naloge. Pri tem mislimo predvsem na program športnih dni, šolskih izletov in poučnih ekskurzij v kraje, znane iz NOB, razne proslave in prireditve, tekmovanja in manifestacije, kot na primer kurirčkova pošta, pohod ob žici okupirane Ljubljane, delo v krož-

cesa, ki ima kot vzgojni smoter zapisano utrjevanje ali razvijanje domovinske zavesti in ljubezni.

Športna dejavnost v obveznih ali zunanješolskih oblikah na šoli je sestavni del vsakršne obrambno-vzgojne dejavnosti na šoli. Prvič zato, ker krepi in razvija fizično pripravljenost mladih na SLO, drugič pa posreduje veščine, ki so potrebne za aktivno sodelovanje v oboroženih in neoboroženih oblikah splošnega ljudskega odpora.

Športna dejavnost poteka v športnih društvih ali sekcijah; te zajemajo v svojem programu vse tiste dejavnosti, ki so pomembne za obrambo domovine.

Vsakoletno usmerjanje učencev zadnjih razredov osnovnih in srednjih šol v poklice je pomembna akcija, ki ima tudi obrambni značaj, saj prav tedaj lahko izbiramo mlade ljudi za vojaško gimnazijo in druge vojaške šole. Skrb za slovenski kader v JLA je torej naloga vseh dejavnikov splošnega ljudskega odpora, med drugim tudi odborov za splošni ljudski odpor.

Ob koncu dodajmo, da je skrb za razvijanje obrambno-vzgojnih dejavnikov na šoli naloga h družbeno-političnih organizacij na šoli in samega šolstva in ne samo učiteljev obrambne vzgoje in ravnatelja. Pri tem mislimo na osnovne organizacije ZK, osnovne organizacije sindikata, Zvezo mladine ter tudi samoupravne organe.

RUDOLF LIKAR

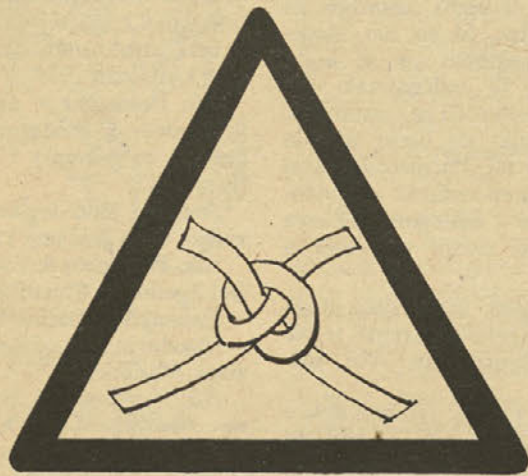
Odhod v šolo

polnjevanje snovi, pa naj gre za katerikoli učni predmet. Tako gradivo nam dajejo revije in časopisi, kot na primer Naša obramba, Front, Obramba in zaščita, Borec in TV-15. Gojenje in razvijanje tradicij NOB je pomembna idejno-politična naloga obrambno-vzgojne dejavnosti na šolah. Značilno pri tem

kih, šolske naloge s tematiko iz NOB in splošnega ljudskega odpora slikarske kolonije, zgodovinski in marksistični krožki, sodelovanje z najbližjo enoto JLA, krajevno organizacijo ZB in ZRVS ter drugimi družbeno-političnimi organizacijami. Razvijanje tradicij NOB je osnova vsakega učno-vzgojnega pro-

ČESA SE JE SPOMINJAL ŠOLNIK BIMBEL, KO JE ŠTUDIRAL ZA ŠOFERSKI IZPIT (V NADALJEVANJIH)

Križišče enakovrednih cest

Za prosveto je značilna zaostalost. To ne velja za mladi kader; velja od takrat naprej, ko se postaraš. Učitelj Bimbel se je tričetrt na dvanajsto v življenju po višjem navdihu še enkrat zaktiviral in se vključil v noro dirko sveta. Ne bo se mu mularija več smejala! Ne bo več peščil pred šolski prag! Pripadil se bo vsaj z novim fičkom in manevrsko obrnil skatlico na še tako utesnjenem prostorčku. Ali je on kaj manj vreden od drugih?

V pisarni moto-mota so ga najprej oskubli za denarce. Osnovna šola je brezplačna, je pomislil, permanentno izobraževanje pa stane. Potem se je pričel študij in rigorozni pregled živčnega sistema. Počepnite! je ukazal zdravnik. Zamžite! Zgrabite se za svoj nos! To za Bimbla ni bilo težko, nekateri pa že pri tem niso uspeli. On je že tolikokrat počepnil, da mu je bila ta igra prava šala. Še večkrat pa je moral v življenju zamžati. Zaradi osipa je sploh moral gledati samo na eno oko, saj bi mu sicer padlo pol razreda. Vodja pedagoške enote je dromljal o nekaj novih učnih metodah, Bimbel je pa vedel, da je najmanj dela, če miži. Nikdar ni iskal svojega nosu, tega ponesrečenega detajla na svojem obličju, grabil pa se je za glavo, ker je imel za to še več vzroka. Zato je hitro dobil potrdilo, da je sposoben za voznika B kategorije. Oznaka mu je zbužala asociacije na hotele in je bil zelo zadovoljen. Začel se je študij. Tovariš iz moto-mota je imel nekaj zanimivih predavanj. Bimbel je sedel v tretji klopi pri oknu in je bil večkrat tudi vprašan in skoraj nikoli ni znal. To ga je v duhu vrglo v razred. Metode tovariša iz moto-mota so se mu zdele nepedagoške. Zahteval je popolno tišino. Nekajkrat je povedal, da zdaj on govori. Fantu, ki je sedel zraven Bimbla, je rekel, naj kar nadaljuje, če zna, in to samo zato, ker se je poba mičkeno pretegnil. Kako so se Bimblu v klopi vsi pretegovali! Naenkrat je tovariš iz moto-mota prešel na prometne znake. Ko je razložil križišče enakovrednih cest in desno pravilo, Bimbel ni začutil nobene opore v svojem poklicu. Zaslutil je, da bo pri izpitu padel.

Bimbel

OSNOVNA ŠOLA OSKARJA KOVAČIČA ŠKOFIJE

razpisuje prosta delovna mesta:

- učitelja za matematiko in fiziko – P, PRU ali abs. PA
- učitelja za likovni in tehnični pouk – PRU ali abs. PA (možno tudi fiziko in tehnični pouk)
- učitelja za telesno kulturo – PRU ali STU
- učitelja za biologijo in kemijo – P, PRU ali abs. PA
- vzgojiteljice – srednja vzgojiteljska šola

Samske sobe po dogovoru, za učitelja matematike in fizike možnost družinskega stanovanja. V letu 1974 je predvidena izgradnja stanovanjskega bloka.

Popravek razpisa, objavljenega v 13. št. Prosvetnega delavca: DOM DUŠANA REMIHA KOČEVJE

razpisuje delovna mesta:

1. dveh vzgojiteljic, višja ali visoka izobrazba – ortopedagoginji
2. vzgojiteljev
3. dveh vzgojiteljev

Zahtevani pogoji: višja ali visoka pedagoška izobrazba. Pod tč. 2. je tudi delo z učenci osnovne šole.

Pod točko 1. in 2. je nastop dela s 1. septembrom, pod točko 3. pa s 1. oktobrom.

Rok za prijavo 15 dni po objavi razpisa. Stanovanja ni.

OSNOVNA ŠOLA DOBOVEC PRI ROGATCU, 63252 Rogatec,

razpisuje naslednji delovni mesti:

- učitelja za slovenski in nemški jezik, PRU ali za določen čas absolvent PA in U,
- učitelja za matematiko in fiziko, PRU ali za določen čas absolvent PA in U.

Dodatek za težje delovne razmere.

ELEKTROGOSPODARSKI ŠOLSKI CENTER BRANKO BRELIH NOVA GORICA

razpisuje naslednja prosta delovna mesta učno-vzgojnega osebja za nedoločen čas, s polnim delovnim časom:

- učitelja za strokovno teoretične predmete kovinske stroke, P, dipl. inž. tehnolog
- učitelja praktičnega pouka avtomehanske stroke, s TSS strojne stroke in poklicno avtomehansko šolo, UPP
- učitelja geografije in DEV, P
- predstojnika avtomehanske šole; za zasedbo delovnega mesta predstojnika šole mora kandidat izpolnjevati pogoje za P, PRU inž., dipl. inž.; učitelja, imeti višjo ali visoko izobrazbo strojne smeri, 5 let vzgojno izobraževalnega dela in moralno politične kvalitete.

Osebnih dohodki so po pravilniku. Stanovanj ni. Poskusna doba je 6 mesecev.

Rok za prijave je 15 dni po objavi razpisa. Prijave z ustreznimi dokazili pošljite na upravo šolskega centra.

GINNAZIJA VELENJE

razpisuje prosto delovno mesto profesorja za nemški in angleški jezik (za nedoločen čas).

Nastop dela 1. septembra 1973. Stanovanja ni.

KOMISIJA ZA VOLITVE IN IMENOVANJA SKUPŠČINE OBČINE SLOVENSKE BISTRICA

ponovno razpisuje delovno mesto

ravnatelja osnovne šole Tinje

Za ravnatelja je lahko imenovan, kdor izpolnjuje pogoje za učitelja osnovne šole, določene po zakonu o osnovni šoli, in ima vsaj pet let vzgojno izobraževalne prakse.

Pismene ponudbe z dokazili o izpolnjevanju razpisnih pogojev pošljite komisiji za volitve in imenovanja skupščine občine Slovenska Bistrica v 15 dneh od objave razpisa.

IZOBRAŽEVALNI CENTER STROJNE TOVARNE TRBOVLJE

razpisuje naslednja delovna mesta:

- profesorja za slovenski jezik in estetsko vzgojo;
- profesorja za telesno in obrambno vzgojo;
- učitelja za organizacijo in ekonomiko podjetij – 2 uri tedensko – ekonomisti;
- učitelja za zdravstveno vzgojo – 2 uri tedensko, zdravnik

Stanovanja ni.

Kandidati morajo izpolnjevati vse pogoje, ki so predpisani za delo v učno vzgojnih zavodih.

Razpis velja 15 dni po objavi.

GRADBENI ŠOLSKI CENTER BORISA KRAIGHERJA V MARIBORU, Smetanova 35,

razpisuje za svoj dislocirani oddelek gradbene poklicne šole v Ajdovščini naslednja prosta delovna mesta za nedoločen čas:

- predstojnika gradbene poklicne šole – dipl. inž. gradbeništva ali arhitekture ali inženir gradbeništva I. stopnje z vsaj 5-letno delovno dobo;
- učitelja strokovnih predmetov iz področja gradbeništva – dipl. inž. gradbeništva ali arhitekture ali inženir gradbeništva I. stopnje;
- učitelja slovenskega jezika – visoka izobrazba – slavist;
- učitelja matematike – visoka izobrazba – profesor matematike, ali višja izobrazba – predmetni učitelj;
- učitelja praktičnega pouka – gradbeni delovodja.

Prošnje pošljite v 15 dneh po objavi na naš naslov.

KOMISIJA ZA VOLITVE IN IMENOVANJA SKUPŠČINE OBČINE ZAGORJE OB SAVI razpisuje po sklepu seje z dne 1. 6. 1973

prosto delovno mesto

– RAVNATELJA VZGOJNO-VARSTVENEGA ZAVODA ZAGORJE OB SAVI (ni reelekcija)

POGOJI: Za ravnatelje vzgojno-varstvenega zavoda se poleg splošnih pogojev, ki so navedeni v 13. in 28. členu zakona o vzgojno-varstveni dejavnosti za predšolske otroke (Ur. l. SRS, št. 28/71) zahteva še kot obvezen pogoj družbeno-politične kvalitete kandidatov.

Prijave je treba predložiti Komisiji za volitve in imenovanja Skupščine občine Zagorje ob Savi skupno z dokazili o strokovnosti in praksi ter življenjepisom v 15 dneh po objavi razpisa.

Delovna skupnost ŠOLSKEGA CENTRA ZA KOVINSKO STROKO PTUJ

razpisuje v skladu z 37. in 41. členom zakona o srednjem šolstvu naslednja delovna mesta za nedoločen čas:

- učitelja za zgodovino in gospodarsko geografijo, P (z dopolnilnim delom na drugem zavodu)
- učitelja za telesno vzgojo, P (z dopolnilnim delom na drugem zavodu)
- učitelja za tehniško risanje in strojne elemente, PRU
- učitelja za matematiko, PRU
- petih učiteljev za praktični pouk (poklicna šola, strojni tehnik 5 let delovnih izkušenj)

xKOMISIJA ZA VOLITVE IN IMENOVANJA SKUPŠČINE OBČINE SLOVENJ GRADEC

ponovno razpisuje mesto

– RAVNATELJA OSNOVNE ŠOLE FRANJO VRUNČ SLOVENJ GRADEC (ni reelekcija)

Kandidati morajo imeti visoko ali višjo pedagoško strokovno izobrazbo in najmanj 10 let ustrezne pedagoške prakse.

Vloge z življenjepisom in dokazili o izpolnjevanju pogojev, kolkovane z 2,00 din, sprejema komisija 15 dni po objavi razpisa ali do zasedbe.

Razširjajte svoj list!

POGLED SKOZI ŠOLSKO OKNO

Dober dan – ŠOLA!

Ljudje pravijo: „Poleti učitelj, pozimi zidar – to je življenje!“ To je zaradi počitnic in nevoščljivosti. Dva meseca plačanega dopusta! Kmalu bi na kako šolo napisali: Kdor ne dela, naj ne je! Dandanašnji je vse mogoče. Kar kmalu bo prišel čas sestankov, zborov volivcev, kjer se bo znova poudarjalo: Prosveta poje tri četrtine občinskega proračuna! No, že nešteto krat je bilo povedano, naj odgovorni ne dajejo takih izjav in vendar se te vsako leto ponavljajo. Odgovorni se morajo nekako izviti. Navsezadnje se je tudi v prosvetni službi marsikaj spremenilo. V teh spremembah pa slovenski in jugoslovanski učitelji nikakor nismo osamljeni. V enem izmed slovenskih časopisov sem prebral notico, ki govori o nekem angleškem učitelju. Govori o razliki med učiteljem in zidarjem. Zidar je zaslužil toliko in toliko funtov več in se je na vsa politična gesla preprosto poživjal. Učitelj, o katerem govorimo, je o tem dolgo razmišljal, nato se je čez noč odločil: opravil bom trimesečni tečaj in postal zidar. In toplo so ga sprejeli. V dobrem letu je napredoval v predelavca. Bogve, kaj bo čez pet let. Vsekakor se prosveti na vsa usta smeje in ji strže korenček.

Če presadimo ta zgled na naša tla, ne boste našli posebnih razločkov. Učiteljeva ura tisoč sedemsto starih dinarjev, zidarjeva dva tisoč petsto. Pa še hrana in pijača zraven. Kdor zida, lahko to

potrdi. Mnogi, ki nam nova matematika nikakor ne gre v mozeg, bi se lahko pručili lažje obrti. Tako je storil kolega, ki je bil deset let v prosvetni službi, čez noč pa je postal prevoznik. Mi, kar nas je zares potrpežljivih, bomo ostali. Moramo. Nek odnos do naše dobre šole pa vendar moramo imeti. Kakor so ga imeli vsi tisti tovariši, ki so bili pravkar upokojeni. Že res, da se s pokojninami nikakor ne morejo pohvaliti, lahko pa z dvignjeno glavo opozorijo nase, koliko nesebične požrtvovalnosti so pustili v razredih, v glavah mladih državljanov, na tisočih sestankih. Vedno so govorili o DOMOVINI samo dobro. Često so sami sebi lagali, samo da je bila v mladih mozganih DOMOVINA čista in neomadeževana. Namah so ji vse oprostili, kar jim je bila pri tem nesebičnem delu hudega storila ali pa jih je preprosto pustila na cedilu. Tudi to se je dogajalo. Vendar so prosvetni entuziasti vse skrbno prekrili, za njimi so ostali le še spomini, spomini na tiho garaško delo, na šolo, ki so ji zapisali življenjske moči. Dober dan – šola! se bodo vsakokrat spoštljivo priklonili. Darovali smo ti petintrideset, štirideset najbolj ustvarjalnih let. Nas še poznaš? Oh, ti naša osnovna šola, ki z zakonom priklene vse mlade državljane. Zdjaj nam je žal, res nam je hudo, ko smo dovolili, da so mladi sedeli tudi po tri leta v istem razredu. In to v ljudski, naši šoli, ki bi morala biti tako rekoč zastoj, vsakdo bi jo moral vzljubiti, tako pa jo tisoči mladih sovražijo. Sovražijo jo, ker je niso končali, ker je draga, ker je v njej še vedno toliko nepraktičnega, dasiravno jo kar naprej popravljamo, ji dodajamo, odzvemamo. Mislimo, da je učiteljski poklic iz leta v leto težji, odgovornejši. In zato smo šli kot predstavniki minulega dela v sivo pozabo...

Vsako leto prihajajo novi. Končali so razredni pouk, predmetno

stopnjo, nekateri so postali celo profesorji. Prijatelji, tovariši, boste tudi vi ostali trideset, štirideset let? Bomo videli! odgovarjajo, ker ni stanovanja, ker ni obljubljenih plač, ker ni ... Tudi profesorji, ki so nas učili, pripravljali za našo novo šolo, so govorili o njej slabo. Tudi njih žuli prosvetni čevlji in naš entuziazem je nekoli drugičen od starega. Pogoji: če ne bo tako, kakor so nam obljubili, gremo. Nekateri so že šli. Nas pa drži štipendijska politika. Dve leti največ tri, potem se samo odločijo. Nič več ne verjamemo pravilnicam, vse gre skozi želodec. Plačajte, pa bomo delali. Tudi drugod plačajte. Plačajte, pa bomo šli tudi v oddaljene kraje, tja, kamor bi morali poslati najboljše učitelje.

Novo šolsko leto. Spet smo v zbornicah, v razredih, na konferencah, sestankih, med krožkarji. Dober dan – šola! Prišli smo, ker smo v mislih samo tvoji. Prišli smo starejši, srednji in mlajši. Entuziazem, drugi obremenjeni z morečimi vtisi visokih cen v letošnji splošni. Razočarani, da prosvetarji ne premoremo počitniških hišic, domov, kjer bi s popustom preživeli kak teden. Počitniških hišic ni ob morju in ne v hribih. Zato so šli mnogi prosit drugam, kjer imajo rekreacijo bolj urejeno. Ampak vse skozi zveze, zveza mora ostati. Kakor mora ostati dober glas o naši osnovni šoli. Potolazimo vse tiste starse z nizkimi osebnimi dohodki in s kopicico šoloobveznih otrok, da bo – ČE BO – čez leta osnovna šola dostopnejša, cenejša, če ne zastoj. Je pa obvezna in zato ... Da, zato so mnogi starši skrbno varčevali in celo prekleli to našo ljudsko šolo, ki na vse strani kar naprej razgaja: dinar, dinar! Vsaj mi, potrpežljivi solmoštri, bodimo šoli prizanesljivejši, ne postanimo zidarji, bodimo še naprej prosvetarji. Entuziazem kliče, kličejo mladi državljani in pribijmo tudi mi: dober dan – ŠOLA!

Nova podoba puljskega festivala

Letošnji puljski filmski festival je bil jubilejni — dvajseti. Jubilej pa ni odseval skozi blišč in sijaj prirediteljev in sprejemov. Dvajseta obletnica festivala pomeni temeljito preusmeritev puljske filmske prireditve. Čeprav zlobni jeziki trdijo, da je to zaradi letošnje slabe filmske bere, lahko vendarle verjamemo direktorju festivala Miodragu Novakoviću, ki je takšen koncept napovedal že lani, ko je prevzel novo dolžnost.

Prvi namen na novo zasnovanega festivala je bil doseči tako delovno ozračje, ki bo sam po sebi zanikalo obrobna prizadevanja nekaterih novinarjev, zvezdic in polzvezdic, včasih celo kakšnega režiserja, da bi festivalu prilepili pečat mondenosti, atraktivnosti in nezdravega tekmovanja. Festival naj bi postal pregled celotnega dogajanja v filmskem svetu. Sčasoma naj bi na festivalu predstavljali jugoslovanski filmski svet v vseh njegovih strukturah: od otroške filmske ustvarjalnosti prek amaterskih in študentskih prizadevanj do profesionalnega filma.

Tako se je pravzaprav letošnji puljski festival začel že nekaj dni prej z medklubskim festivalom amaterskega filma ter revijo jugoslovanskega pionirskega filma. V festivalskih dneh sta bila sva dopoldneva rezervirana za informacijo o obeh prireditvah, eno pa za študente jugoslovanskih filmskih akademij in njihovo preddebutantsko delo. Žal pa so se letos predstavili le študentje ljubljanske akademije za gledališče, film, radio in televizijo. V teh informativnih demonstracijah je pokazala tudi Filмотeka 16 svojo proizvodnjo „element-filmov“, ki so zelo uporabni pri pouku.

Učinek teh prireditev bi bil lahko še večji, če bi na festival prispelo kaj več kot le 14 filmov. Tako pa so bila prav ta prizadevanja — žal — videti le kot mašilo.

Srbske kinematografije letos sploh ni bilo na festivalu. Trije filmi (od tega eden skrajšana televizijska nadaljevanka) in bleščeče napovedi spektakularnih tem za prihodnje leto ne morejo prikriti razmišljanj o slepi ulici srbske kinematografije, kamor so ga privedla mnoga neurejena stališča znotraj in zunaj filmske proizvodnje. Stalni spremljevalec se skoraj nostalgичno spominja časov, ko je srbski film dosegel kakovost prav zaradi svoje kvantitete. Resnico, da brez

kvantitete ni kvalitete, potrjuje letošnja proizvodnja hrvaške kinematografije. Pohvalo zasluži predvsem celoten letošnji spored. Ne vem, ali se moramo zahvaliti komisiji za izbor scenarijev ali naključju, da je tematsko raznoliki spored brez prilaganja nekim neumetniškim in neestetskim merilom prikazal sodobnega človeka z vsemi njegovimi eksistenčnimi pa tudi moralnimi problemi. Obrtno bleščeča Golikova melodrama Živeti od ljubezni, študija še obstoječega, a že odmirajočega sveta z dna Vanče Kljakovića v filmu Kužiš, stari moj, Papičev Hamlet v Mrduši Spodnji z bodicami, ki ostro napadajo naše moralne napake, prefinjeni in zanimivi analizi človekovih stanj v filmih Tomislava Radića Timon in Lordana Zafranovića Kronika nekega zločina in končno tudi televizijski film Razpotja Kreše Golika, ki krčevito posega v najbolj boleče rane naše vasi, ne bežijo iz sodobnosti v preteklost, niti v klasično literaturo, temveč se spoprijemajo z življenjem takšnim, kot je. Včasih bolj, včasih manj uspešno.

Slovenci smo prikazali letos kar precej filmov. S srbsko kinematografijo smo se kosali številčno, kakovostno pa smo bili mogoče celo boljši. Kritike, ki jih je doživljal slovenski film, niso bile upravičene. Kažejo le na nestrpnost gledalca, ki pri domačem filmu ne mara napisov in je zaradi nenehno prikazujočega filma akcije izgubil občutek za počasno in lirčno pripoved in za tisto, kar se dogaja v človeku in ne okoli njega. Tako občinstvo pa uniči film. Na žalost pa se temu prilagajajo včasih tudi filmski kritiki. Sicer je res, da smo imeli Slovenci že boljše filme, vendar to ne daje nikomur pravice, da na nestrmen, zaničljiv in celo nestrokovno način ocenjuje nekaj, kar mu ni blizu. Žal pa se je to zgodilo letos v Puli s slovenskim filmom. Za to trditvijo ni nacionalne užaljenosti, temveč le obžalovanje.

Makedonci in Bosanci so se pojavili samo z enim filmom. Simbolično.

Ne moremo mimo Sutjeske, ki je pravzaprav jugoslovanski projekt. Epopeja, spektakel in mit. Film bo imel v naši deželi gotovo veliko gledalcev. Dvomim pa, da bosta Richard Burton in Irena Papas s svojima slabo odigranima vlogama pritegnila tuje gledalce k zgodbi, ki je predvsem jugoslovanska in na katero se vežejo predvsem

jugoslovanska čustva in spomini.

Vsak dan so bile za okroglo mizo resne razprave, ki naj bi dvigale raven obravnave filmske kritike in pogovorov o filmu. Marsikatera zanimiva misel se je utrnila ob resnih iskanjih ljudi, ki žele film obravnavati po načelih marksistične estetike, ne pa po političnih ali celo političantskih muhah enodnevnih. Žal pa je bilo na teh pogovorih premalo novinarjev.

Na festivalu je bila organizirana tudi posebna okrogla miza o filmu za otroke. Za pedagoga zanimiv problem pa ni bil niti pošteno načet, kaj šele rešen. Zadovoljili smo se zopet s sklepnimi frazami, ki jih nismo slišali prvič in ki nikogar ne obvezujejo.

Skratka — letos je bilo v Pulju malo filmov in veliko dela za tistega, ki želi delati. In to je dobro.

MIRJANA BORČIČ

KUPITE — PREBERITE

Nekdaj so pisali

NAVODILA ZA UČITELJE ZA MESEC SEPTEMBER

Začenja se jesen. Drevesa že rumene in izgubljajo peresa. Neza-nemarljaj kratkega zlatega časa pri mladosti! Poizvedi za solo vgodne otroke, in skerbi, kolikor je v tvoji moči, da se bodo za novo šolsko leto pripravljali z obleko, s šolskim orodjem i. t. d. Glej, če imaš potrebne učilne pomočke! ako jih nimaš, nagovarjaj krajni šolski svet, da ti jih preskerbi. Vred vse šolske stvari, in zapiši jih v zapisnik, ter jih shrani, da se kaj ne pogubi.

Šolska soba naj se pobeli, če je umazana, in tudi okna in tla naj se umijejo, da bode o začetku šolskega leta vsa šola čedna in prijazna...

Učiteljski koledar za navadno leto 1871.

OBVEZNO BRANJE

V navadi je že, da se ob začetku šolskega leta v našem časopisu pojavi ploha člankov v zvezi z učnimi knjigami. Zanje skrbi predvsem zavod za šolstvo SRS. Ta sicer pozna tržno situacijo, kolikor je to pri obveznih učbenikih mogoče, vendar so njegovi ukrepi pogostokrat časovno in materialno odvisni tudi od drugih dejavnikov, kot so: zagotavljanje denarja, avtorstvo, tehnične zapreke in podobno. Vsaka od teh ovir lahko sproži plaz negotovanja med starši, neredko tudi nezadovoljstvo med učitelji.

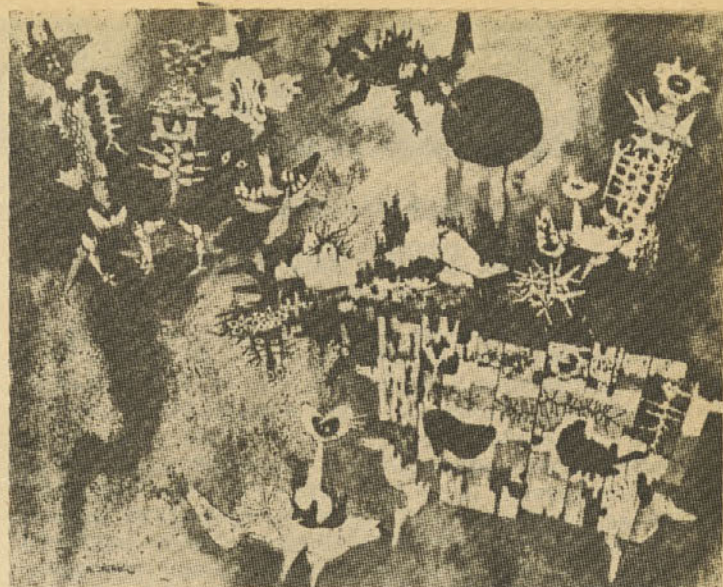
V še manj zaviljivem položaju je založba, ki oskrbuje šolsko tržišče iz svojih sredstev z obveznim domačim branjem. Zadrega nastane, ker obvezen izbor knjig določajo eni, neobvezen odkup pa drugi. Ob taki situaciji je tudi nastal članek v letošnji majski številke JANE, kjer je Olga Ratejeva duhovito, sicer pikro, ne pa neupravičeno opisala stisko, kadar učitelji zahtevajo, naj priskrbe učenci knjige, ki jih ni več na zalogi in jih zato otroci ne morejo kupiti. Vse to je zadevalo verjetno predvsem Mladinsko knjigo in njeno zbirko MOJA KNJIŽNICA zato je imenovana založba take in podobne glasove, posebno v zadnjem času resno obravnavala.

Pa pogledimo, kako ocenjuje situacijo Mladinska knjiga. V štirih dosedanjih letnikih zbirke Moja knjižnica je izšlo doslej 114 knjig z več kot 250 leposlovnimi deli 180 avtorjev (od

teh je približno šestina hrvaških in srbskih). S ponatisi vred je naklada dosegla več kot 1.800.000 izvodov. Iz dosedanje prodaje je razvidno, da je med temi približno četrtina tiskov, ki niso več tako zelo aktualne, povpraševanje pa je različno tudi med drugimi 70 %, ki naj bi sestavljali nekak zaležen repertoar obvezne branje od 2. do 8. razreda. Vsako šolsko leto bi bilo treba ponatisniti 30 do 35 knjig. Izbor obvezne branja določa z učnimi načrti zavod za šolstvo, izdaje Moje knjižnice pa še uredniški odbor Zveze bralnih značkarjev. Opažiti je, da mnogi učitelji premalo upoštevajo širok razpon v izbiri in vztrajajo pri določenih zahtevah tudi, kadar so posamezna dela že razprodana. Tako se kopiči zaloga, ki pomeni danes pri zbirki že vrednost približno 3 milijone din, kar občutno veže finančne zmogljivosti podjetja. Druga neveselna posledica so potem, kot rečeno, še reklamacije in pripombe javnosti, predvsem staršev.

Izhod je najprej v zmanjšanju dosedanjih zalog in hkrati v bolj skladnem sodelovanju šol ter njihovih poverjenikov z založbo, v boljšem dogovarjanju z Zvezo bralnih značkarjev in še s knjigarnami. Mladinska knjiga se ukvarja tudi z mislijo, da bi začela prodajati iz dosedanje zaloge še zbirke treh ali več knjig. Na subvencije tako ni mogoče več računati.

R. R.

NOČ NAD GORJANCI, 1973 France Mihelič

RAZSTAVA FRANCETA MIHELIČA V KOSTANJEVICI

Z dolenskim kulturnim festivalom in počastitvijo kmečkih uporov je Kostanjevica znova prijetno presenetila: „mala retrospektiva“ Franceta Miheliča nam kaže umetnikov razvoj v povojnih letih in znova potrjuje, da s svojimi slikami in grafiki združuje vrhunsko zmogljivost umetniškega izražanja. Razstava bo obiskovalcem na voljo do 10. septembra.

Aktualno o današnji umetnosti

REDUKCIJA

Ko bodo zanamci listali po knjigah z reprodukcijami, si ogledovali dela umetnosti 20. stoletja in hoteli prebresti ocean upodobljene-nega in napisanega, bodo potrebovali Mojzesovo palico, ki ji pripisujejo nekateri, med njimi tudi futurolog Daeniken, čarobno moč. Le tako bodo lahko potegnili črto med slabim in dobrim, med premaganci in zmagovalci. Toliko bojevnikov, kot jih šteje vojska umetnikov vseh poklicev, šol, smeri, stilov, interesov in zmožnosti, kot jih premore to stoletje, verjetno ne bo zmoglo nobeno kasnejše. Ker pa to stoletje tudi doživljamo, skušajmo vsaj malo prodreti v ozadje.

Kulturne dobrine so bile včasih zgolj last izbrancev, le po majhnih obrokih so jih razdeljevali narodu: kot nauk v cerkvah, zdravnikovo oštevanje, pridige grobega sodnika in nesramnega izterjevalca. Še v začetku tega stoletja so bili ljudje deležni teh skromnih oblik „kulture za vse“. In danes? Narod si piše sodbo sam. Kultura je last vseh. Ni več izkoriščanih. Človek ni več odtujen samemu sebi. In vendar: današnja umetnost po svetu hodi svoja čudna pota. Postopek, ki mu pravimo ustvarjanje, je očitno neverjetno zapleten.

Na reprodukciji grafike Urugvajca Raula Cattelanija vidimo človeško figuro. Avtor je hotel na najpreprostejši način predstaviti značko človeka, po kateri ga razločujemo od drugih bitij. Take značke današnjemu človeku pač ni treba pripenjati, ker ga še prepoznamo. Toda mnogi opredeljevalci povečini ne priznavajo človeški podobi niti te skrajno zreducirane oblike. Trgovina, davkarja, otroci, upokojeanci in drugi — vsi se zadovoljijo z denarjem. Majhen papir je simbol bogastva ali revščine. Listek umetniškega papirja je dokaz gledanja na človeka in njegovo današnje vrednost. V primerjavi z Michelangelovim kipom ali Fidijinim delom se ti papirčki izgubijo; so le znaki in v zgodovini bodo to tudi ostali. Za nas pa so simboli časa, v katerem živimo, simboli tehokratske, v neznanu drveče množice, ki ni sposobna poiskati svojega elementa; z razmnoževanjem ustvarja še večjo množčnost in hiti v samouničenje.

Mnogo je ustanov, ki se zadovoljijo s takšnimi podobami — znaki, s takim papirjem. Zanje je podatek, da gre za človeka, še mnogo prebogati, zadošča že številka. Do tu smo prišli — kako naprej? Nihče ne ve, ker nas je vedno več na zemlji, ki postaja pretresna za vse. Kam pa bi se dali, če bi dobili še kak obisk! O tem kaj malo razmišljamo. Redukcije na vsakem koraku, kot da bi se bali človeka v človeku, kot da nas je sočloveka strah. In ugovor: Neumnost! Saj v 20. stoletju vendarle tako uspešno služimo strojem!

IGOR PLEŠKO

FANTASTIČNA ČLOVEŠKA FIGURA, grafi 1972 Raul Cattelan (Urugvaj)

IZREDNO PRIZNANJE NAŠIMA SLIKARKAMA

Tudi na letošnji natečaj svetovne organizacije UNICEF, s katerim ta ustanova vsako leto povabi k sodelovanju številne slikarje in ilustratorje iz vsega sveta, naj prispevajo svoja dela za novoletne voščilnice, se je odzvalo izredno veliko umetnikov. Glede na to, da so na sedežu v Ženevi doslej pri izboru del upoštevali predvsem število prodanih voščilnic v posameznih deželah, je v natečajih običajno sodelovalo največ slikarjev iz ZDA (20 milijonov prodanih voščilnic), iz ZRN (8 milijonov) itn. Ker pa so se pravila zdaj nekoliko spremenila — po posredovanju sedežev UNICEF v nekaterih manjših deželah in tudi ljubljanskega — sta lahko v letošnjem razpisu za voščilnice ob novem letu 1974 sodelovali tudi naši slikarji-illustratorji Marjanca Jemec-Božič in Marlenka Stupica — in dosegli izreden uspeh: tempera risba Marjanca Jemec-Božič z motivom mrzle zimske noči — iz snega štrlijo suhe veje, proti gledalcu pa grede trije otroci; prvi nosi novoletno svečko — je žirja prisodila kar prvo mesto, medtem ko je prav tako zimski motiv Marlenke Stupice z naslovom „Jutranji sprehod“ dobil četrto nagrado! Ker je bila Božičeva izbrana za najboljšo, bo njena risba reproducirana tudi v novoletnem koledarju.

Za lažjo predstavo o izjemnem pomenu teh priznanj naj nevedemo nekaj podatkov: na vsakoletne razpise se prijavi po več tisoč ilustratorjev s po enim ali tudi več prispevki; med temi tisoči in tisoči najrazličnejših risb izbere stroga žirija, sestavljena iz slikarjev, likovnih pedagogov in kritikov, 400 najprimemnejših; ta izbor pa vzame naposled v roke še skupina zastopnikov, ki bodo voščilnice ter koledarje ponujali in prodajali. Ti se odločijo za 80 del, o katerih menijo, da bodo z njimi lahko ustregli najrazličnejšim okusom in tudi najzahtevnejšim kupcem. Približno tretjina najbolje uvrščenih prispevkov pride nato v poštev za natis voščilnic za ves svet (v nakladi čez 82 milijonov!), drugih pa natisnejo manj ter jih pošljejo predvsem v dežele, od koder so njihovi avtorji. To pomeni, da bosta šli pred prihodnjim novim letom po vsem svetu tudi risbi naših slikark! In naposled: podoben, čeravno ne tako bleščeč uspeh, so v minulih letih dosegli samo še trije jugoslovanski umetniki: Ivan Lovrenčić, Jovan Običan in Josip Generalić.

IZTOK ILIČ

Izberite med novimi knjigami • Izberite med novimi knjigami

ROLAND GÜBK:

SAM SVOJ OBRNTNIK

Pred nedavnim je izšla pri Mladinski knjigi v vrsti znanih priročnih Bertelsmannovih enciklopedij NOVA VELIKA KUHA-RICA, tik pred šolskimi počitnicami pa še SAM SVOJ OBRNTNIK; obe sta delo istega redaktorja. Knjigi navajam hkrati zato, ker imata obe iste značilnosti, skoraj odlike: vsebinsko dokaj nekonvencionalno, izvirno zasnovano, bogato ilustracijsko gradivo in solidno knjižno opremo. Avtor OBRNTNIKA obravnava tista dela in popravila na stanovanjski opremi, zgradbi in njeni okolici, za katera pogosto predolgo čakamo na obrtnika, lahko pa bi jih opravili tudi sami, s sodobnimi sredstvi in vedno novimi materiali. Pisec sicer ne misli, da bo bralec postal sam kar čez noč vsestranski obrtnik; v bolj zapletenih primerih se bo vsaj lahko uspešno dogovarjal o izbiri, zasnovi in izvedbi obrtniških del doma ali pa v zgradbi, ki jo upravlja. Učitelju tehniških veščin daje knjiga dovolj spodbud in napotkov, da lahko hitro izbere dela sam ali pa jih poiščejo učenci v svoji neposredni okolici. Teh pa je vsak dan in povsod dovolj. Knjiga nas hkrati seznanja z vedno hitrejšim napredkom obrtniških tehnologij.

R. R.

»CICIBANOVA KNJIŽNICA«

LILI NOVY:

MAJHNI STE NA TEM VELIKEM SVETU

„Majhni ste na tem velikem svetu“, je zapisala v naslovni pesmi te svoje, zlasti najmlajšim bralcem namenjene knjižice ena naših najvidnejših pesnic iz obdobja med obema vojnoma, Lili Novy ter nadaljevala: „vendar vaš, le vaš je ves ta svet.“ V prti svilen ste vtakani, cvet ob cvetu, / prti pa je čez vso zemljo razpet. / Majhni zrete v te velike čase, / vendar vaš je ves bodoči čas. / V njem zibali boste zlate klase, / ko bo delal črno prst iz nas.“

Podobno – dobrohotno in optimistično ter hkrati veselo in resno, poučno – je sporočilo Lili Novy tudi v drugih trintridesetih, v tri cikluse (uvodnem Pesmi o živalih, osrednjem in najpomembnejšem Letni časi ter sklepem Pesmi o svobodi) razdeljenih pesmicah. Med njimi so nekatere tudi toliko poskočne, igrive in šegave, da so jih nekateri naši skladatelji uglasbili. Te pesmi so ostale, prerrojene in obogatene, med večerašnjimi in današnjimi otroki še posebno žive.

Za to knjigo, ki predstavlja avtorico znamenitih zbirk „Črna vrata“ in „Oboki“ tudi iz druge, doslej razmeroma le malo znane plasti, je izbor pripravila Fides Petek, s kratko, informativno spremeno besedo pa jih je med današnje bralce pospremil Josip Vidmar.

Drobno, a zato nič manj dragoceno, v kartonske platnice vezano knjižico z domala vsemi boljšimi otroškimi pesmicami Lili Novy je ilustrirala in opremila Liza Hribarjeva, tehnično uredila pa Vlasta Zagorski.

I. I.

ZABAVNO IN POSKOČNO

JOŽE SNOJ:

STOP ZA PESMICO

Zbirka za najmlajše, v „Cicibanovi knjižnici“, izdala založba Mladinska knjiga, Ljubljana, 1973.

„Stop za pesmico“ je po posrečeni knjižici „Lajna drajna“ (1971) že druga Snojeva zbirka pesmic, namenjenih najmlajšim bralcem, ali po svoje njeno nadaljevanje. (Tudi to pot namreč spočetka zvemo za nekaj novih domislic in norčij, ki jih uganjajo neutrudni navihanci Mire, Mare, Vid in Jošt, nato pa nas pesnik mimo nekaj pesmic z nekoliko bolj sanjavimi, pravljimi motivi (Bogata nevihta, Koliko lir velja dolgčas, Kurji kralj, Kaj je karavana in kakšna arabska modrost) predstavi v današnji, z benčinskimi hlapi oviti avtomobilistični svet. Drugega za drugim nam namreč duhovito in iznajdljivo predstavi nekatere bolj znane osebe in druge štirinolese spremljevalce: fička, spačka, katro, škodo, žabo, mercedes, trolejbus, krpana in smetnjakarja. V predstavah naslednjih dveh – ljudskega vozila in malega rešilca – pa je prišla pesnikova duhovita iskrivost še posebno do izraza, kar pomeni, da bo s tema dvema pesmicama po vsej verjetnosti še najprisernejše zagodel na strune z valovno dolžino, na katero je uglasen miselni in predstavi svet mladega bralca.

Pesnice so deloma rimane, vse po vrsti pa izrazito ritmične in lahko poskočne. V tem pa je tudi zagotovilo, da bodo brčkone, podobno kot verzi iz „Lajne drajne“, prav kmalu postale last vseh tistih, za katere so bile napisane.

Posebnost knjižice, ki jo je sicer tehnično uredila Vlasta Zagorski, pa vsekakor pomenijo izvirne ilustracije in oprema slikarja Jožeta Čuhe. Ta pa zna biti v svoji inventivnosti, duhovitosti in robati prijaznosti, ki so značilne za njegov slog, vselej nov in svež.

I. I.

VZROKI OSIPA V OSNOVNI ŠOLI

S pojmom „osip“ označujemo odstotek ene šolske generacije, ki med rednim obveznim šolanjem ne konča uspešno osmega razreda.

Za zmanjševanje osipa si bo treba prizadevati na več področjih, prizadevanja pa morajo biti med seboj povezana in dobro usklajena. Pri tem bodo morale krepko pomagati vse pristojne strokovne in druge družbene institucije. Eden izmed načinov boja zoper ne-normalno velik osip je brez dvoma tudi načrtno raziskovalno delo, ki skuša ta pojav zajeti v vsej kompleksnosti ter na podlagi ugotovljenih dejstev pripraviti in izdelati izhodišča za vsestransko družbeno akcijo. Dosežek tako načrtnega dela je knjiga VZROKI OSIPA V OSNOVNI ŠOLI avtorjev M. Galeše, B. Gartnerja in R.

Palirja, ki pomeni – po njihovih besedah „poskus ugotavljanja nekaterih etoloških faktorjev osipa v osnovnih šolah z vidika otroka, družine in učiteljev“. Studija je nov in koristen prispevek k načrtovanemu proučevanju osipa v osnovni šoli ter dosežek raziskovalnega dela Vzgojne posvetovalnice in Centra za socialno delo v Celju. Poleg ožje raziskovalne ekipe je pri tej raziskavi sodelovalo še 250 staršev, 800 otrok, 8 ravnateljev, 80 pedagoških delavcev, 10 socialnih delavcev, 8 šol, zdravnik, medicinska sestra in načrtovalec. Vzorec raziskave je zajel 128 otrok in staršev.

Ker gre za prvo tovrstno obsejnejše delo pri nas o aktualni problematiki osipa v osnovni šoli, ki na podlagi rezultatov raziskave skuša ne samo poiskati vzroke za tolikšen osip in jih ustrezno pojasniti, marveč daje tudi splošne sugestije in konkretne smernice za preventivno dejavnost, jo bo moral upoštevati vsak, ki se zanima za problem osipa na naših šolah in za njegovo uspešno reševanje, predvsem pa naši učitelji. Knjigo, ki so jo avtorji opremili še z obsežnim seznamom ustrezne domače in tuje strokovne literature ter s prikazom v raziskavi uporabljenega instrumentarija, je založila mariborska založniška hiša Obzorja. Cena: 64 din.

V. T. A.

V Slovenskem etnografskem muzeju v Ljubljani je odprta zanimiva razstava o pletarstvu na Slovenskem. S to dejavnostjo so nekdanj precej zaslužili mnogi pletarji in vrbojci. Tudi v pletarstvu je prišla do izraza sveža ljudska umetnost. Posamezni izdelki so pravi biseri izvirnega okusa podeželskih samoukov. Žal, da tovrstna dejavnost čedalje bolj zamira. Foto: S. Meze

BESEDNJAK PSIHOLOŠKIH IN PSIHOANALITIČNIH POJMOV

Eden izmed specializiranih besednjakov je iz angleščine v srbsko prevedeni OBUHVATNI REČNIK PSIHOLOŠKIH I PSIHOANALITIČNIH POJMOV (v originalu: A comprehensive Dictionary of psychological and psychoanalytical Terms). Skupaj z mnogimi sodelavci sta ga sestavila H. B. English in A. C. English, v srbsko pa prevedel znani jugoslovanski psiholog, zdaj že upokojeni univ. prof. dr. B. Stevanović.

H. B. English je izkušen leksikograf, saj že 30 let sestavlja psihološke besednjake. Pri sestavljanju tega besednjaka se je srečal z vrsto terminoloških, leksikalnih in semantičnih težav. Besednjak zajema več kot 13.000 pojmov, največ seveda psiholoških in psihoanalitičnih, poleg tega pa so v njem tudi pojmi iz znanosti, ki so nujni sopotniki psihologije. To so pojmi iz naravoslovnih družboslovnih znanosti, medicine, matematike itd. Besednjak je namenjen zlasti psihologom in psihiatrom pa tudi pedagogom in specialnim pedagogom, pravnikom, sociologom in drugim, ki potrebujejo v svoji zasebni strokovni knjižici takšen priročnik. Ob tem pa seveda ne smemo prezreti nujne nepopolnosti takšnih del, saj velja za besednjake, slovarje in enciklopedije znana resnica, da nikdar ne morejo ustreči vsem uporabnikom, kljub prizadevanju in naporu leksikografskemu delu. Zato naj uporabniki besednjaka uporabljajo tudi druga podobna leksikografska dela, ki dopolnjujejo to knjigo. Besednjak, ki ga je izdala beogradska založba Savremena administracija, stane 180 din.

V. T. A.

NAŠI RAZGLEDI

Nekaj naslovov iz št. 16:

Dr. Adolf Bibič: Posvetovanje o marksistični teoriji
Dr. Franc Tihole: Zdravstvena skrb za otroke v vrtcih
Dr. Živko Šifrer: Koliko imamo še nepismenih?
Dr. Janer Rogelj: „Očitno se nikamor ne mudi“ (intervju o boju proti alkoholizmu)
Iz Razgledov po svetu: „Turki prihajajo...“

NOVE STROKOVNE KNJIGE

1. Ivan Ilić: Dole škole. Beograd, Duga 1972.
2. Nikola Potkonjak: Razvitak, konstituisanje i savremeni pravci pedagogije. Beograd, Jugoslovanski zavod za proučavanje školskih i prosvetnih pitanja 1972.
3. Franc Galič – Marija Jemec – Jelica Mesesnel: Metodni napotki za pouk matematike v prvem razredu. Ljubljana, Zavod za šolstvo SR Slovenije 1972.

DOKUMENT O PREŠERNOVI BRIGADI

V knjižnici NOV in POS je kot 11. knjiga izšla „Prešernova brigada“ Stanka Petelina. V dvaindvajsetih mesecih svojega obstoja je Prešernova brigada veliko pripomogla k razvoju NOB v Sloveniji in še posebno na Gorenjskem. Ustanovitev „Prešernove brigade“ pomeni začetek novega obdobja, v katerem se je vse bolj uveljavljalo ofenzivno načelo zoper sovražnika. Stanko Petelin je zbral gradivo, ki govori o raznovrstnih nalogah in operacijah Prešernove brigade, podprl je zapisano besedo iz različnih virov, tudi nesprotnikovih, da bi tako dal več kot 600 strani (!) obsejajoči knjigi kar najbolj prepričljivo dokumentarno in zgodovinsko osnovo. Besedilo nadrobno opisuje posamezne dogodke in tako izpolnjuje kronologijo Prešernove brigade vse do osvoboditve Gorice. Avtor navaja številne virove, pričevanja, knjiga pa je zelo bogato opremljena s slikovnim gradivom in številnimi zemljevidi; le-ti ponazarjajo konkretne situacije ob posameznih bojih, premikih ipd.

DORE KLEMENČIČ-MAJ: IZGUBLJENI ZAPISKI

Partizanska knjiga je natisnila spominsko zasnovane „Izgubljeni zapiske“ Doreta Klemenčiča – Maja. Opaziti je, da se memoarna literatura pri nas vse bolj uveljavlja in se tudi številčno množi. Doreta Klemenčiča – Maja poznamo bolj kot slikarja, tokrat pa se je predstavil kot pisec spominov, ki segajo od leta 1938 pa do konca vojnih let; prav ta leta pa so v središču piščevega pričevanja. Sedem zvezkov spominskih dnevnikov se je pisca ob vojni izgubilo, vendar je sklenil po spominu obnoviti pričevanja; pri tem mu je pridom služil mladostni spomin. Spominska navajanja so prepleta med pravim, prvoosebim memoarnim navajanjem ter med lepimi slovnimi vzgibi z dialogi, dokaj natančnimi, lepimi orisi ipd. Vsebinsko pa so „Izgubljeni spomini“ izpoved človeka, ki se je zavestno odločil za napredno gibanje in je tej ideji ostal zvest vse do danes. Osebn izpoved zaobjema vrsto človeških usod, naključij in pretresov, kakršna so pač v vojni vihrji prišla mnogo očitneje do izraza kot kdaj poprej. Piščeva socialistična privrženost je ves čas premočrtno odločna, tudi v dneh najtežjih osebnih in skupnih preizkušenj, v tej zasiranosti je nepopustljiv do vsega reakcionarnega, kar ni povezano z naprednim gledanjem. Knjiga s pridom vključuje umetnikove reprodukcije, ki s svojim realizmom neposredno pričujejo Klemenčičeva upodabljaljoča hotenja.

MILAN ŠEGA: ZGODE IN NEZGODE KRALJEVSKEGA DVORA

Pionirjem namenjena povest Milana Šega „Zgode in nezgode kraljevskega dvora“ je izšla v zbirki Matjaževa knjižnica. Ilustrirala jo je Melita Vovkova. V povesti nastopajo otroci in lutke, v vsebini pa so satirični elementi na nekdanje razmere dvora in tedanje družbe, po drugi strani pa se pravljici svet kar posrečeno prepleta s stvarnim. Pisatelj ne želi didaktičnosti, s humornostjo in pisateljsko razgibanostjo je ubiral tako stilizacijo, da je povest dostopna in mikavna za pionirje. Ilustracije še podkrepijo vsebino.

DOZIVI GORANU

Zagrebske Školske novine so izdale skrbno zamišljeno knjigo „Dozivi Goranu“, ki je zamišljena kot nekaj zbornik, vsebinsko povezan z Ivanom Goranom Kovačičem. Joža Skok, urednik knjige, je zbral pesniške, pripovedne, memoarne in estetske odmeve na lik revolucionarnega pesnika. Med pesniškimi evokacijami, ki so najštevilnejše, najdemo poleg domačih avtorjev, kot so Vesna Parun, Vladimir Nazor, Dragutin Tadijanović, Jure Kaštelan in mnogi drugi, tudi pesem Paula Eluarda s posvetilno pesmijo „Tombeau de Goran Kovatchish“. Poleg leposlovnih odmevov so prav gotovo najzanimivejši dneviški zapisi in spomini na Gorana. V teh obogatijo vednost o pesniku poleg drugih avtorjev tudi Jure Kaštelan, Svetozar Prijić, Mladen Iveković, Antun Barac, Dobriša Cesarić idr. Obogatitev poznavanja Goranovega mesta v umetnosti predstavlja tudi poglavje, ki razpravlja o Goranu kot umetniškem temi, naj gre za film o Kovačiču (Stjepko Težak), o glasbi (Lovro Županović), o likovnih delih (Juraj Baldini). Knjiga je bogato opremljena z ilustracijami in reprodukcijami in pomeni lep pri-spevek v zborniškem obsegu.

COLETTE DAVENAT: DEBORAH

Založba Lipa je natisnila zabavni roman Colette Davenat „Deborah“ v prevodu Bogomila Faturja. Prva knjiga trilogije ima podnaslov „Pomladni čas ljubezni“, celotna trilogija pa je zasidrana v času Elizabete I. – torej gre za psevdogodovinski roman pustolovsko-ljubezenskega kova, kakršne, kot je videti, slovenski bralci, radi prebirajo. Seveda pa se ne kaže muditi ob estetskih vprašanjih, ki so najmanj dvomljive vrednosti. V zabavnem berilu je pisateljica želela na kar se da fabulativni osnovi podati nekaj tega, kar naj bi kazalo na razburljivi čas elizabetinskega baroka, zgodbo pa prepleta z pustolovščinami, ljubezenskimi dogajanjmi, vohunjenji, tveganji ipd.

ŠTUDIJE O JEZIKU IN SLOVSTVU

Pomurska založba je natisnila „Študije o jeziku in slovstvu“, kjer gre za deset literarnih in jezikovnih prispevkov, ki so nastali za lanski zbor slavistov v Murski Soboti. Na željo slavistov pa so prispevke posameznih avtorjev natisnili kot študijsko gradivo. Staro prekmursko književnost ob vzhodnoštajerski in kajkavski hrvaški je s poznavanjem obravnaval Štefan Barbarič; Franc Zadravec je študijno zaobjel „Lirizem v Kranjčevem romanu“, Fran Petre pa je prvoizvirno podal „Ustroj in tehnika Kranjčevih predvojni romanov“. Bruno Hatman je spregovoril o „Družbenih koordinatah Kreftovih „Celjskih grofov“, France Vodnik je prikazal „Pomen Edvarda Kocbeka v vsebinskem in slogovnem razvoju lirike med vojnoma“, Matjaž Kmecl pa orisal nekaj bistvenih zapajanj „O Kocbekovi pripovedni prozi“. Med jezikoslovnimi prispevki je Jože Filo osvetil lik „Dr. Avgusta Pavla – jezikoslovca“, Janko Juranič je podal „Nekaj značilnosti panonske leksike“, Jakob Rigler je opredelil „Smeri glasovnega razvoja v panonskih govorih“. Martina Orožen pa je zgoščeno in kritično prikazala „Danjka – slovnica in dialektolog“. Knjižna brošura z mikavnim slavističnim gradivom je žal kar draga.

KOMISIJA ZA VOLITVE IN IMENOVANJA SKUPŠČINE OBČINE CELJE

razpisuje na podlagi statuta občine Celje (Uradni list SRS, 2-45/71)

DIREKTORJA DIJAŠKIH DOMOV CELJE

Pogoji: Za direktorja je lahko imenovan, kdor ima višjo ali visoko izobrazbo ustrezne smeri in najmanj 5 let delovnih izkušenj na vzgojno izobraževalnem področju. Biti mora moralno politično neoporečen, poznati problematiko delovanja dijaških domov ter se aktivno zavzemati za uveljavljanje samoupravnih odnosov.

RAVNATELJA

TOZD dijaških domov - KAJUHOV DIJAŠKI DOM Celje
Pogoji: Ravnatelj mora izpolnjevati splošne pogoje za sprejem na delo, poleg tega pa mora imeti višjo pedagoško izobrazbo in 10 let pedagoške prakse. Zahtevajo se organizacijske sposobnosti, sposobnost za delo z mladino ter družbeno-politična aktivnost.

RAVNATELJA TOZD dijaških domov - DOM DUŠANA FINŽGARJA CELJE

Pogoji: Za ravnatelja doma je lahko imenovan, kdor ima višjo ali visoko izobrazbo pedagoške smeri, 10 let neposredne pedagoške prakse in družbeno moralne lastnosti za uredničevanje vzgojno izobraževalnih smotrov.

RAVNATELJA ZAVODA „IVANKE URANJEKOVE“ CELJE

Pogoji: Ravnatelj mora imeti visoko ali višjo defektološko izobrazbo in najmanj 10-letno prakso pri delu z duševno prizadetimi. Pogoj je tudi družbeno-politična aktivnost. Stanovanje je zagotovljeno.

Rok za prijavo je 15 dni po objavi razpisa. Kandidati naj vložijo pismene prošnje, življenjepis z opisom dosedanjega službovanja, šolsko spričevalo, potrdilo o nekaznovanju in da niso v preiskavi.

OSNOVNA ŠOLA HRVATINI

razpisuje naslednji prosti delovni mesti:

- učitelja za glasbeni pouk z dopolnjevanjem
- učitelja za tehnični pouk in fiziko

Pogoj: P ali PRU. V poštev pride tudi absolvent višje šole. Na voljo so samske sobe. Pouk samo dopoldne.

SVET ŠOLE ANTONA AŠKERCA RIMSKE TOPLICE

razpisuje delovni mesti:

- pomočnika ravnatelja
- učitelja telesne vzgoje za določen čas.

Rok za prijavo je 14 dni po razpisu, za učitelja telesne vzgoje pa do zasedbe delovnega mesta.

DOPIŠNA DELAVSKA UNIVERZA V LJUBLJANI

VPISUJE V DOPISNE ŠOLE

- osnovno šolo (5., 6., 7. in 8. razred)
- administrativno šolo (dveletno)
- ekonomsko srednjo šolo
- tehniško šolo (za strojno, elektrotehniško, lesno-industrijsko in kemijsko stroko)
- delovodsko šolo (za strojno stroko)
- poklicno šolo kovinarske stroke

VPISUJE TUDI V DOPISNE TEČAJE

- nemškega in italijanskega jezika
- tehniškega risanja
- za skladišnike
- za kontrolorje in predelavce v kovinarski stroki
- za varnost pri delu (skupinski vpis v posameznih delovnih organizacijah)
- tečaj strojepisja (v drugem delu tečaja možnost specializacija za stavce na IBM strojih ali za fonodaktilografije)
- tečaj poslovne korespondence
- tečaj za družbeno izobraževanje

VPISUJEMO VSAK DAN od 7. do 14.30, ob torkih do 18. ure ter drugo soboto v mesecu:

Podrobnosti o sistemu dopisnega izobraževanja, učnem programu in pogojih za vpis, boste lahko izvedeli iz prospekta za šol. leto 1973/74, ki vam ga pošljamo na vašo zahtevo.

SVOJ NASLOV NAPIŠITE S TISKANIMI ČRKAMI!

Za prospekt pošljite znamko v vrednosti 5. - din na naslov: **DOPIŠNA DELAVSKA UNIVERZA, 61000 Ljubljana, Parmova 39, telefon 312-141, poštni predal, 106.**

ŠOLSKE DELAVNICE TEHNIŠKIH ŠOL V LJUBLJANI, GORUPOVA 6

razpisujejo naslednja prosta delovna mesta za eno leto:

- učitelja praktičnega pouka avtomehanične stroke za poln delovni čas;
- učitelja praktičnega pouka za modelno mizarstvo, z manj kot polovico polnega delovnega časa;
- učitelja praktičnega pouka za strojno obdelavo lesa, z manj kot polovico polnega delovnega časa.

Pogoji: Kandidati za razpisana prosta delovna mesta so lahko učitelji praktičnega pouka in tisti, ki so poleg poklicne šole končali še ustrezno tehniško šolo in imajo najmanj 5 let praktičnega dela na ustreznem delovnem mestu.

Prijave z dokumenti sprejema uprava zavoda.

Nastop službe 1. septembra 1973.

Razpis velja do zasedbe delovnega mesta.

OSNOVNA ŠOLA PRIMOŽA TRUBARJA LAŠKO

ponovno razpisuje naslednja prosta delovna mesta:

- učitelja za slovenski jezik - P ali PRU za nedoločen čas na centralni osnovni šoli Laško
- učitelja za matematiko - P ali PRU, za nedoločen čas na centralni osnovni šoli Laško
- treh učiteljev za razredni pouk - U ali PRU, za nedoločen čas na podružnični šoli Breze
- učitelja za razredni pouk - U ali PRU, za nedoločen čas na podružnični šoli Vrh.

SVET OSNOVNE ŠOLE I. CELJSKE ČETE CELJE, VODNIKOVA ŠT. 4

razpisuje delovno mesto:

- učitelja za zemljepis in zgodovino - PRU ali P

Delovno mesto razpisujemo za določen čas.

Nastop službe je 1. 9. 1973

Stanovanja ni.

Prošnji priložite dokazila o izobrazbi.

VZGOJNI ZAVOD FRANA MILČINSKEGA V SMLEDNIKU

razpisuje za šolsko leto 1973/74 za nedoločen delovni čas naslednja delovna mesta:

- štiri vzgojiteljev - pogoj PA MVO

Nastop službe s 1. 9. 1973.

Zavod nima na voljo stanovanj, lahko pa dobite samske sobe v okolici zavoda.

GIMNAZIJA FRANA MIKLOŠIČA LJUTOMER

ponovno razpisuje po sklepu zbora delovne skupnosti prosto delovno mesto:

- učitelja za matematiko in fiziko za šolsko leto 1973/74.

Prijavi se lahko profesor ali predmetni učitelj.

Prijave sprejemamo do zasedbe delovnega mesta.

OB 25-LETNICI VZGOJNOVARSTVENEGA ZAVODA GOLNIK

Letos je minilo 25 let, odkar je pri bolnišnici za TBC Golnik začel delovati vzgojno-varstveni zavod na Golniku. Četrto stoletja, odkar so se mamice na tem območju oddahnile in se v službi lahko brezskrbno lotile dela, vsaj so bili otroci v njihovi odsotnosti z vsem preskrbljeni.

To so bile ene od prvih jasli na Gorenjskem. Pozneje, leta 1952 pa se je ta dejavnost razširila. S povečano zmogljivostjo bolnišnice, sta se v tem kraju širila tudi vzgoja in varstvo otrok. Iz leta v leto je bilo več otrok. Zavod je bil vse do danes drugi dom otrokom od rojstva pa do petnajstega leta starosti. Vzgoje in varstva je bil lahko deležen vsak otrok na tem območju.

Zadnja leta so vanj sprejemali celo otroke iz Kranja. Da je imel tako dobre možnosti za svoje poslovanje gre predvsem zasluga temeljni izobraževalni skupnosti, zavodu za šolstvo za pedagoško svetovanje, svetu za otroško varstvo Kranj ter bolnišnici za pljučne bolezni in tuberkulozo Golnik, ki je bila vedno pripravljena reševati probleme.

Ob tem lepem jubileju izreka kolektiv VVZ Golnik vsem navedenim institucijam javno zahvalo in priznanje ter želi, da bi tudi v prihodnje z roko v roki sodelovali in skrbeli za srečo naših otrok.

Za zavod: **PETRAČ DANA**

JUGOSLOVANSKI ZAVOD ZA PROUČEVANJE ŠOLSKIH IN PROSVETNIH VPRAŠANJ, BEOGRAD

INŠTITUT ZA PEDAGOŠKE RAZISKAVE, BEOGRAD
PEDAGOŠKI INŠTITUT PRI UNIVERZI V LJUBLJANI

ZAVOD ZA NAPREDEK OSNOVNEGA IZOBRAŽEVANJA SR HRVATSKE, ZAGREB

PROSVETNO PEDAGOŠKI ZAVOD, BEOGRAD

organizirajo od 3. do 5. 10. 1973

SIMPOZIJ

o rezultatih znanstveno-raziskovalnega dela na področju RACIONALIZACIJE UČNEGA PROCESA V OSNOVNI ŠOLI

Program:

Delo plenuma:

Dr. Dragutin Franković: Značaj in teoretično-praktični prispevek rezultatov raziskav na področju racionalizacije učnega procesa pri šolskem pouku za napredek učno-vzgojnega dela.

Dr. Radisav Ničković: Teoretični pristop k racionalizaciji učnega procesa

Mihajlo Juhas: Praksa racionalizacije pouka pri nas

Zojica Levi: Praksa racionalizacije pouka v nekaterih drugih deželah

- Obvestila in razprava.

Delo v sekcijah:

I. sekcija: za učno vsebino, programiranje in izvajanje pouka. - Tema: Meje in normativi pojmovnih ter drugih zahtev v učnih načrtih kot eden temeljnih pogojev v racionalizaciji učnega procesa

Dr. Milan Džorđević: Izobraževalni normativi pri pouku biologije

Dragoljub Jovanović: Izobraževalni normativi pri tehniškem pouku

Veselin Djuričković: Izobraževalni normativi pri pouku zemljepisa

Dragoljub Jovanović: Programiranju praktičnega pouka v poklicno-tehniških šolah kovinarske stroke

Dr. Ivan Furlan: Uvajanje elementov programiranja v pouk racionalizacije v osnovni šoli

Dr. Konstantin Orlov: Učinki programiranega pouka algebre v I. r. gimnazije

Zita Glavaški: Učinek uporabe sistema kompleksno-tematskega načrtovanja in spremljanja pouka v srednji šoli

Dr. Tihomir Prodanović: Intenzifikacija elementarnega pouka matematike v nižjih razredih osnovne šole. (I.)

Franjo Lajoš: Intenzifikacija elementarnega pouka matematike v nižjih razredih osnovne šole (II.)

Dr. Smiljka Vasić: Intenzifikacija elementarnega pouka materinščine v osnovni šoli

Dr. Božidar Prokić: Intenzifikacija pouka pri spoznavanju narave v osnovni šoli

- Obvestila in razprava.

II. sekcija, za organizacijo šole, pouka in izobraževanje učiteljev

Josip Markovec: Zmanjševanje slabih uspehov in ponavljanja razredov v osnovni šoli

Dr. Ljubomir Krneta: Neuspeh učencev v višjih razredih osnovnih šol ter v I. razredih srednjih šol v Beogradu

Dr. Dragoljub Marjanović: Prispevek podaljšane bivanja v šoli k racionalizaciji dela v osnovni šoli

Helena Novak: Obremenjenost učencev osnovnih šol v SR Sloveniji

Dr. Barica Marentić-Požarnik: Oblikovanje in razvijanje navad in tehnika učenja v šolah 2. stopnje

Divna Mirković-Lebl: Usposabljanje učiteljev za racionalizacijo učnega procesa in učenja

Dr. Magdalena Jovanović-Ilić: Izobraževanje in samoizobraževanje v šolah za učitelje

- Obvestila in razprava.

Sklepno delo plenuma:

1. Poročilo o delu in sklepih I. sekcije
2. Poročilo o delu iz sklepov II. sekcije
3. Dr. Dragutin Franković: Sklepna beseda

Simpozij bo v Beogradu, v Centru za sodobno izobraževalno tehnologijo, v Ulici generala Ždanova, št. 78. (Delavska univerza „Veselin Masleša“). Začel se bo ob 9. uri.

Posamezne prijave za udeležbo na simpoziju pošljite najkasneje do 20. septembra 1973. Udeleženci, ki želijo na simpoziju aktivno sodelovati s svojimi strokovnimi prispevki, naj v prijavi navedejo temo svojega prispevka, ki naj bo časovno omejen na 10 minut.

V prijavi navedite natančen naslov (ime in priimek, zavod, kraj, ulico in hišno št.), da vam bo organizator simpozija lahko pravočasno poslal pripravljeno strokovno gradivo.

Prispevek za izvedbo simpozija je za glavnega predstavnika zavoda 350 din, za druge udeležence istega zavoda pa po 200 din. Denar nakažite najkasneje do letošnjega 20. septembra na naslov: **JUGOSLOVANSKI ZAVOD ZA PROUČEVANJE ŠKOLSKIH I PROSVETNIH PITANJA, 11.000 BEOGRAD, Ulica Draže Pavlovića, št. 15 - Telefon (kar. št. 011) 767-255.**

OSNOVNA ŠOLA STROČJA VAS

razpisuje prosto delovno mesto

- učitelja za razredni pouk - U

za določen čas.

POKLICNA KMETIJSKA ŠOLA SVEČINA

razpisuje prosta mesta:

- učitelja za slovenski in angleški jezik
- pogoj: prof. ali predm. učitelj, stanovanje zagotovljeno;
- učitelja kmetijskih predmetov
- pogoj: agronom, 2 leti prakse v sadjarstvu, stanovanje zagotovljeno;
- učitelja praktičnega pouka za vinogradništvo in sadjarstvo
- pogoj: agronom ali kmetijski tehnik, 5 let prakse, stanovanje zagotovljeno;
- vodja šolske delavnice - posestva
- pogoj: agronom s prakso, stanovanje zagotovljeno;
- vzgojitelj, - vzgojiteljice
- pogoj: višja vzgojiteljska šola ali pedagoška akademija, stanovanje zagotovljeno.

Ugodna avtobusna zveza z Mariborom.

Prošnje sprejema komisija za delovna razmerja pri Poklicni kmetijski šoli Svečina.

NAŠ PRAVNIK SVETUJE**RAZPIS ZA RAVNATELJA**

VPRAŠANJE:

Prijavil sem se na razpis za ravnatelja osnovne šole. Občinska skupščina moje prijave ni upoštevala, z obrazložitvijo, da je bila moja vloga nepopolna, ker nisem priložil soglasja zavoda za šolstvo, delovnega kolektiva šole in temeljne izobraževalne skupnosti. Zanima me, ali sem bil dolžan mnenja prislobiti sam in ali je lahko za ravnatelja imenovan kandidat, ki poučuje 7 let in še nima strokovnega izpita?

ODGOVOR:

89. člen zakona o osnovni šoli določa, da ravnatelja osnovne šole imenuje in razrešuje

ustanovitelj osnovne šole, potem ko uobi mnenje delovne skupnosti šole, pedagoške službe in izobraževalne skupnosti. Torej je naloga ustanovitelja, da ob odločanju o kandidatu za ravnatelja obravnava določena mnenja, ki si jih mora ustanovitelj sam prislobiti.

Zakon tudi določa, da je za ravnatelja lahko imenovan kandidat, ki izpolnjuje pogoje učitelja na osnovni šoli in ima vsaj 5 let vzgojno-izobraževalne prakse. Pogoj za učitelja je tudi opravljeni strokovni izpit. Menimo, da velja isti pogoj tudi za ravnatelja. Zakon o osnovni šoli namreč izrecno določa, da učitelj, ki v petih letih ne opravi strokovnega izpita, ne sme več opravljati vzgojno-izobraževalnega dela na osnovni šoli.

UČITELJIČIN DOPUST

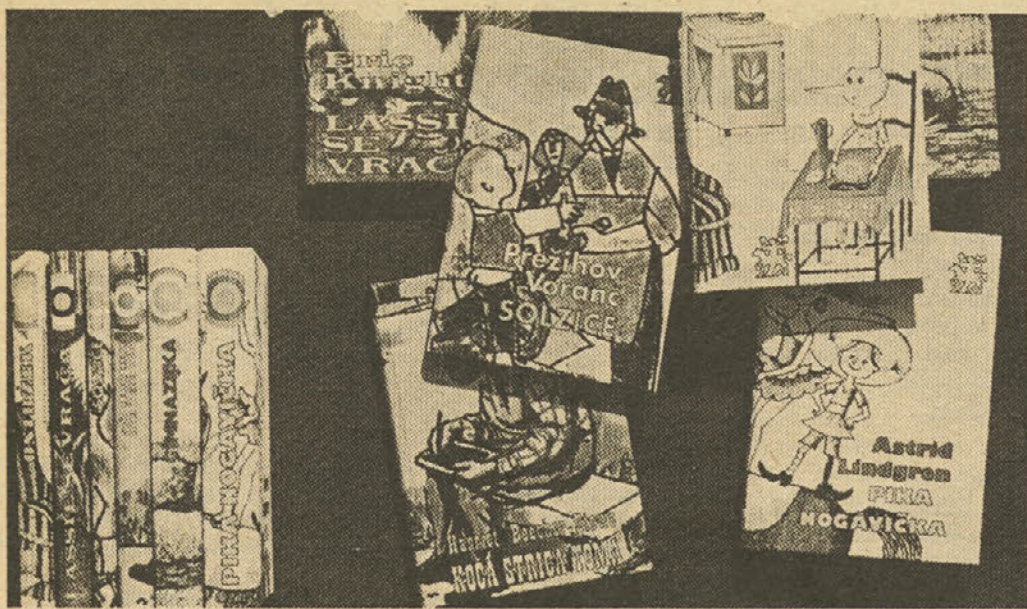
VPRAŠANJA:

Porodniški dopust se mi izteče 10. septembra. Zanima me, ali imam pravico do rednega dopusta in koliko dni, ker sem porodniški dopust porabila med rednimi počitnicami, torej tedaj, ko prosvetni delavci praviloma izkoristijo svoj redni dopust. Čudno se mi zdi namreč razlaga zdravnice, da je v porodniškem dopustu všteti tudi redni dopust. Menim, da obojega ne gre metati v isti koš.

ODGOVOR:

67. člen IZDR, ki še vedno velja, kljub sprejetju novega zakona o medsebojnih razmerjih

delavcev v združenem delu, določa, da mora učno in vzgojno osebje na šolah in drugih vzgojnih zavodih izrabiti letni dopust med letnimi šolskimi počitnicami. Ta dopust sme trajati največ toliko, kolikor trajajo šolske počitnice. Vendar učitelj, ki iz objektivnih razlogov ni porabil letnega dopusta med šolskimi počitnicami, ne izgubi pravice do letnega dopusta. Kot objektivne razloge pa je vsakor treba šteti porodniški dopust, vojaške vaje, in podobno. Dolžino letnega dopusta za take primere je treba določiti v splošnem aktu, po zakonu o medsebojnih razmerjih delavcev v združenem delu, pa ima delavec pravico do letnega dopusta, ki traja najmanj 18 in največ 30 delovnih dni. I. Š.

ZALOŽBA MLADINSKA KNJIGA

PREDSTAVLJA NOVO KNJIŽNO ZBIRKO

ZLATA KNJIGA

TO JE ZBIRKA DOMAČE IN TUJE KNJIŽEVNOSTI ZA MLADE BRALCE
TO SO KNJIGE, KI SO OSVAJALE BRALCE IZ RODA V ROD

Tekmovalci za bralne značke — 20.000 šolarjev po vsej Sloveniji — to je bila stroga žirija, ki je med 1700 naslovi izbrala tisto, kar jim je bilo najbolj všeč. Priznanje ZLATA KNJIGA so podelili bralci 22 domačim in tujim delom, založba Mladinska knjiga pa je sklenila ta dela uvrstiti v svojo novo zbirko ZLATA KNJIGA. 19 del iz zbirke ZLATA KNJIGA je na programu obveznega domačega branja.

ZLATA KNJIGA bo obsegala

22 del v 28 knjigah
5.400 strani
245 celostranskih barvnih ilustracij
130 polstranskih barvnih ilustracij
300 čmobelih ilustracij

ZLATA KNJIGA — IZBRANA PO VSEBINI IN PRIVLAČNA NA POGLED BO PRINESLA ZA VSAKEGA NEKAJ IN NEKAJ ZA VSE

pravljice in pol pravljicne pripovedke — zgodovinske povesti — znanstveno fantastične in pustolovske zgodbe — živalske zgodbe — planinske povesti — partizanska zgodba — ljubezenska povest — v knjigah so izčrpne spremne besede.

Dela priznanih domačih in tujih pisateljev so ilustrirali najboljši slovenski ilustratorji.

Zbirka bo izšla v dveh letnikih, v vsakem bosta po dva paketa. V letniku 1973/74 bo izšlo 12 del v 13 knjigah, v letniku 1974/75 pa 10 del v 15 knjigah.

1. letnik

Prvih 6 knjig izide septembra 1973

LASSIE SE VRAČA, Eric Knight
OSTRŽEK, Carlo Collodi
SOLZICE, Prežihov Voranc
KOČA STRICA TOMA, Harriet Beecher-Stowe
PIKA NOGAVIČKA, Astrid Lindgren
GIMNAZIJKI, Anton Ingolič

Spomladi 1974 izidejo:

KEKEC NAD SAMOTNIM BREZONOM, Josip Vandot
OVČAR RUNO, Angelo Cerkenik
RDEČA PEST, Josip Ribičič
ROBIN HOOD, Rosemary Sutcliff
POD SVOBODNIM SONCEM, 2 knjigi, Franc S. Finžgar
BRATOVŠČINA SINJEGA GALEBA, Tone Seliškar

II. letnik

Jeseni 1974 izidejo:

V PUŠČAVI IN GOŠČAVI, 2 knjigi, Henrik Sienkiewicz
ROBINSON CRUSOE, Daniel Defoe
LUKEC IN NJEGOV ŠKOREC: PESTRNA, France Bevk
BOBRI, 3 knjige, Janez Jalen

Spomladi 1975 izidejo:

DOGODIVŠČINE VAJENCA HLAPIČA, Ivana Brlić-Mazuranič
HEIDI, Johanna Spyri
SKRIVNOSTNI OTOK, 2 knjigi, Jules Verne
VINETOU, 3 knjige, Karl May
MALI UPORNIK, France Bevk

Prednaročniška cena vsakega letnika je 640 din, oba skupaj bosta stala torej 1.280 din. Račun bo prejel naročnik za vsak letnik posebej in ga lahko odplačeval v rednih mesečnih obrokih — 10 x po 58 din in en obrok 60 din.

Zbirko ZLATA KNJIGA lahko naročite v vseh knjigarnah, pri zastopnikih in poverjenikih založbe na šoli, pri akviziterjih, ali neposredno pri Mladinski knjigi, prodaja po pošti, Ljubljana, Titova 3.

HUMANA AKCIJA

Izvršni odbor Rdečega križa Slovenije je na seji 30. avgusta 1973 razpravljal o pozivu Lige društev Rdečega križa za pomoč ljudem, ki so jih prizadele suše in poplave v Afriki in Aziji.

Menil je, naj bi tudi Rdeči križ Jugoslavije pomagal ublažiti strahotne posledice omenjenih nesreč. V ta namen je republiški odbor Rdečega križa Slovenije iz sklada za elementarne nesreče danes nakazal 20.000,00 din.

Republiški odbor Rdečega križa Slovenije obvešča vse, ki bi želeli darovati sredstva prek RK za ljudi, ki so jih prizadele suše in poplave, da lahko denar nakazujejo na žiro račun RKS, št. 50103-678-51579.

REPUBLIŠKI ODBOR
RDEČEGA KRIŽA SLOVENIJE
Ljubljana — Mirje 19

List izdajata republiški odbor Sindikata delavcev družbenih dejavnosti SRS in izobraževalna skupnost SRS — Izhaja štiriinajstredno med šolskim letom — Ureja uredniški odbor, odgovorna urednica Neža Maurer, namestnica urednice Marjana Kunej, tehnična urednica Tea Dominko.

Naslov uredništva: Ljubljana, Poljanska 6/I, telefon 315-585. Naslov uprave: Ljubljana, Nazorjeva 1/I, telefon 22-284, poštni predal 355-VII.

Rokopisov in fotografij ne vračamo.

Letna naročnina: 20 din za posameznike, za šole in druge ustanove 40 din — št. tek. računa: 50101-678-47093.

Tiska ČZP Ljudska pravica. ISSN 0033-1643.

LETOŠNJI VPIS
SLOVENSkih
OSNOVNOŠOLCEV
V ZAMEJSTVU

Letošnji vpis v slovenske osnovne šole na Goriškem se je v primerjavi z lanskim nekoliko povečal. Naj navedemo samo število vpisanih otrok v večjih vaseh in v Gorici, brez predmestij.

V dveh osnovnih šolah v Gorici je bilo lani vpisanih 123 otrok, letos 134, v Štandrešu lani 43, letos 54 in v Dobrodo 69, letos pa 74. Lani je bilo vpisanih 478 otrok, letos pa 501.

Upajo, da se bo število na novo vpisanih ob pričetku pouka še povečalo, tako kot se vsako leto.

Tudi Marjetka Lubej je v doletvi letošnjih prvošolcev

Na Tržaškem je letos vpisanih v slovenske šole 1325 otrok ali 28 več kakor lani. V ožjem središču mesta je bilo na slovenskih šolah lani 461 slovenskih šolarjev, letos pa 474. Številčno najmočnejša šola bo na Opčinah, ki jo bodo obiskovali 104 otroci. STANKO SKOČIR

POZDRAV Z MORJA

Zavod za letovanje otrok v Kranju je organiziral za obiskovalce vrtcev letovanje v Novigradu. Prvič letos so na letovanje šli poleg otrok iz Kranja tudi otroci iz drugih vrtcev po Gorenjski: Golnika, Tržiča, Bleda, Žirov, Šenčurja, Cerklj in Skofje Loke.

Pod skrbnim varstvom vzgojiteljic se bodo naučili plavanja — in spoznali bodo nekaj več sveta. Z njimi sta tudi zdravnik in medicinska sestra — tako so starši lahko brez skrbi.

MARTA KOLARIČ

LEPE BESEDE
ZA DOBER ZAČETEK

Na osnovni šoli Valentina Vodnika v Zgornji Šiški je bila ob koncu avgusta majhna slovesnost, prirejena za 270 „prvošolčkov“, ki so letos razdeljeni v deset oddelkov. Kulturni program so izvedli šolarji.

Na pozdravnem srečanju je spregovoril ravnatelj šole Mirko Damjan, nato pa so prvošolce s toplimi besedami sprejele razredničarke in jim razdelile darilca. STANKO SKOČIR

KNJIGA ZA VAS

ČZP „Kmečki glas“ pripravlja izdajo knjige

Napotki za varstvo rastlin

Franc Janežič

svojevtrsten priročnik za vsakogar, ki se ukvarja z gojenjem rastlin. Priročnik je precej obsežen, čeprav obravnava v teografskem slogu najpomembnejše podatke o škodljivcih in boleznih na naših najpomembnejših rastlinah ter ukrepe za njihovo zatiranje. Značilnost knjige so skrbno izbrane skice in slike, ki ponazarjajo kratke opise posameznih boleznih in škodljivcev, tako da si bralec tudi s tem pomaga pri njihovem razpoznavanju.

Knjiga bo izredno koristen priročnik vsem sadjarjem, vinogradnikom in vrtnarjem, ki žele obvarovati svoj pridelek pred številnimi nevarnostmi in zagotoviti dobro kakovost. Tudi bralci revije „Moj mali svet“, ki pogosto pošiljajo vprašanja za rubriko RASTLINSKI DETEKTIV, bodo v prihodnje s pomočjo knjige, ki vam jo priporočamo, sami doma razrešili marsikatero uganko.

Več kot dvesto strani teksta dopolnjuje tudi barvna priloga s prikazom najpogostejših boleznih in škodljivcev, ki jih je izbral avtor, znani fitopatolog prof. dr. Franc Janežič.

Knjigo lahko naročite takoj pri ČZP „Kmečki glas“, Ljubljana, Miklošičeva 4 in stane 48,50 din.

Z VSEH VETROV

KAJ PRAVI STATISTIKA
O IZOBRAŽEVANJU
IN KOMUNIKACIJAH

Lani je UNESCO v svojem Statističnem letnem poročilu objavil podatke, ki ponazarjajo velike razlike v šolanju, ki se porajajo v sodobnem svetu. Na območjih, kjer je prebivalstvo najbolj naraslo (Afrika, arabske dežele, Azija in Latinska Amerika), je vpis v šole najmanjši, in nasprotno. To pomeni, da se z večanjem števila prebivalstva še pogloblja prepad v izobraževanju med prebivalstvom razvitih dežel in dežel v razvoju.

V letu 1972, torej v Mednarodnem letu knjige — katerega smoter je bil približati knjigo vsem — beremo med podatki UNESCA tudi tole: od skupno 496.000 del, kolikor jih je bilo objavljenih v svetu leta 1969, jih je izšlo v Evropi 225.000, v Severni Ameriki 71.000, Južni Ameriki 12.000 in v Oceaniji 5000. V Aziji je bilo objavljenih 100.000 del, v Afriki pa samo 8000.

Če to število razdelimo na 3 milijarde 552 milijonov prebivalcev vsega sveta, potem pomeni, da dobiva 13 % prebivalcev, ki žive v Evropi, več kot 45 % knjig ali da pride na 56 % azijskega prebivalstva samo 20 % teh knjig. Severna Amerika, v kateri je manj kot 9 % prebivalstva vsega sveta, dobiva več kot 14 % knjig, Afričani, ki jih je skoraj 10 % vsega prebivalstva, pa dobivajo manj kot 2 % knjig. V Južni Ameriki objavljajo manj kot 3 % knjig ljudi, ki jih je za 5 % vsega svetovnega prebivalstva.

Podobno nesorazmerje vlada med povečanjem prebivalstva in vpisom v šole. Medtem ko je prebivalstvo sveta nenehno naraslo (vsako leto za 2 %), se je stopnja vpisa v šole zmanjšala od 5 % letno, kakršna je bila v prvi polovici šestdesetih let, na približno 3 % letno.

SKRB ZA MLADOLETNIKE
V MAKEDONIJI

Po zakonu o skrbstvu (Službeni vestnik na SRM, št. 5/1973) mora družbena skupnost posebno zaščititi tiste mladoletnike, za katere ne skrbijo starši. Namen zakona je poskrbeti za vzgojo, izobraževanje in vsesplošno oblikovanje oseb

Kinematografi prikazujejo

SUTJESKA je film, o katerem se je zadnji dve leti veliko pisalo, film, ki je prinesel tudi nekaj resnejših zapletov med filmskimi ustvarjalci. No, sedaj je film tu in moramo ga oceniti. To pa je najtežje. Tema je del nas samih, osebno smo preveč vezani na vse, kar je v zvezi s Sutjesko in zato pogosto zelo težko ocenimo s praviimi merili če že ne umetniško, pa vsaj filmsko vrednost filma. Skoraj gotovo pa je, da ga bomo radi gledali, kljub mnogim filmsko nesprejemljivim rešitvam, predvsem slabi igri Richarda Burtona in Irene Papes. Veliko za slug za uspeh ima kamera Tomislava Pintarja. —mb

HAMLET V VASI MRDUŠI SPODNJI je delo režiserja Krste Papiča, ki je posrečeno dramsko delo prenesel na filmski trak. Papič obvlada svoj posel, film teče in nas pritegne, čeprav je njegova moč predvsem v temi sami. Ta neusmiljeno ob-

nosti mladoletnikov, za katero skrbi družbena skupnost, da se usposobijo za samostojno življenje in tako aktivno sodelovanje, ki koristi družbi. Za vsako osebo je treba zagotoviti tudi materialne in druge pravice in interese.

Posebno zaščito oseb poskrbnitvom (k tem spadajo tudi odrasli) opravlja občinski organ za skrbstvo v sodelovanju z organom za pravosodje in drugimi pristojnimi organi, med njimi skupščinami ter delovnimi in drugimi organizacijami.

Del teh nalog organizira center za socialno delo; tam, kjer tega ni, pa občinski upravni organ, pristojen za socialno delo.

Zakon določa funkcije skrbnikov. Mladoletnikove skrbnik mora skrbeti, prav tako kot starši, za mladoletnikovo osebnost, posebno za njegov zdravje, vzgojo in šolanje ter usposabljanje za samostojno življenje.

ZA VIŠJO RAVEN
EKONOMSKEGA
IZOBRAŽEVANJA
DELAVCEV IN UČENCEV

Državni komite za poklicno tehniško izobraževanje pri ministrstvu SSSR je izdelal odločbo o ukrepih za izboljšanje ekonomskega izobraževanja delavcev in učencev šolah državnega sistema poklicno-tehniškega izobraževanja.

V programu ekonomskega izobraževanja učencev in delavcev morajo biti tile predmeti ekonomske politike partije, za konitosti ekonomskega razvoja družbe, leninska načela in metode gospodarjenja, vzgoja delavcev in učencev za komunistični odnos do dela in socialistične lastnine.

V odločbi so tudi roki, d katerih je treba izdelati in objaviti program za učence poklicno-tehniških šol, za tečaje učiteljev praktičnega pouka, za tečaje, namenjene delavcem industrije in kolhozov ter ne posredne proizvodnje. Določeno je tudi rok, do katerega je mogoče spremeniti načrte in programe za prekvalifikacijo kadrov, ki jih šolajo zvezni inštutji za povišanje kvalifikacij in njegovi oddelki ter industrijsko-pedagoški tehnikumi.

računava z našimi moralnimi hibami, ki dobivajo že družbene razsežnosti. Kaže nas takšne, kakršni pač smo, zato da bi postali boljši. —mb

CVETJE V JESENI je film, sestavljen iz treh televizijskih nadaljevanj Matjaža Klopčiča. Prav to, da se po dramaturški plati čuti tridelnost, pa je tudi edina resnejša pripomba na film, ki kaže dobrega in senzibilnega režiserja; takega, ki obvlada tudi oblikovnost. Po zaslugi RTV Ljubljana smo dobili film, ki ga bomo prikazovali mnogim učencem kljub temu, da so ga gledali že na televiziji. —mb

TIMON je film Tomislava Radiča. To je razmišljanje o odnosih posameznik-množica, množica-posameznik. Za izhodišče teh razmišljanj je avtor uporabil predstavo Shakespearjevega Timota Atenskega, ki jo je tudi sam režiral. Zanimiv je njegov scenarijski in režijski koncept, ki omogoča vsakemu igralcu posebej kar največje ustvarjalno sodelovanje — že na robu čiste improvizacije. To pa je storil avtor že v filmu Čista resnica. Zanimiv film po ustvarjalni in idejni plati. —mb